

Агата Кристи

Смъртта идва като
завършек

На професор С. Р. К. Гленвил

Драги Стивън,

Ти беше онзи, който първоначално ми даде идеята за криминална история, развиваща се в Древния Египет, и без твоята активна помощ и насърчаване тази книга никога нямаше да бъде написана.

Тук искам да отбележа колко се зарадвах на интересната литература, предоставена ми от теб, и да ти благодаря още веднъж за търпението, с което отговори на въпросите ми, и за времето и нервите, които изхаби. Удоволствието и интересът, които ми донесе написването на тази книга, са ти добре известни.

Твоя предана и признателна приятелка

Агата Кристи

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Действието на тази книга се развива на западния бряг на Нил, в Тива, Египет, около 2000 г. пр.н.е. Мястото и времето са несъществени за историята. Всяко друго място или време биха свършили същата работа.

Но стана така, че вдъхновението за създаването и на героите, и на интригата бяха извлечени от две-три египетски писма от XI династия (Т.е. времето от 2160 до 1785 г. пр.н.е., т.нар. Средно царство. Бел. прев.), намерени преди около 20 години от експедицията в Египет на Метрополитънския музей на изкуствата, Ню Йорк, в скална гробница край Луксор и преведени от професор Батискомб Ган в Музейния бюлетин.

Може би за читателя ще бъде интересно да спомена, че дарението в услуга на Ка (Според египтяните човешкото същество се състояло от тяло, душа (Ба) и дух-пазител (Ка). Ка бил определящото у човека, той не умираше, а рано или късно се завръщал в тялото на мъртвеца. Затова трупа бивал балсамиран и по този начин запазван. Жертвената трапеза, отрупана с ястия и питиета, се приготвяла не за мумията, а за Ка. Бел. прев.) – всекидневна особеност на древноегипетската цивилизация – е много подобно по принцип на дара, оставян на църквата през Средновековието за отслужване на литургия за душата на дарителя.

Имотът е бивал завещаван на Ка, до завръщането на който жрецът е трябвало да се грижи за гробницата на завещателя, като извършвал жертвоприношения в нея на определени празнични дни през цялата година, за да се успокои душата на умрелия.

Термините „брат“ и „сестра“ в египетските текстове означават съответно „любим“ и „любима“ и често заменят „съпруг“ и „съпруга“. В книгата са използвани в този смисъл.

Земеделският календар на Древния Египет се състои от три сезона по четири месеца, всеки месец от по 30 дни, които оформят облика на селския живот, и с добавка от пет високосни дни в края на годината, изпълващи официалния календар от 365 дни в година. Тази „година“ в Египет започва в действителност с прииждането на водите на Нил през третата седмица на юли според нашия календар; но липсата на високосна година предизвиква изоставане през вековете, така че по време на нашия разказ официалният новогодишен празник се пада с около шест месеца по-рано от началото на земеделската година, т.е. през януари

вместо през юли. За да спестя на читателя непрекъснатите справки за тези шест месеца, упоменавам датите като подзаглавия на главите, съчетани с наименованието на съответното време от селскостопанската година, т.е. Наводнението – от късния юли до късния ноември; Зимата – от късния ноември до късния март; и Лятото – от късния март до късния юли.

ГЛАВА I

Втори месец от Наводнението – 20-и ден

Ренизенб стоеше, загледана в Нил.

Тя едва долавяше в далечината силните гласове на братята си Яхмос и Собек, които спореха дали на това място насипите се нуждаят от подсилване или не. Гласът на Собек беше висок и самоуверен, както винаги. Той имаше навик да отстоява своите възгледи със спокойна категоричност. Гласът на Яхмос беше нисък и дрезгав, показваше съмнение и боязливост. Яхмос никога не се решаваше на каквото и да било. Той беше най-големият син и когато баща му отиваше в Северните имоти, управлението на стопанството оставаше малко или много в негови ръце. Яхмос беше муден, предпазлив и склонен да търси трудности там, където не съществуваха. Беше набит, бавно подвижен мъж, без капка от свежестта и доверчивостта на Собек.

От най-ранно детство Ренизенб помнеше гласовете на по-големите си братя, когато спореха със същия тон. Това изведнъж ѝ вдъхна сигурност. Тя отново беше у дома. Да, тя се прибра у дома...

Сега, когато гледаше отново към бледия отблясък на реката, вълнението и болката се върнаха. Кай, нейният млад съпруг, беше мъртъв... Кай с усмихнатото си лице и силни рамене. Кай беше при Озирис в Царството на мъртвите – и тя, Ренизенб, неговата скъпа и обичана съпруга, чувстваше пустота в сърцето. Осем години бяха заедно – тя отиде при него почти дете, а сега се завърна овдовяла, с детето на Кай, Тети, в бащината си къща.

В този момент ѝ се стори, че никога не е заминавала... Тя приветства тази мисъл...

Ще забрави тези осем години – изпълнени с безгрижно щастие, разкъсани и съсипани от загуба и болка.

Да, забрави ги, изхвърли ги от съзнанието си. Стани си отново Ренизенб, дъщерята на жреца на Ка Имхотеп, лекомисленото, безчувствено момиче. Тази любов към съпруг и брат е била една жестокост, мамеща я със сладостта си. Тя си спомни силните бронзови рамене, усмихнатите устни – сега Кай беше балсамиран, бинтован, предпазен с амулети в пътуването му към другия свят. На този свят Кай няма повече да плува по Нил, да лови риба и да се усмихва на слънцето, докато тя се протяга в лодката с малката Тети в скута и му се смее насреща...

Ренизенб си каза:

„Няма да мисля за това. Свършено е! Ето ме у дома. Всичко е таково, каквото беше. Не след дълго и аз ще стана същата. Всичко ще бъде както преди. Тети вече е забравила. Смее се и си играе с другите дечица.“

Ренизенб се обърна рязко и се отправи към къщата, минавайки покрай няколко натоварени магарета, подкарани към брега. Тя подмина хамбарите и пристройките и през портата влезе в двора. Там беше много приятно. Имаше изкуствено езеро, оградено с цъфнали олеандри и жасмини и засенчено със смокини. Тети и другите деца си играеха при него, пронизително и силно викаха. Ту тичаха, ту се връщаха до малката палатка от едната страна на езерото. Ренизенб забеляза, че Тети си играе с едно дървено лъвче, чиято уста се отваря и затваря, като дърпаш конеца – играчка, която и тя самата обичаше като малка.

Още веднъж, успокоена, си помисли: „Върнах се...“ Нищо не се беше променило тук, всичко вървеше постарому. Животът се бе съхранил такъв, какъвто е, непроменен; сега Тети беше детето, а тя – една от многото майки, заградени от домашните стени, но основата, същността на нещата се беше запазила.

Топката, с която си играеше едно от децата, се отърколи до нейния крак, тя я взе и му я хвърли с усмивка.

Ренизенб отиде на верандата с ярко боядисани колони, влезе в къщата, прекоси голямата централна зала с изрисувани лотоси и макове и стигна в дъното до женските помещения.

До ушите ѝ долетя глъчка от силни гласове и тя отново спря, като се наслаждаваше на познатите стари звуци. Сатипи и Кайт както винаги спореха! Тези така познати нотки в гласа на Сатипи – високи, надделяващи и заядливи! Тя беше съпруга на брат ѝ Яхмос – висока, енергична, гръмогласна жена, с твърдо, властно поведение. Вечно се смяташе за права, тормозеше слугите, намираше недостатъци във всичко, върху всевъзможни неща изливаше с пълна сила ругатни и лични нападки.

Всички се бояха от нейния глас и бързаха да се подчинят на волята ѝ. Яхмос от своя страна изпитваше голямо уважение към непоколебимата си, своенравна съпруга, макар че ѝ позволяваше да се държи сонпнато с него по начин, който твърде често разгневяваше Ренизенб.

В паузите между гръмогласните думи на Сатипи се чуваше спокойният, упорит глас на Кайт. Тя беше приятна жена с простичко лице, съпруга на хубавия веселяк Собек. Отдала се бе на децата си и рядко мислеше или казваше нещо, което да не е свързано с тях. Държеше на своето в

ежедневните спорове с етърва си, като чисто и просто повтаряше всяко твърдение с тихо, но непоколебимо упорство. Не проявяваше никога гняв и пристрастие и никога не обсъждаше друга страна на въпроса, освен своята. Собек беше крайно привързан към жена си и свободно споделяше с нея всичките си дела, сигурен, че тя ще го чуе, ще изрази одобрение или неодобрение и няма да прояви злопамятност, след като през цялото време умът ѝ е зает да разреши някой проблем, свързан с децата.

– Това е безобразие, ето какво казвам аз – изкрещя Сатипи. – Ако Яхмос не беше толкова мекушав, ни за миг нямаше да изтърпи всичко това! Кой е господарят тук, когато Имхотеп го няма? Яхмос! И като негова съпруга аз първа ще избирам покривки и възглавници. А тази хипопотамка, долна черна робиня, ще...

Тежкият, дълбок глас на Кайт я прекъсна:

– Не, не, малката ми, недей да дъвчеш косичката на куклата. Виж, тук има нещо по-хубаво – сладичко, о, колко е хубаво...

– Колкото до теб, Кайт, нямаш никакво уважение, дори не слушаш какво ти говоря. И не ми отговаряш, държанието ти е ужасно.

– Синята възглавница винаги е била моя... Я виж малката Анк – опитва се да ходи...

– Глупава си като децата си, Кайт, и казвам ти – много ти отива! Но нищо няма да измъкнеш по този начин. Аз съм в правото си!

Ренизенб трепна от една топка, която профуча зад гърба ѝ. Тя се обърна сепнато и добре познатото чувство на неприязън отново я обхвана, защото зад нея беше застанала Хенет.

Продълговатото лице на Хенет беше изкривено от обичайната полуусмивка.

– Сигурно си мислиш, че нещата не са се променили кой знае колко, Ренизенб – рече тя. – Как всички изтърпяваме гласа на Сатипи, просто не знам! Вярно, Кайт може да ѝ отвърне. Но някои от нас нямат този късмет. Аз си знам моето място, така мисля, и съм благодарна на баща ти, че ме подслони, нахрани и облече. Добър човек е баща ти. Постоянно се опитвам да върша, каквото мога. Все по нещо работя – тук това, там онова – и не очаквам похвали и благодарности. Ако скъпата ти майка беше жива, всичко щеше да е по-иначе. Тя ме ценеше! Като сестри бяхме! Хубава жена. Е, аз изпълних дълга и обещанията си към нея. „Грижи се за децата, Хенет“ – ми каза тя, като умираше. И аз не изневерих на дадената дума. Робувах на всички ви и никога не очаквах благодарности. Нито ги търсех, нито ги получавах. „А, старата Хенет – викат хората. – Тя не е с всичкия си.“ Никой нищо не мисли за мен. И защо да

мислят? Аз само се опитвам да помогна, това е всичко.

Тя се плздна като змиорка под ръката на Ренизенб и влезе в другата стая.

– Извини ме, Сатипи, за тези възглавници, но чух Собек да казва...

Ренизенб се отдалечи. Нейната стара ненавист към Хенет се надигна отново. Интересно, всички те мразеха Хенет! С нейния цвилещ глас, непрекъснатото ѝ самосъжаление и злорадството, което от време на време проявяваше в някой спор.

„Е, добре – помисли си Ренизенб, – защо не?“ По този начин според нея Хенет се различаваше. Скучен беше животът ѝ. Вярно, че работеше като робиня и никой не ѝ бе благодарен. А как да бъдеш благодарен на Хенет! Тя привличаше вниманието към собствените си заслуги толкова упорито, че това смразяваше всяко великодушие, което би могъл да проявиш.

Хенет, мислеше си Ренизенб, беше от тези, които се опитваха да бъдат предани на другите, без да получават никаква преданост от тях. Тя имаше неугледен вид и беше доста глупава. Обаче винаги знаеше какво става. За нея нищо не оставаше задълго в тайна заради безшумната ѝ походка, наострените ѝ уши и бързите взиращи се очи. Понякога тя пазеше каквото знае за себе си, друг път се навърташе от този на онзи, шептеше и сладостно следеше отстрани последиците от своите клоки.

От време на време всички в къщи молеха Имхотеп да ги отърве от Хенет, но той винаги се правеше, че не чува. Имхотеп беше може би единственият, който я обичаше; а тя се отплащаше за покровителството с неискрена преданост и на останалите от семейството им беше много противна.

Ренизенб спря неуверено за миг, вслушвайки се в разпалената врява на своите снахи, кипнали, че Хенет се меси, а после бавно се запъти към малката стая, където баба ѝ Еза живееше сама, обслужвана от две черни момичета-робини. Тя проверяваше бельото, което те ѝ показваха, и ги гълчеше по свойствения си дружелюбен начин.

Да, всичко си беше съвсем същото. Ренизенб стоеше скрита и слушаше. Старата Еза се беше попрегърбила малко – и само толкова. Но гласът ѝ беше предишният и нещата, които казваше, бяха същите, дума по дума, почти каквито Ренизенб си ги спомняше от по-рано, когато замина преди осем години...

Измъкна се навън. Нито старичката, нито двете малки черни робини я забелязаха. За момент спря пред отворената врата на кухнята. Миризма на печени патици, гълчава от приказки, смехове, караници; купчина

зеленчуци чакаха да бъдат приготвени.

Ренизенб постоя неподвижно, с притворени очи. Оттам, където бе застанала, можеше да чуе всичко. Непрекъснатите всевъзможни шумове от кухнята; високите пискливи нотки в гласа на Еза, резкия тон на Сатипи и, съвсем слабо, дълбокия упорит контраалт на Кайт. Смесица от женски гласове – бърбиви, весели, натъжени, гълчащи, възкликващи...

И изведнъж Ренизенб почувства, че се задушава от обкръжението на тази нестихваща, креслива женственост. Жени – шумни, гласовити жени! Къща, пълна с жени – никога тишина, никога спокойствие, вечно разговори, крясъци, неща изречени, но не и направени!

И Кай – Кай безмълвен и напрегнат в лодката, съсредоточил цялото си внимание върху рибата, в която се готвеше да забие харпуна... Нищо от цялата тази шумотевица, врява, постоянна изнервеност.

Бавно излезе от къщата, отново сред светлата гореща тишина. Видя, че Собек се връща от полето, а в далечината съгледа Яхмос, който се изкачваше към гробницата.

Ренизенб тръгна нагоре по пътеката из варовиковите скали, която водеше дотам. Това беше гробницата на великия благородник Мериптах, поверена на баща ѝ като погребален свещенослужител, който трябваше да я поддържа. Имотът и земята бяха част от даровете.

Когато баща ѝ заминаваше, задълженията като жрец на Ка поемаше брат ѝ Яхмос. Ренизенб се изкачваше бавно по пътеката. Когато наближи, Яхмос се съветваше с Хори – помощник в работите и делата на баща ѝ, в малка скална дупка, близо до вратата на жертвената стая на гробницата.

Хори беше разгънал един лист папирус на коленете си и двамата с Яхмос се бяха навели над него.

Те се усмихнаха на Ренизенб, когато тя дойде и седна до тях на сянка. Брат ѝ Яхмос много я обичаше. Той беше мил и привързан към нея и се отнасяше с нежно и топло благоразположение. И Хори винаги беше много внимателен с малката Ренизенб, а понякога ѝ поправяше играчките.

Когато тя замина, беше сериозен, мълчалив младеж, с пъргави и сръчни ръце. Тя си помисли, че освен поостарял на вид, той в нищо не се е променил. Сериозната усмивка, с която я погледна, беше същата, каквато си я спомняше. Яхмос и Хори мърмореха едновременно:

– За Ипи като по-млад 73 бушела ечемик...

– Тогава всичко излиза 230 за пшеница и 120 за ечемик.

– Да, но цената на дървения материал и зърното за посев бе платена

с масло в Перхаа...

Те продължаваха да говорят. Ренизенб седна сънена и не обръщаше внимание на мърморещите гласове на мъжете. След малко Яхмос стана, върна навития на руло папирус на Хори и си тръгна.

Ренизенб седна по-близо в приятната тишина.

След малко докосна рулото папирус и попита:

– Това от баща ми ли е?

Хори кимна.

– Какво казва той? – полюбопитства тя.

Разгъна го и се загледа в означенията, които в нейните очи не значеха нищо.

Хори се усмихна леко, наведе се над рамото ѝ и зачете, плъзгайки пръст по знаците. Писмото беше издържано в натруфения стил на професионален писмописец от Хераклеополис:

„Слугата на Имота, слугата на Ка, Имхотеп, казва: Нека твоето състояние да е като на човек, който живее милиони пъти.

Нека бог Херисхаф, господар на Хераклеополис, и всички други богове да ти помагат. Нека бог Пта (Пта – бог, създал света според предварителен замисъл в собственото си сърце. Бел. прев.) да весели сърцето ти като на човек, който живее дълго. Синът се обръща към майка си, слугата на Ка към майка си Еза. Как си в живота, безопасността и здравето? Как са всички в къщи, как сте? Ти, сине Яхмос, как си в живота, безопасността и здравето? Прави повече за земята ми. Стреми се към пределното, копей земята с усет. Разбери, ако си трудолюбив, аз ще се моля на бога за теб...“

Ренизенб се усмихна.

– Бедният Яхмос! Той капва от работа, сигурна съм.

Наставленията на нейния баща сякаш го извикаха пред очите ѝ с надутите му, малко суетни обноски, с неговите вечни увещания и указания.

Хори продължи:

„Погрижи се добре за моя син Ипи. Чувам, че бил недоволен. Гледай също дали Сатипи се отнася добре с Хенет. Помни това. Не пропускай да пишеш за лена и маслото. Съхранявай произведеното в хамбарите ми – пази всичко мое, инак ще те държа отговорен. Ако земята ми се наводни – тежко на тебе и Собек.“

– Баща ми си е съвсем същият – каза Ренизенб щастливо. – Вечно е с убеждението, че ако го няма тук, нищо няма да бъде свършено както трябва.

Тя остави навития папирус и добави тихо:

– Всичко си е съвсем същото...

Хори не отвърна.

Той разгъна един лист папирус и започна да пише. Ренизенб го погледа лениво. Беше ѝ твърде хубаво, за да говори.

След малко каза замечтано:

– Ще ми бъде интересно да узная как се пише на папирус. Защо не учат всички?

– Не е нужно.

– Може и така да е, но би било приятно.

– Така ли мислиш, Ренизенб? Какво би се променило, ако ти умееше?

Ренизенб се замисли за момент. След това бавно изрече:

– Като ме питаш така, наистина не зная, Хори.

Той продължи:

– Засега неколцина писари стигат за един голям имот, но ще дойде ден, зная, когато ще има армии от писари из целия Египет.

– Това ще бъде добре – рече Ренизенб.

Хори каза бавно:

– Не съм съвсем сигурен.

– Защо не си сигурен?

– Защото, Ренизенб, е лесно и не се искат много усилия да пишеш „10 бушела ечемик“ или „100 броя говеда“, или „10 полета с пшеница“ – а току-виж това, написаното, го приемем за нещо истинско. По този начин писателят и писарят ще започнат да презират човека, който оре полята, жъне ечемика и пасе говедата – когато всъщност полята и говедата са истинските, те не са мастилени знаци върху папирус. А щом всички изписани папируси станат прах и пепел, писарите ще се разпръснат, но хората, които се трудят и жънат, ще продължават да работят и Египет ще живее.

Ренизенб го погледна внимателно и замислено каза:

– Да, разбирам какво имаш предвид. Само онова, което виждаш, докосваш и ядеш е истинско... Да се напише: „Аз имам 240 бушела ечемик“, не означава нищо, освен ако имаш ечемик. Някой би могъл да пише и лъжи!

Хори се усмихна на сериозното ѝ лице. Ренизенб изведнъж додаде:

– Преди много време ти ми поправи лъвчето, спомняш ли си?

– Да, спомням си, Ренизенб.

– Сега Тети си играе с него... Това е същото лъвче.

Тя спря и каза простичко:

– Когато Кай отиде при Озирис, бях много тъжна. Но сега се прибрах у дома и отново ще бъда щастлива, ще забравя – тук всичко си е съвсем същото. Нищо не се е променило.

– Наистина ли мислиш така?

Ренизенб го погледна неразбиращо.

– Какво искаш да кажеш, Хори?

– Аз смятам, че тук всичко се промени. Осем години са си осем години.

– Нищо не се е променило – каза твърдо тя.

– Тогава може би ще се промени.

Ренизенб рязко извика:

– Не, не, искам всичко да си остане същото!

– Но ти самата не си онази Ренизенб, която замина с Кай.

– Същата съм! Или ако не съм, скоро ще стана същата.

Хори поклати глава:

– Не можеш да се върнеш назад, Ренизенб. Също като моите мерки тук. Вземам половината, добавям още четвърт, после една десета, след това една двадесет и четвърта – и накрая виждаш, че това е едно напълно различно количество.

– Но аз съм си Ренизенб!

– Ала Ренизенб е добавяла по нещо към себе си през цялото това време и се е превръщала постепенно в една различна Ренизенб.

– Не, не. И ти си същият, Хори.

– Можеш да мислиш така, но то не е вярно.

– Да, да – и Яхмос си е същият, вечно разтревожен и неспокоен, и Сатипи го ядосва както винаги и се кара с Кайт както по-рано за покривки и мъниста – и естествено като се върна след малко, те вече ще се смеят като най-добри приятелки, и Хенет все още мърмори и слухти, и хленчи за своята преданост, и баба ми се кара на малката си слугиня за някакво бельо! Това си е съвсем същото и пак баща ми ще се върне в къщи и ще настане голяма врява и той ще каже: „Защо не си свършил еднo какво си“ и „Трябваше да свършиш това и това!“, и Яхмос ще изглежда объркан, а Собек ще се смее и няма никак да се трогне от всичко това, а баща ми ще погали Ипи, който е вече на 16 години, точно както го глезеше, докато беше още на осем, и нищо няма да бъде по-различно!

Тя спря да си поеме дъх.

Хори въздъхна, после каза нежно:

– Ти не разбираш, Ренизенб. Има едно зло, което иде отвън и

напада всичко, което виждаш наоколо, но има и една друга гнилоч, която иде отвътре – и тя няма външен белег. Тя нараства бавно, ден след ден, докато най-накрая целият плод изгние, разяден от болест.

Ренизенб го погледна. Той говореше някак разсеяно – уж на нея, но по-скоро на себе си.

Тя извика рязко:

– Какво искаш да кажеш, Хори? Караш ме да се боя.

– И аз самият се боя.

– Но какво искаш да кажеш? Какво е това зло, за което говориш?

Той я погледна и бързо се усмихна.

– Забрави каквото ти казах, Ренизенб. Имах предвид болестите, които нападат посевите.

Ренизенб въздъхна с облекчение.

– Слава богу. Помислих си... и аз не зная какво.

ГЛАВА II

Трети месец от Наводнението – 4-ти ден

I

Сатипи говореше на Яхмос. Гласът ѝ се издигаше във високи про-
низителни нотки, които често се променяха.

– Трябва да отстояваш себе си. Чуваш ли какво ти казвам! Никога
няма да бъдеш оценен, ако не държиш на своето. Баща ти разправя, че
това трябвало да се направи и онова трябвало да се направи и защо не
си свършил останалото. А ти слушаш смирено и отвръщаш: да, да, и се
оправдаваш за нещата, които той твърди, че е трябвало да се свършат, и
които – бог ми е свидетел – твърде често са се оказвали абсолютно не-
възможни! Баща ти се отнася с теб като с дете – като с малко, безотго-
ворно момче! Като че ли си на годините на Ипи.

Яхмос каза тихо:

– В края на краищата баща ми не се отнася с мен както с Ипи.

– Не, наистина – Сатипи подхвана другата тема с подновена злъч. –
Той изгупява покрай този разглезен пикльо! От ден на ден Ипи става
все по-невъзможен. Само се перчи и с нищо не помага, а се преструва,
че всичко, което го накарат да свърши, било непосилно за него! Срамо-
та! И понеже знае, че баща ти постоянно го глези, прави каквото си ис-
ка. Със Собек трябва да го държите по-изкъсо.

Яхмос повдигна рамене:

– И каква полза?

– Направо ще ме побъркаш, Яхмос, това е точно в твоя стил! Ня-
маш никакъв дух! Като жена си хрисим! С всичко, което каже баща ти,
веднага се съгласяваш!

– Аз много уважавам баща си.

– Да, и той на това разчита! Да почнеш да мънкаш утвърдително и
да се извиняваш за неща, които не ти влизат в работата! Ще се сопваш и
ще му отговаряш като Собек. Брат ти не се бои от никого!

– Да, но помни, Сатипи, че баща ми се е доверил на мен, не на Со-
бек. И не смее да му се довери. Оставил е всичко аз да решавам, а не
той.

– Ето затова непременно трябва да станеш съдружник в имота! Ти

заместваш баща ти, когато го няма, ти действаш като жрец на Ка в негово отсъствие, всичко остава в твоите ръце – но още нямаш признати права. Трябва да ти се даде полагаемото. Вече си мъж комай на средна възраст. Не е правилно още да се отнасят с теб като с дете.

Яхмос каза със съмнение:

– Баща ми обича да държи нещата в собствените си ръце.

– Точно така. Много е доволен всеки в къщата да зависи от него – и от моментните му прищевки. Това е лошо и още по-лошо ще стане. Когато този път се прибере, трябва да му се опълчиш – да му кажеш, че искаш писмено да те обезпечи, че настояваш законно да утвърди положението ти.

– Той няма и да чуе.

– Тогава трябва да го накараш да те чуе. Ох, защо не съм мъж! Ако бях на твое място, аз щях да зная какво да правя. Понякога имам чувството, че съм се омъжила за червей.

Яхмос се изчерви.

– Ще видя какво мога да направя. Бих могъл, да, бих могъл, примерно, да говоря с баща ми – да го попитам...

– Не да го попиташ, а да настоиш! В крайна сметка го държиш в ръцете си. Той няма с кой друг да раздели всичко тук. Собек е твърде необуздан, баща ти му няма доверие, а Ипи е много млад.

– Хори е постоянно тук.

– Хори не е член на семейството. Баща ти разчита на него, но не би дал права на някой, който не е от рода му. Аз виждам това; ти си толкова плах и мекушав – във вените ти тече мляко, а не кръв! Не зачиташ нито мен, нито децата ни. Докато баща ти умре, ние никога няма да имаме подобаващо положение.

Яхмос каза тежко:

– Ти ме презираш, нали, Сатипи?

– Ти ме ядосваш.

– Слушай, аз ще приказвам с баща ми, когато се върне. Така е, обещавам ти.

Сатипи промърмори под носа си:

– Да, но как ще приказваш? Като мъж – или като плъх?

II

Кайт си играеше с най-малката си рожба – мъничката Анк. Бебето

току-що прохождаше и Кайт я насърчаваше с весели думи, коленичила пред нея с протегнати ръце, докато детето залиташе несигурно напред и пристъпваше неуверено към майчините обятия.

Кайт показваше успехите ѝ пред Собек, но скоро усети, че той не внимава, а седи, навъсил хубавото си чело.

– О, Собек, но ти не гледаш! Ти не виждаш. Мъничкото ми, кажи на татко, че той е лош, щом като не те наблюдава.

Собек каза раздразнено:

– Имам си други неща, за които да мисля. И при това тревожни.

Кайт стъпи отново на пети и отметна косата си от гъстите си тъмни вежди, в която Анк беше вкопчила пръстчетата.

– Защо, нещо лошо ли има?

Кайт каза това с раздвоено внимание, почти механично.

Собек рече ядосано:

– Лошото е, че ми нямат доверие. Баща ми е старец с напълно отживели разбирания, а иска да диктува и най-малкото действие тук – няма да остави аз да решавам някои неща.

Кайт поклати глава и промърмори неясно:

– Да, да, това е много лошо.

– Ако Яхмос имаше поне малко воля да ме защити, може би щеше да се появи някаква надежда баща ми да прояви разум. Но Яхмос е такъв страхливец! Изпълнява всяко нареждане, което баща ми му изпрати.

Кайт подрънка някакви мъниста на детето и промърмори:

– Да, така е.

– Що се отнася до дървения материал, като се върне баща ми, ще му кажа, че имах друго мнение. Много по-добре беше да ни се плати в лен, отколкото в масло.

– Сигурна съм, че си прав.

– Но той си държи на своето. Няма да одобри и ще кресне: „Казах ти да го продадеш за масло. Всичко се прави наопаки, когато ме няма. Ти си един глупав хлапак, който нищо не разбира.“ За колко годишен ме мисли? Не си дава сметка, че сега съм мъж, здрав и прав, а неговата е изпята. Това, че ни наставлява и отказва да прекрати някои безполезни сделки, означава, че според него не сме способни да си вършим работата, както трябва. Богат се става, като рискуваш повече. Аз имам и собствени виждания, и смелост. Баща ми няма нищо такова.

С очи, приковани в детето, Кайт смънка нежно:

– Ти си толкова смел и толкова умен, Собек.

– Но този път ще чуе някои истини, ако реши да ме напада и да ме

обижда! Не ми ли даде свобода – зарязвам го и ще замина. Ще се махна.

Кайт, протегнала ръка към детето, извърна рязко глава и замръзна:

– Ще се махнеш? Къде?

– Все някъде! Направо е непоносимо да търпя заяжданията и натякванията на един суетен, самомнителен дъртак, който не ми позволява да покажа какво мога.

– Не – каза категорично Кайт, – казвам ти, Собек, недей.

Той я погледна и по тона ѝ осъзна нейното присъствие. Използваше я като нежен, утешителен събеседник в и често забравяше, че тя е едно живо, мислещо, човешко създание.

– Какво имаш предвид, Кайт?

– Просто няма да ти позволя да бъдеш глупак. Целият имот принадлежи на баща ти, земите, посевите, добитъкът, дървеният материал, лепените полета – всичко! Когато той умре, това ще бъде наше – твое, на Яхмос и на децата ни. Ако се скараш с баща ти и си заминеш, тогава той ще раздели твоя дял между Яхмос и Ипи – та той толкова много го обича. Ипи го знае и разчита на това. Не трябва да станеш играчка в ръцете му. За него ще бъде добре дошло, ако се скараш с Имхотеп и заминеш оттук. Ние имаме деца, за които да мислим.

Собек я погледна. След това се изсмя изненадано.

– Всичко можеш да очакваш от една жена. Не зная, Кайт, кое те на кара да настръхнеш така.

Тя каза сериозно:

– Не се карай с баща си. Не му отговаряй. Прояви малко повече разум.

– Навярно си права, но това може да продължи години. От баща ми се иска да ни направи свои съдружници.

Кайт поклати глава:

– Той няма да го направи. Нали все казва, че ядем хляба му, че всички зависим от него, че без него сме загубени.

Собек я изгледа с любопитство:

– Ти не обичаш много баща ми, Кайт.

Но тя се обърна отново към несигурно пристъпващото бебе:

– Хайде, сърчице мое... виж, ето я кукличката ти. Ела, хайде, ела...

Собек погледна чернокосата ѝ приведена глава, после си тръгна с озадачено изражение.

III

Еза прати да повикат внука й Ипи.

Момчето – хубаво, с недоволен вид, застава пред нея, а тя му се караше с високия си писклив глас и се взираше в него със замъглените си, но хитри очи, доколкото все още можеха да виждат.

– Какво чувам? Това нямало да направиш, онова нямало да направиш! Искал си да се грижиш за биковете, а не ти харесвало да ходиш с Яхмос или да наглеждаш посевите? Накъде отиват нещата, ако и едно дете като теб почне да се налага какво ще прави и какво няма да прави?

Ипи каза намусено:

– Аз не съм дете. Вече пораснах, защо трябва да ме смятат за дете? Да правя едно или друго, без да си кажа думата и без отделна издръжка? Да правя постоянно каквото Яхмос ми нареди! За какъв се мисли той?

– Той е твой по-голям брат и той се разпорежда тук, когато сина ми Имхотеп го няма.

– Яхмос е глупав, бавен и глупав. Аз съм къде-къде по-умен от него. И Собек е глупав, понеже само се хвали и разправя колко бил умен! Баща ми винаги е казвал и в писмата си, и иначе да върша работата, която сам си избира...

– Което нищо не значи – прекъсна го Еза.

– И да получавам повече ядене и пиене и само ако чуе, че съм недоволен и че се отнасят лошо с мен, страшно ще се разгневи.

Докато говореше, той се усмихна лукаво.

– Ти си един разглезен пикльо – тропна енергично Еза. – Така ще кажа и на Имхотеп.

– Не, бабо, ти няма да го направиш.

Усмивката му се промени, стана ласкава, макар и малко безсрамна.

– Ти и аз, бабо, сме мозъците в семейството.

– Каква наглост!

– Баща ми ти вярва. Той знае, че си мъдра.

– Това може и така да е, но не искам ти да ми говориш по този начин.

Ипи се разсмя:

– По-добре бъди на моя страна, бабо.

– Какви са пък сега тези страни?

– Големите ми братя много негодуват, знаеш ли? Разбира се, че знаеш. Хенет ти казва всичко. Сатипи дърдори на Яхмос по цял ден и цяла

нощ, докато не му се качи на главата. А Собек се провали с продажбата на дървения материал и се бои, че баща ми ще се разгневи, като научи. Разбираш ли, бабо, след една-две години аз ще стана съдружник на баща ми и той ще прави всичко, каквото поискам.

– Ти, най-младият от семейството?

– Какво като съм най-младият? Баща ми е единственият, който има власт, а аз съм единственият, който знае как да му влезе под кожата!

– Това са лоши приказки!

Ипи продължи нежно:

– Ти не си глупава, бабо... Много добре знаеш, че баща ми въпреки големите си думи в действителност е слаб човек...

Той спря внезапно, защото забеляза, че Еза повдигна глава и се загледа някъде над рамото му. Обърна поглед и видя Хенет, застанала съвсем близо до него.

– Та значи Имхотеп е слаб човек? – попита Хенет с тънкия си хленчещ глас. – Той надали ще се зарадва, ако чуе какво каза за него.

Ипи гузно побърза да се засмее:

– Но ти няма да му кажеш, Хенет... Хайде, Хенет, обещавай ми... Скъпа Хенет...

Хенет се промъкна до Еза. Тя повиши слабия си писклив глас:

– Разбира се, никога не съм искала да създавам главоболия – вие знаете, че... съм предана на всички ви. Не издавам нищо, ако не сметна, че е мой дълг...

– Само дразнех баба, това беше всичко – рече Ипи. – Така ще кажа и на баща ми. Той знае, че не мога да изрека сериозно нещо такова.

Той кимна на Хенет кратко и рязко и излезе от стаята.

Тя се загледа след него и каза на Еза:

– Приятно момче – приятно, възпитано момче. И колко смело говори!

Еза каза обезпокоено:

– Той говори опасно. Не ми харесва това, което си е наумил. Синът ми го глези много.

– Как няма да го глези? Той е толкова хубаво, привлекателно момче.

– Хубав си, когато вършиш хубави неща – остро я прекъсна Еза. Тя помълча малко, после рече бавно: – Хенет, обезпокоена съм.

– Обезпокоена ли си, Еза? От какво? Впрочем господарят скоро ще бъде тук и всичко ще се оправи.

– Да се оправи? Чудя се!

Тя отново замълча, после каза:

– Внук ми Яхмос в къщи ли е?

– Видях го да идва към верандата преди малко.

– Иди му кажи, че искам да говоря с него.

Хенет тръгна. Намери Яхмос на студената веранда с пъстро оцветени колони и му предаде заръката на Еза.

Яхмос веднага я изпълни.

Еза внезапно рече:

– Яхмос, Имхотеп съвсем скоро ще бъде тук.

Нежното лице на Яхмос се оживи.

– Да, това наистина ще бъде добре.

– Наред ли е всичко за пристигането му? Работите вървят ли успешно?

– Изпълнявал съм наставленията на баща ми колкото мога по-добре.

– А Ипи?

Яхмос въздъхна.

– Баща ми много го глези. Това не е хубаво за момчето.

– Трябва ясно да посочиш това на Имхотеп.

Яхмос погледна неуверено.

Еза каза твърдо:

– Аз ще те подкрепя.

– По някой път ми се струва – изрече Яхмос с въздишка, – че тук няма нищо освен трудности. Но всичко ще се оправи, щом баща ми си дойде. Тогава той ще реши. Трудно е да се изпълняват желанията му, когато го няма – особено както не съм равноправен, а той нарежда какво да се върши.

Еза бавно промълви:

– Ти си добър син, справедлив и разумен. Също си и добър съпруг, точно както казва пословицата – един мъж да обича жена си и да направи къща за нея, да я нахрани и облече, да я обсипе със скъпи мехлеми за тоалета ѝ и да радва сърцето ѝ, докато е жива. Но има още едно правило и то е: „Не ѝ позволявай да стане господарка.“ Ако бях на твое място, синко, щях да се вслушам в него...

Яхмос я погледна, въздъхна дълбоко и излезе.

ГЛАВА III

Трети месец от Наводнението – 14-и ден

I

Заради приготвянията навсякъде цареше суматоха. В кухнята бяха опечени стотици пити хляб, а сега се печеха гъските; миришеше на праз, чесън и различни подправки. Жените викаха и се разпореждаха, а мъжете помагаша и притичваха нагоре-надолу.

Навсякъде се носеше шепот:

– Господарят... господарят си идва...

Ренизенб помагаше в плетенето на венци от макова и лотосови цветове; тя почувства как възбудата от щастието нараства в сърцето ѝ. Баща ѝ се прибираше у дома! В последните няколко седмици тя неусетно потъна в затвореността на своя стар живот. Онова първо усещане на непознатост и отчуждение, което ѝ вдъхнаха думите на Хари, беше отминало. Тя си беше същата Ренизенб. Яхмос, Сатипи, Собек и Кайт, всички те си бяха същите – сега, както и някога, се суетяха и бързаха с приготвянията за завръщането на Имхотеп. Говореше се, че той ще бъде тук, преди да се е мръкнало. Един от слугите беше изпратен на брега на реката, за да предупреди, когато господарят се зададе, и неговият глас изведнъж се разнесе високо и ясно, известявайки за пристигането му.

Ренизенб остави цветята и се затича с останалите. Всички бързаха към пристана на речния бряг. Яхмос и Собек вече бяха там сред малка тълпа от селяни, рибари и работници, всички викаха възбудено и сочеха към реката.

Да, наистина, ладията приближаваше бързо със своето голямо квадратно платно, издувано от Северния вятър. Близо зад нея плаваше шлепът-кухня, пълен с мъже и жени. След малко Ренизенб забеляза баща си, седнал с лотос в ръка, и до него някаква жена, за която тя предположи, че сигурно е певица.

На брега се развикаха с удвоена сила, Имхотеп протегна ръка за поздрав, моряците вдигаха и дърпаха фаловете. Носеха се викове:

„Добре дошъл, господарю!“, прославяха боговете, благодаряха им, че той се завръща жив и здрав, а малко по-късно Имхотеп слезе на брега, като поздравяваше семейството си и отговаряше на гръмогласните

привети, както изискваше приличието.

„Слава на Себек (Себек – бог с образ на крокодил, покровител на водите и водните басейни. Бел. прев.), сина на Нейт, който те придружи благополучно по водата!“ „Слава на Пта, на юг от Мемфиската стена, който те доведе при нас!“ „Да благодарим на Ра (Ра – бог на Слънцето. Бел. прев.), който даде светлина на двете земи!“

Ренизенб си проби път напред, опиянена от голямата възбуда.

Имхотеп се изпъна важно и изведнъж тя си помисли: „Но той е дребен човек. Мислех го за много по-голям, отколкото е.“

Прониза я чувство, подобно на уплаха.

Смалил ли се беше баща ѝ? Или спомените я лъжеха? Тя го помнеше по-скоро като заядлив, деспотичен човек, често пъти нервен, пращач всички наляво и надясно, принуждавайки я понякога да се смее вътрешно, но въпреки това личност. А този малък, пълничък, възстар мъж с тъй самонадеян вид, при това не особено впечатляващ – дали тя нещо не грешеше? Откъде се взеха в главата ѝ тези вредни мисли?

След като завърши високопарните си и церемониални словоизлияния, Имхотеп продължи с по-лични поздравии. Той прегърна синовете си.

– О, добри ми Яхмос, целият сияещ, бил си усърден в мое отсъствие, сигурен съм... И Собек, хубавият ми син, виждам, все още радваш сърцето ми. А, ето го Ипи – милия ми Ипи... чакай да те погледам... Застани по-далече... така. Пораснал си голям, цял мъж, колко се радва сърцето ми да те прегърна отново! Ренизенб, моя скъпа дъще, отново си у дома. Сатипи, Кайт, не по-малко скъпите ми снахи... И Хенет – моя вярна Хенет...

Хенет беше коленичила, обгръщаше краката му и демонстративно бършеше от очите си сълзи на радост.

– Радвам се да те видя, Хенет. Добре ли си, щастлива ли си? По-предана отвсякога – това е приятно за сърцето... И моят безупречен Хори, толкова вещ в сметките и в перото! Вървят ли работите? Сигурен съм, че вървят.

После, след като поздравите приключиха и възгласите наоколо стихнаха, Имхотеп вдигна ръка за тишина и заговори високо и ясно.

– Синове и дъщери мои, приятели. Имам една малка новина за вас. Доста отдавна вече, както добре знаете, аз съм един самотен, почтен мъж. И моята съпруга (вашата майка, Яхмос и Собек), и моята сестра (твоята майка, Ипи) се пренесоха при Озирис преди много години. И така, Сатипи и Кайт, аз ви доведох нова сестра да дели къщата с вас. Ето –

това е моята наложница Нофрет, която ще обичате от уважение към мен. Тя дойде с мен от север, от Мемфис, и ще живее тук с вас, когато замина отново.

Докато говореше, той изведе напред за ръка една жена. Тя застана до него с високо вдигната глава и присвити очи – млада, надменна и хубава.

Ренизенб си помисли, сепната от изненада: „Но тя е съвсем млада, вероятно по-млада и от мен!“

Нофрет стоеше, без да каже дума. На устните ѝ играеше лека усмивка – знак по-скоро на присмех, отколкото на доволство.

Тя имаше много прави черни вежди и лъскава, почерняла от слънцето кожа, а миглите ѝ бяха толкова дълги и гъсти, че очите ѝ почти не се виждаха.

Всички от семейството гледаха смяяно в пълна тишина. С леко раздразнение в гласа Имхотеп каза:

– Хайде, деца, кажете „добре дошла“ на Нофрет. Нима не знаете как да посрещнете наложницата на баща си, която той довежда у дома?

Последваха неохотни и вяли поздравления.

Имхотеп, с искрено трогнат вид, като прикриваше лекото си неудобство, възкликна бодро:

– Така е по-добре! Сатипи, Кайт и Ренизенб ще те отведат до женските помещения, Нофрет. Къде са сандъците? Свалихте ли ги на брега?

Сандъците със заоблени капаци бяха внимателно свалени от ладията. Имхотеп каза на Нофрет:

– Твоите накити и дрехи тук са на сигурно място. Иди и виж да ги настанят добре.

После, когато жените тръгнаха заедно, той се обърна към синовете си:

– Какво ново по имота? Наред ли е всичко?

– Долните поля, които бяха наети от Накт... – започна Яхмос, но баща му бързо го прекъсна:

– Почакай с подробностите, Яхмос. Ще ги оставим за по-късно. Тази вечер е празник. Утре ти, аз и Хори ще се захванем за работа. Хайде, Ипи, момчето ми, да влизаме в къщи. Колко висок си станал, главата ти стърчи над моята.

Намръщен, Собек тръгна след баща си и Ипи. Той прошепна на ухото на Яхмос:

– Накити и дрехи – чуваш ли? Ето къде отива спечеленото от северните имоти. Спечеленото от нас.

– Тихо – прошепна Яхмос. – Баща ни ще чуе.

– И какво като чуе? За разлика от тебе аз не се плаша от него.

По едно време, вече в къщата, Хенет влезе в стаята на Имхотеп, за да му пригответи да се изкъпе. Тя цялата сияеше.

Имхотеп свали маската на смутена сърдечност.

– Е, Хенет, какво ще кажеш за моя избор?

Макар че беше решил да държи нещата в свои ръце, той добре съзнаваше, че пристигането на Нофрет ще предизвика буря – поне сред женската част от къщата. Хенет беше различна. Единственото предано създание. Не го беше разочаровала.

– Тя е хубава! Много хубава! Каква коса, какви ръце и крака! Ти я заслужаваш, Имхотеп, какво повече да кажа? Твоята скъпа съпруга, която умря, ще бъде доволна, че си избрал такава утеха да радва дните ти.

– Така ли мислиш, Хенет?

– Сигурна съм в това, Имхотеп. След толкова много години на скръб по нея време ти е отново да се порадваш на живота.

– Ти я познаваше добре... Аз също чувствах, че е време да заживея така, както се полага на един мъж. И все пак... снахите и дъщеря ми, те дали няма да приемат всичко това с възмущение?

– По-добре да не го приемат така – каза Хенет. – В края на краищата не зависят ли всички те от теб в тази къща?

– Много вярно, много вярно – потвърди Имхотеп.

– Ти ги храниш и обличаш щедро, благополучието им е изцяло плод на твоите усилия.

– Да, наистина – Имхотеп въздъхна. – Постоянно се трудя заради тях. И понякога се съмнявам дали ще осъзнаят, че всичко дължат на мен.

– Ти трябва да им го напомниш – каза Хенет, клатейки глава. – Аз, твоята скромна, предана Хенет, никога няма да забравя какво дължа на теб. Но децата понякога са безразсъдни и егоистични, мислят може би, че те са важните, без да съзнават, че само изпълняват нарежданията, които ти им даваш.

– Това наистина е точно така – съгласи се Имхотеп. – Винаги съм казвал, че си умно същество, Хенет.

Тя въздъхна:

– Де и другите да мислеха така!

– Какво значи това? Да не би някой да не се държи добре с теб?

– Не, не, искам да кажа, че на тях и през ум не им минава нещо такова – и то, разбира се, защото аз работя непрекъснато (което го правя с

радост), но една дума на съчувствие и разбиране, това променя всичко.

– От мен винаги можеш да го получиш – каза Имхотеп. – И запомни, че това винаги ще бъде твоят дом.

– Толкова си мил, господарю! – Тя спря и добави: – Робите са готови в банята с топлата вода. А когато се изкъпеш и преоблечеш, майка ти заръча да идеш при нея.

– А, майка ми? Да... да, разбира се...

Имхотеп изведнъж погледна малко обезпокоено. Той прикри смущението си, като каза бързо:

– Естествено, точно това се канех да направя. Кажете на Еза, че ще дойда.

II

Еза, облечена в най-хубавата си плисирана ленена рокля, погледна към сина си някак язвително развеселена.

– Добре дошъл, Имхотеп. Върна се вече при нас... и не сам, чувам.

Имхотеп се запъна и отвърна по-скоро стеснително:

– О, значи си чула?

– Естествено. Къщата гърми от новините. Момичето било хубаво, казват, и съвсем младо.

– Тя е на деветнадесет години и... хм... не изглежда зле.

Еза се засмя – старческо злобно кискане.

– Е, добре – каза тя, – няма по-голям глупак от един стар глупак.

– Скъпа моя майко, наистина не мога да разбера какво искаш да кажеш.

Еза отвърна сдържано:

– Винаги си бил глупак, Имхотеп.

Той замръзна и запелтечи гневно. Въпреки че обикновено го преценяваше благосклонно, майка му неведнъж успяваше да пробие бронята на неговото самомнение. В нейно присъствие той се чувстваше слаб. Лекият саркастичен блясък в нейните почти невидящи очи винаги го разстройваше. Майка му, това беше безспорно, никога не променяше мнението си за неговите способности. Той добре знаеше, че собствената му преценка за себе си е вярна, така че това, което мислеше майка му, нямаше никакво значение – но сега нейното становище успя да бодне ласкавата му самооценка.

– Толкова ли е необикновено един мъж да доведе в къщата си

наложница?

– Не е кой знае колко необикновено, но мъжете обикновено са глупаци.

– Не мога да разбера къде е глупостта им.

– Ти си въобразяваш, че присъствието на това момиче ще допринесе за спокойствието в къщи, така ли? Сатипи и Кайт ще странят постоянно от нея и ще насъскат и мъжете си.

– Защо ще правят така? Какво право имат да пречат?

– Никакво.

Имхотеп закричи яростно напред-назад.

– Не мога ли да правя каквото поискам в собствената си къща? Не издържам ли синовете си и жените им? Не дължат ли те хляба, който ядат, на мен? Не им ли го повтарям непрекъснато?

– Твърде нескромно е да говориш такива неща.

– Това е истината. Те всички зависят от мен. Всички!

– А сигурен ли си, че това е добре?

– Искаш да кажеш, че не е добре един мъж да издържа семейството си?

Еза въздъхна.

– Те работят за теб, не забравяй.

– А какво искаш – да ги насърчавам да мързелуват ли? Естествено, че ще работят.

– Те са големи мъже, дори Яхмос и Собек са повече от големи.

– Собек няма усет. Прави всичко не както трябва. А и често пъти е нахален, което няма да търпя. Яхмос е добро, послушно момче...

– Нещо повече от момче!

– Но понякога му повтарям нещата по два-три пъти, преди да ги схване. За всичко трябва да мисля – да бъда навсякъде! През цялото време, докато не съм тук, диктувам на писарите – да пишат пълни наставления, които синовете ми да изпълняват... Не мога да си почина, не мога да се наспя! А сега, когато се прибирам у дома, за да намеря поне малко спокойствие, изглежда, че тук това е безкрайно трудно! Дори ти, майко, отричаш правото ми да имам наложница като другите мъже – и се ядосваш...

Еза го прекъсна:

– Не се ядосвам. Смешно ми е. Голяма занимавка е да наблюдаваш домашните... Но ще ти кажа, че когато отново тръгнеш на Север, най-добре ще е да вземеш момичето със себе си.

– Нейното място е тук, в къщата ми! И тежко на всеки, който се

опита да я тормози.

– Не става дума за тормоз. Ала не забравяй, лесно се пали огън в сухи тръни. Казано е, че където има много жени, не е добре...

Еза замълча за миг, после каза бавно:

– Нофрет е красива. Но помни: „Мъжете полудяват по лъскавите нозе на жените и чудно, за миг се превръщат в безцветни халцедони...“

Тя продължи, гласът ѝ стана дълбок:

– „...В нещо дребно, малко, подобно на сън и смъртта идва като завършек...“

ГЛАВА IV

Трети месец от Наводнението – 15-и ден

I

Имхотеп слушаше обясненията на Собек за продажбата на дървения материал и заплашително мълчеше. Лицето му беше силно почервеняло, а вените пулсираха на слепоочията му.

Равнодушното изражение на Собек започна полека да се променя. Смяташе да вземе нещата здраво в свои ръце, ала когато лицето на баща му се смръщи, той усети, че заеква и се колебае.

Накрая Имхотеп бързо го прекъсна:

– Да, да, да, мислиш си, че знаеш повече от мен, отклонил си се от моите нареждания, винаги става едно и също – ако не съм тук да огледам всичко... – Той въздъхна. – Какво ще правите без мен, момчета, просто не мога да си представя!

Собек настоя твърдо:

– Имаше една възможност да спечелим повече и аз поех риска. Не можеш вечно да протакаш и да се пазиш!

– Ти ли ще ме кориш за предпазливостта, Собек! Ти, дете винаги бързаш да предприемеш нещо и все погрешно.

– А имам ли възможност всеки път да опитвам това, което съм решил?

Имхотеп каза строго:

– Този път го стори – противно на изричните ми разпоредби...

– Разпоредби? Винаги ли трябва да изпълнявам разпоредби? Аз съм голям мъж.

Имхотеп вече не се владееше и кресна:

– Кой те храни, кой те облича? Кой мисли за бъдещето ти? Кой е загрижен за благополучието ти – и постоянно мисли за благополучието на всички вас? Когато реката беше спаднала и ни застрашаваше глад, не взех ли мерки да ви бъде изпратена храна на Юг? Вие сте щастливци, че имате такъв баща, който да мисли за всичко! И какво искам в замяна? Само да работите усърдно, да давате всичко от себе си и да изпълнявате нарежданията ми...

– Да! – извика Собек. – Ние да работим за теб като роби, за да

купуваш злато и скъпоценности за твоята наложница!

Имхотеп пристъпи към него, настръхнал от гняв:

– Безочлив хлапак! Да говориш така на баща си! Внимавай или това няма повече да бъде твой дом – ще вървиш накъдето ти видят очите!

– Ако ти не внимаваш, аз наистина ще си вървя! Аз имам идеи, казах ти, добри идеи, от които сякаш да спечеля, ако не ме спъваше дребната ти предпазливост и ако поне един път можех да направя нещо по свой избор.

– Свърши ли?

Тонът на Имхотеп беше заплашителен. Собек, раздразнен, мърмореше ядосано:

– Да, да, нямам повече какво да кажа – засега.

– Тогава върви да нагледаш добитъка. Сега не е време да се бездейства.

Собек се обърна и тръгна ядосан. Нофрет беше застанала недалеч и когато той мина покрай нея, тя го погледна изкосо и се засмя. От смехът лицето на Собек почервения. Той гневно понечи да прекрачи към нея. Тя стоеше неподвижно и го гледаше презрително с присвити очи.

Собек промърмори нещо и продължи в предишната посока. Нофрет отново се изсмя, после бавно тръгна натам, където стоеше Имхотеп, прехвърлил вниманието си към Яхмос.

– Кой дявол те накара да оставиш Собек да работи толкова калпаво? – попита бащата раздразнено. – Трябваше да го спреш! Досега не разбра ли, че той няма мозък да купува и да продава? Мисли си, че всичко може да стане така, както го иска.

Яхмос каза, сякаш се извиняваше:

– Не разбираш ли, че ми е трудно, татко? Поръча ми да оставя на Собек продажбата на дървения материал. В такъв случай трябваше да му позволя да направи това, което е решил.

– Което е решил? Което е решил? Той няма право да решава! Трябва да прави това, което аз му наредя – а ти би трябвало да следиш дали го изпълнява точно.

Яхмос се изчерви.

– Аз? Но какви права имам аз?

– Какви права ли? Правата, които аз ти давам.

– Но аз не съм равноправен. Ако бях твой законен съдружник...

Той млъкна, защото се приближи Нофрет. Тя се прозяваше и въртеше ален мак в ръцете си.

– Искаш ли да дойдеш в палатката край езерото, Имхотеп? Там е

хладно и те очакват плодове и кедова бира (Бирата е била сред любимите питиета на египтяните. Бел. прев.). Сигурно вече си дал заповедите си.

– Свършвам, Нофрет, свършвам.

Тя го повика с нежен нисък глас:

– Ела сега. Искам да дойдеш сега...

Имхотеп погледна доволно и малко овчедушно. Яхмос побърза да каже, преди баща му да заговори:

– Нека първо да си довършим разговора. Важно е. Искам да те питам...

Нофрет заговори направо на Имхотеп, като обърна гръб на Яхмос:

– Нима не можеш да правиш каквото си искаш в твоята собствена къща?

Имхотеп каза рязко на Яхмос:

– Друг път, сине. Друг път.

Той тръгна с Нофрет, а Яхмос остана на верандата, загледан след тях. Сатипи излезе от къщата и се приближи до него:

– Е – попита настоятелно тя, – говори ли с него? Какво каза той?

Яхмос въздъхна.

– Успокой се, Сатипи. Моментът не беше... подходящ.

Сатипи кресна гневно:

– О, да, ти друго няма да кажеш! Все едно и също повтаряш. Истината е, че се страхуваш от баща си. Кротък си като овчица, трепериш му – няма да застанеш пред него като мъж! Не си ли спомняш какво ми обеща? Казвах ти – от нас двамата аз съм мъжът! Ти обеща: „Ще попитам баща ми веднага, още първия ден.“ А какво стана?...

Сатипи спря не защото беше свършила, а за да си поеме дъх, но Яхмос я прекъсна спокойно:

– Грешиш, Сатипи. Аз започнах да му говоря, но бяхме прекъснати.

– Прекъснати? От кого?

– От Нофрет.

– Нофрет! Тази жена! Баща ти да не позволява на наложницата си да го прекъсва, когато говори за сериозни неща с най-големия си син. На жените не им влиза в работата да се занимават със сделки.

Вероятно Яхмос би искал и самата Сатипи да живее според принципите, които излагаше толкова ревностно, но не беше настроен да приказва. Тя се нахвърли върху него:

– Баща ти трябва да направи така, че да й стане ясно веднъж завинаги.

– Баща ми – каза сухо Яхмос – не даде да се разбере, че не одобрява постъпката ѝ.

– Това е позор – заяви Сатипи. – Тя направо го е омагьосала. Той ѝ позволява да говори и да прави всичко, което си иска.

Яхмос каза замислено:

– Тя е много красива...

Сатипи изсумтя:

– О, само се опитва да изглежда мила. Но не се получава! Невъзпитана е! Хич не я е грижа, че е толкова груба към всички ни.

– Сигурно и ти си груба към нея?

– Аз съм самата любезност. С Кайт се отнасяме към нея най-учтиво. О, няма да има от какво да се оплаче на баща ти. Ние можем да изчакаме нашето време, Кайт и аз.

Яхмос я погледна строго.

– Какво разбираш под това – да изчакате вашето време?

Сатипи се усмихна многозначително и тръгна.

– Разбирам това, което една жена разбира, а ти няма да разбереш. Ние си имаме наши начини – наши средства! Нофрет добре ще стори, ако се поукроти. Кое кара една жена да заживее порядъчно в крайна сметка? Домашните задължения – с другите жени.

Странна важност прозвуча в тона на Сатипи. Тя добави:

– Баща ти няма постоянно да бъде тук... Той отново ще замине за Северните имоти. И тогава ще видим.

– Сатипи...

Тя се засмя – остър, пронизителен смях, и влезе в къщата.

II

Децата тичаха и си играеха около езерцето. Двете момченца на Яхмос бяха хубави, симпатични малчугани и приличаха повече на Сатипи, отколкото на баща си. Тук бяха и трите деца на Собек, най-малкото от които едва проходило бебе. При тях беше и Тети – здраво, хубаво четиригодишно детенце.

Те се смееха, викаха и подхвърляха топки. Понякога споровете се разгорещяваха и детският гневен плач се разнасяше високо и силно.

Имхотеп седеше близо до Нофрет, сърбаше бира и по едно време промърмори:

– Колко мили са децата, като си играят до водата. Помня, че винаги

е било така. Но, по дяволите, какъв шум вдигат само!

Нофрет бързо каза:

– Да, би могло да е много по-тихо... Защо не им кажеш да се махат, докато си тук? В края на краищата когато господарят на къщата желае да си почине, трябва да му бъде оказано полагащото се уважение. Не си ли съгласен?

– Аз... ами... – поколеба се Имхотеп. Идеята беше нова за него, но приемлива. – Всъщност не им обръщам внимание – несигурно завърши той. После добави по-тихо: – Те са свикнали да си играят тук, когато искат.

– Когато теб те няма, да – бързо се съгласи Нофрет. – Но, струва ми се, Имхотеп, като имам предвид всичко, което правиш за семейството си, те трябва да показват по-голямо уважение към твоето достойнство – нали зависят от теб. Ти си толкова внимателен, толкова отстъпчив!

Имхотеп въздъхна леко:

– Това винаги е било моята слабост. Никога не съм държал да се спазва приличието.

– И затова тези жени, снахите ти, злоупотребяват с твоята добрина. Не им е ясно, че когато дойдеш тук да почиваш, трябва да цари тишина и спокойствие. Виж какво, ще ида да кажа на Кайт да отведе децата – и нейните, и другите. Да можеш поне малко да останеш на мира.

– Ти си внимателно момиче, Нофрет, да, добро момиче си. Винаги гледаш как да ми угодиш.

Нофрет промърмори:

– Когато ти си добре и аз съм добре.

Тя стана и отиде при Кайт, която бе коленичила до водата и заедно с второто си дете, разглезено на вид момченце, се мъчеше да пусне малката му лодка-играчка да плава.

Нофрет каза грубо:

– Би ли отвела децата оттук, Кайт?

Тя я погледна недоумяващо:

– Да ги отвела ли? Какво искаш да кажеш? Те винаги си играят тук.

– Не и днес. Имхотеп иска да си почива, а децата вдигат шум.

Строгото лице на Кайт пламна:

– Подбирай си думите, Нофрет! Имхотеп обича да гледа как внучетата му играят тук. Сам го е казвал.

– Не и днес – отсече Нофрет. – Той ме изпрати да ти кажа да отведеш цялата шумна челяд в къщата, за да може да остане на спокойствие... с мен.

– С теб... – Кайт внезапно спря и не изрече онова, което беше на устата ѝ. После стана и се запъти към Имхотеп, който полулежеше в палатката. Нофрет я последва.

Кайт заговори без заобикалки:

– Твоята наложница ми нареди да отведе децата оттук. Защо? Какво лошо правят? Каква е причината да бъдат наказани?

– Смятам, че желанието на господаря на къщата е достатъчно – каза Нофрет тихо.

– Точно така, точно така – рече обидено Имхотеп. – Защо трябва да имам някакви причини? Чия къща е тази?

– Предполагам, че тя е поискала да се махнат – Кайт се обърна и изгледа Нофрет от горе до долу.

– Нофрет мисли да моето удобство, за моето удоволствие – каза Имхотеп. – Никой друг в тази къща не го е грижа за това – освен може би бедната Хенет.

– Та децата повече да не играят тук, така ли?

– Не и когато идвам да почивам.

Гневът на Кайт пламна внезапно:

– Защо позволяваш на тази жена да те настройва срещу твоята собствена кръв? Защо се опитва да разваля навиците в къщата? Неща, които се вършат открай време.

Имхотеп изведнъж се развика. Той почувства нужда да се защити.

– Аз съм този, който казва какво трябва да се прави тук, не ти! Вие всички сте се съюзили и правите каквото си искате, нареждате нещата по свой вкус. А когато аз, господарят на къщата, си дойда у дома, не удостоявате желанията ми с капчица от нужното внимание. Но господарят тук съм аз, ако не ви е ясно! Постоянно правя планове и работя за вашето благополучие – обаче имам ли признание, уважават ли се желанията ми? Не! Първо Собек е нахален и неучтив, а сега и ти, Кайт, се опитваш да ме сплашиш! За какво ви издържам всички? Внимавайте, или дотук с издръжката. Собек заявява, че щял да си отиде – ами да си върви тогава и да вземе теб и децата със себе си.

За момент Кайт остана напълно онемяла. Строгото ѝ, по-скоро безизразно лице беше застинало. След това каза с глас, лишен от всякакви емоции:

– Ще отведе децата в къщата...

Тя направи една-две крачки и спря пред Нофрет. С дълбок глас изрече:

– Това е твоя работа, Нофрет. Но аз няма да забравя. Не, няма да

Смъртта идва като завършек

забравя...

ГЛАВА V

Четвърти месец от Наводнението – 5-и ден

I

Имхотеп въздъхна с облекчение, когато приключи с обредните си задължения като погребален жрец. Ритуалът трябваше да бъде спазван до най-малката подробност – той беше много съзнателен във всяко отношение. Изсипа възлиянията, запали тамян и изпълни обичайните приношения от храна и пиене.

Сега, на сенчестия хлад в съседната скална дупка, където Хори го чакаше, Имхотеп се превърна отново в предишния собственик на земи и делови човек. Двамата мъже заедно обсъдиха как вървят работите – преобладаващите цени и печалбата, получена от реколтата, добитъка и дървения материал.

След около половин час Имхотеп доволно поклати глава:

– Много ти сече умът за сделки, Хори.

– Нищо чудно, Имхотеп – усмихна се Хори. – Бил съм твой помощник в работата години наред.

– И то много верен. Така, трябва да обсъдя нещо с теб. Става въпрос за Ипи. Той се сърди, че е в положение на зависим.

– Все още е много млад.

– Но показва големи способности. Имал чувството, че братята му не са винаги благосклонни към него. Собек, изглежда, е груб и надменен, а безкрайната предпазливост и боязливост на Яхмос го дразнят. Той е буен. Не обича да му нареждат. Освен това казва, че само аз, баща му, имам право да му заповядвам.

– Така е – отвърна Хори. – Но ми се струва, Имхотеп, че точно това е недостатъкът на тукашния имот. Мога ли да говоря свободно?

– Разбира се, драги Хори. Твоите думи са винаги сериозни и добре обмислени.

– Тогава ето какво ще ти кажа. Когато отсъстваш, тук трябва да остане някой, който да има действителна власт.

– Аз доверявам работите си на теб и на Яхмос...

– Зная, че ние действаме от твое име, когато те няма, но това не е достатъчно. Защо не направиш някой от синовете си съдружник и да го

прикрепиш към себе си по законен ред?

Имхотеп крачеше нагоре-надолу намръщено.

– Кого от синовете ми виждаш в тази роля? Собек се държи властно, но е вироглав – не мога да му имам доверие. Тази му склонност не е добра.

– Мислех си за Яхмос. Той е най-големият ти син. Държи се мило и привързано. Предан ти е.

– Да, той се държи добре, но е толкова боязлив, толкова отстъпчив! Влияе се от всекиго. Ипи да беше малко по-голям...

Хори бързо го прекъсна:

– Опасно е да се дава власт на толкова млад човек.

– Вярно... вярно... Добре, Хори, ще помисля върху това, което ми каза. Яхмос, разбира се, е добър син... послушен син...

Хори каза спокойно, но настоятелно:

– Мисля, че трябва да проявиш мъдрост.

Имхотеп го изгледа с любопитство:

– Какво искаш да кажеш?

Хори рече бавно:

– Току-що казах, че е опасно да се дава власт на един младок. Но също толкова опасно е да се даде и когато вече е късно.

– Искаш да кажеш, че Яхмос е свикнал по-скоро да се подчинява на разпореждания, отколкото да дава? Като че ли има нещо такова.

Имхотеп въздъхна:

– Трудна работа е да управляваш семейство! С жените пък особено мъчно се излиза наглава. Сатипи е невъздържана, Кайт често се цупи. Но трябва да им е ясно, че с Нофрет ще се отнасят както подобава. Бих могъл да кажа, че...

Той спря. Един роб се изкачи задъхан по тясната пътечка.

– Какво има?

– Господарю, пристигна една лодка. Някакъв писар на име Камени е дошъл с послание от Мемфис.

Имхотеп се разтревожи.

– Пак ядове – възкликна той. – Винаги, когато Ра преплува небесата, идва нова неприятност! Ако сам не държа нещата в свои ръце, всичко отива надолу с главата.

Той заслиза по пътечката, а Хори остана на мястото си и го проследя с поглед.

На лицето му бе изписана тревога.

II

Ренизенб блуждаеше безцелно сама по брега на Нил, когато чу виковете и суматоха и видя хора да тичат към пристана.

Тя се затича и се присъедини към тях. Теглеха някаква лодка към брега. В нея стоеше млад мъж и щом само за миг зърна чертите му на силната светлина, сърцето ѝ заби.

Луда, фантастична мисъл мина през ума ѝ: „Това е Кай! Кай се завърна от Отвъдния свят.“

Тя се присмя на суеверното си въображение. Защото постоянно си представяше Кай като плаващ по Нил, а това наистина бе някакъв млад мъж с телосложение почти като неговото – или поне така ѝ се струваше.

Той бе по-млад от Кай, с тиха, тайнствена привлекателност и с усмихнато, красиво лице.

Идваше, както им каза, от Северните имоти на Имхотеп. Беше писар и се казваше Камени.

Изпратиха един роб да извика баща ѝ, а Камени поканиха в къщата, където му сложиха да яде и да пие. След малко дойде Имхотеп и последваха дълги обсъждания и разговори.

Вестта за всичко това достигна до женските стаи чрез Хенет – както обикновено, редовният източник на новини. Ренизенб понякога се чудеше как винаги успява да разбере всичко.

Изглежда, Камени беше млад писар, нает от Имхотеп – син на някой от неговите братовчеди. Той бе открил някакви опити за измама – подправяне на сметки, и тъй като в работата имаше много отклонения, които убягваха на собствениците, Камени беше сметнал, че ще е най-добре да дойде лично на Юг и да докладва.

Ренизенб не се интересуваше особено от това. Камени е проявил находчивост, помисли си тя, щом е разкрил измамата. Баща ѝ щеше да остане доволен от него.

Непосредственият резултат бе, че Имхотеп бързо се приготви за заминаване. Нямахше намерение да остава пак два месеца, но час по-скоро трябваше да оправи нещата.

Той свика цялото домочадие и отправи безброй препоръки и наставления. Трябвало да бъде свършено това и това. Яхмос не се канеше да изпълнява всички тези неща. Собек пък ни най-малко не се и опитваше да се придържа към подобно нещо. Всичко, помисли си Ренизенб, е много познато. Яхмос беше учтив, Собек – нацупен. Хори, както

винаги, спокоен и изпълнителен. Претенциите и настояванията на Ипи бяха срязани много по-остро от обикновено.

– Твърде млад си, за да бъдеш самостоятелен. Слушай Яхмос. Той знае моите желания и нареждания. – Имхотеп сложи ръка на рамото на най-големия си син. – Разчитам на теб, Яхмос. Като се върна, ще поговорим пак за съдружието.

Яхмос се изчерви от удоволствие. То го накара да се поизпъне.

Имхотеп продължи:

– Само гледай всичко да е наред в мое отсъствие. И да се отнасят добре с наложницата ми – с дължимата почит и уважение. Ти ще се грижиш за нея. Дръж изкъсо жените. Сатипи да си мери думите. И Собек навреме да вразумява Кайт. Ренизенб също да се държи учтиво с Нофрет. После – не искам да се показва нелюбезност към нашата добра Хенет. Жените, знам, я намират досадна понякога. Тя е живяла дълго тук и смята, че има право да казва много неща, макар и не винаги приятни. Знам, че не е нито красива, нито умна, но ми е вярна, помни, и винаги е била предана на моите интереси. Аз няма да я презра и ругая.

– Всичко ще бъде направено, както ти каза – рече Яхмос. – Но понякога Хенет създава главоболия с нейните приказки.

– Ха! Глупости! И тя е като всички жени. Хенет не е по-различна. Що се отнася до Камени, той ще остане тук. Ние можем да се оправим и с друг писар, а пък той да помогне на Хори. А за земята, която дадохме под наем на онази, Яйи...

Имхотеп се впусна в подробности.

Когато най-сетне всичко бе готово за заминаване, той изведнъж се обезпокои. Дръпна Нофрет настрана и й каза неуверено:

– Нофрет, съгласна ли си да останеш тук? По-добре би било може би, ако в края на краищата дойдеш с мен?

Нофрет поклати глава и се усмихна:

– Ти няма да се бавиш дълго, нали?

– Три-четири месеца, кой знае?

– Гледай да не е задълго. На мен тук ще ми бъде добре.

Имхотеп каза объркано:

– Предупредил съм Яхмос и другите си синове, че трябва да се съобразяват с теб за всичко. Да му мислят, ако се оплачеш от нещо!

– Ще направят, каквото си им казал, сигурна съм, Имхотеп. – Нофрет млъкна. После каза: – На кого мога да се доверя безрезервно? Кой е истински предан на твоите интереси? Нямам предвид непременно някой от семейството.

– Хори, добрият ми Хори. Той е моята дясна ръка във всичко – мъж и добре възпитан, и разумен.

Нофрет изрече бавно:

– С Яхмос са като братя. Може би...

– И Камени. Той също е писар. Ще му наредя да бъде на твоите услуги. Ако имаш от нещо да се оплачеш, той лично ще напише думите ти и ще ми изпрати жалбата.

Нофрет кимна, съгласявайки се:

– Това е добра идея. Камени идва от Север. Познава баща ми. Няма да бъде спечелен от подмазванията на семейството.

– И Хенет! – възкликна Имхотеп. – И Хенет.

– Да – съгласи се машинално Нофрет, – и Хенет. Не би ли поговорил с нея сега, пред мен?

– Така ще е най-добре.

Повикаха Хенет и тя дойде с неизменната си раболепна припряност. Беше изпълнена със съжаление за заминаването на Имхотеп. Той тукатси я прекъсна:

– Да, да, добра ми Хенет, но се налага. Аз съм човек, който рядко може да разчита на продължително спокойствие или почивка. Трябва да се трудя непрекъснато за семейството си с малката надежда, че все някога ще ме оценят. Сега искам да поговоря много сериозно с теб. Ти ме обичаш всеотдайно и предано, знам, мога да ти имам доверие. Пази Нофрет, тя ми е много скъпа.

– Който е скъп за теб, господарю, е скъп и за мен – разпалено отговори Хенет.

– Много добре. Значи, ще се посветиш на нея?

Хенет се обърна към Нофрет, която я наблюдаваше с притворени очи.

– Твърде си хубава, Нофрет. Там е бедата. Затова ти завиждат другите, но аз ще се грижа за теб – ще те пазя от всичките им приказки и действия. Можеш да разчиташ на мен!

Последва малка пауза, в която очите на двете жени се срещнаха.

– Можеш да разчиташ на мен – повтори Хенет.

Лека усмивка заигра по устните на Нофрет, доста любопитна усмивка.

– Да – каза тя, – разбирам те, Хенет. Мисля, че мога да разчитам на теб.

Имхотеп шумно си прочисти гърлото.

– В такъв случай мисля, че всичко е наред, да, всичко е

задоволително. Организацията – това винаги е била силната ми страна.

Чу се сухо изкискване, Имхотеп се обърна рязко и видя майка си да стои на вратата. Тя се подпираше на тояжката си и изглеждаше по-съсхурена и злобна отвсякога.

– Какъв чудесен син имам! – отбеляза тя.

– Нямам време за губене, трябва да наредя някои неща на Хори... – Мърморейки важно, Имхотеп излезе бързо от стаята. Избягна да срещне очите на майка си.

Еза кимна повелително на Хенет и тя се измъкна покорно от стаята. Нофрет стана. Двете жени стояха и се гледаха. Еза каза:

– Значи синът ми заминава без теб? По-добре върви с него, Нофрет.

– Той иска да остана тук.

Гласът на Нофрет беше нежен и покорен. Еза изрече пискливо:

– Щеше да е по-добре, ако решиш да тръгнеш! И защо не искаш да заминеш? Не те разбирам. Какво те задържа тук? Ти си момиче, свикнало да живее в градове и вероятно да пътува. Защо избираш еднообразното всекидневие тук, сред тези, които – искрено ти казвам – не те харесват и на които не си им приятна?

– И на теб ли не съм приятна?

Еза поклати глава:

– Не, аз те харесвам. Стара съм, но макар че недвиждам, все още мога да видя красотата и да ѝ се радвам. Ти си красива, Нофрет, и видът ти радва старческите ми очи. Точно заради това ти желая доброто. Предупреждавам те, замини за Север със сина ми.

Нофрет отново повтори:

– Той иска да остана тук.

Покорният тон сега бе примесен с присмех. Еза каза остро:

– Смяташ да останеш тук. Само че за какво, чюдя се? Както и да е, всичко си е за твоя сметка. Но внимавай, бъди благоразумна в действията си. И не се доверявай на никого.

Тя се обърна рязко и излезе. Нофрет не помръдна. Много бавно усните ѝ се изкривиха в широка, котешка усмивка.

ГЛАВА VI

Първи месец от Зимата – 4-ти ден

I

Ренизенб свикна да се изкачва до гробницата почти всеки ден. Понякога намираще там Яхмос и Хори, друг път само Хори, а някой път нямаше никого, но тя винаги усещаше едно необикновено спокойствие и мир, едва ли не чувство на бягство. Най-много ѝ харесваше, когато там беше само Хори. Имаше нещо в неговата сериозност, в невъзмутимия начин, по който приемаше идването ѝ – нещо, което предизвикваше в нея странно усещане за доволство. Тя сядаше на сянка пред входа на скалната дупка, вдигаше едното си коляно, обгръщаше го с ръце и се заглеждаше към зеления пояс на посевите – дотам, където Нил показваше бледата си блещукаща синева, и отвъд тях, в далечните нежно бледи бежови, кремави и розови оттенъци, преливащи един в друг.

Дойде тук за пръв път преди месеци, обхваната от желание да избяга от един свят на трескава женственост. Търсеше тишина и общуване – и ги намери. Мисълта да избяга все още не я напускаше, но тя вече не беше резултат от обърканост и раздражение от домашния живот, а нещо по-определено, по-тревожно.

Един ден каза на Хори:

– Страх ме е...

– От какво те е страх, Ренизенб? – Той я гледаше сериозно.

Ренизенб помисли минута-две, после изрече бавно:

– Помниш ли, когато веднъж ми каза, че имало два вида зло – едно-то идвало отвън, а другото отвътре?

– Да, спомням си.

– Имал си предвид, както каза след това, болестите, които нападат плодовете и посевите, но аз си помислих, че и с хората е същото.

Хори кимна:

– Разбрала си, значи... Да, права си, Ренизенб.

Тя внезапно рече:

– Така става сега – долу, в къщата. Дойде зло – отвън! И аз зная кой го донесе – Нофрет!

– Така ли мислиш? – попита Хори.

Ренизенб кимна уверено:

– Да, да, зная какво говоря. Слушай, Хори, когато преди се качих при теб и ти казах, че всичко си е същото, дори кавгите на Сатипи и Кайт – това беше действително. Но тези кавги не бяха истински. Мисля, че те ги намираха приятни. Караха да им минава времето, не че жените са чувствали някаква взаимна неприязън! Но сега е друго. Сега те не просто изричат думи, които са груби и неприятни, а казват неща, които целят да наранят. И когато видят, че това става, са доволни! А то е ужасно, Хори, ужасно! Вчера Сатипи така се беше ядосала, че заби дълга златна игла в ръката на Кайт, а преди ден-два Кайт изпусна тежък меден тиган, пълен с кипяща мазнина, върху крака на Сатипи. И навсякъде все същото. Сатипи се оплаква на Яхмос до късно през нощта, всички я чувате. Яхмос изглежда болен, уморен и изтощен. А Собек отива в селото при разни развратници, връща се пиян, крещи и само повтаря колко бил умен!

– Част от това е истина, зная – бавно каза Хори. – Но защо обвиняваш Нофрет?

– Защото е нейно дело! От нещата, които тя казва – дребни, заядливи, винаги започва всичко. Тя е като остена, с който мушкаш воловете. Умна е, зная какво да каже. Понякога си мисля, че Хенет я осведомява.

– Да – рече замислено Хори, – напълно е възможно.

Ренизенб потръпна:

– Не обичам Хенет. Мразя начина, по който се примъква. На всички ни е толкова предана, само дето никой не желае нейната преданост. Как майка ми е могла да я доведе тук и да бъде толкова привързана към нея?

– Ние го знаем само от думите на Хенет – сухо каза Хори.

– Защо ще е толкова предана на Нофрет, че да върви след нея, да ѝ шепне и да я ласкае? О, Хори, казвам ти, страх ме е! Мразя Нофрет! Бих искала да си замине. Тя е красива, жестока и лоша!

– Какво дете си, Ренизенб! – каза Хори, после добави тихо: – Нофрет идва насам.

Ренизенб извърна глава. Видя я да се изкачва бавно по стръмната пътечка към скалата. Усмиваше се на себе си и си тананикаше леко под нос.

Когато приближи мястото, където седяха, тя се огледа и се усмихна с подигравателно-любопитна усмивка:

– Значи тук се спотайваш всеки ден, Ренизенб?

Ренизенб не отговори. Тя изпитваше гняв, чувстваше се победена

като дете, което не иска да бъде открито.

Нофрет се огледа отново:

– Това ли е прочутата гробница?

– Щом казваш, Нофрет – рече Хори.

Тя го погледна и котешката ѝ уста се изви в усмивка.

– Не се съмнявам, че я намираш полезна, Хори. Бил си добър в сметките, чувам.

В гласа ѝ се прокрадна злоба, но Хори остана безмълвен, със своята тиха, спокойна усмивка на лицето си.

– Тя е полезна за всички ни... Смъртта винаги е полезна.

Нофрет потрепера и бързо се озърна, очите ѝ пробягаха покрай масите за жертвоприношения, входа за светилището и фалшивата врата.

Тя викна остро:

– Мразя смъртта!

– Напротив – гласът на Хори беше спокоен. – Смъртта е главният източник на богатствата тук, в Египет. Тя е купила накитите, които носиш, Нофрет. Смъртта те храни и облича.

Тя го погледна:

– Какво искаш да кажеш?

– Искам да кажа, че Имхотеп е жрец на Ка, погребален жрец – всичките му земи, целият му добитък, дървен материал, лен, ечемик са дарение за гробницата.

Той спря, после машинално продължи:

– Странен народ сме ние, египтяните. Обичаме живота, а отрано започваме да се стягаме за смъртта. Ето къде отива богатството на Египет – в пирамиди, в гробници, в дарения за гробници.

Нофрет го прекъсна с висок глас:

– Няма ли да спреш да говориш за смъртта, Хори! Не ми е приятно!

– Защото си истинска египтянка, защото обичаш живота, защото – понякога – чувстваш сянката на смъртта съвсем близо...

– Млъкни!

Тя рязко отвърна поглед от него. После повдигна рамене, обърна се и заслиза по пътеката.

Ренизенб въздъхна облекчено.

– Слава богу, че си тръгна – възкликна тя също като децата. – Ти я изплаши, Хори.

– Да... А теб изплаших ли те, Ренизенб?

– Н-не... – прозвуча малко несигурно гласът ѝ. – Това, което каза, е истина, само че аз никога по-рано не се бях замисляла. Баща ми е

погребален жрец.

Хори каза с внезапна горчивина:

– Цял Египет е обхванат от смъртта! И знаеш ли защо, Ренизенб? Защото ние имаме очи на главата си, но нямаме в съзнанието си. Докато сме живи, не ни занимава никаква друга мисъл, освен една – животът след смъртта. И си го представяме ясно само като продължение на вече известния ни. В действителност обаче не вярваме в Бога.

Ренизенб го погледна удивена:

– Как можеш да говориш така, Хори? Та ние имаме много, много богове – толкова много, че не зная имената на всичките. Тъкмо снощи си приказвахме кои богове предпочитаме. Собек беше изцяло за Сехмет (Богиня на войната. Бел. прев.), а Кайт винаги се моли на Месканти. Камени се кълне в Тот (Бог на словото. Бел. прев.), което е естествено за един книжовник. Сатиби е за сокологлавия Хор (Бог на мисълта, от него произлезли първите четири династии фараони. Бел. прев.) и за нашата тукашна Мерезер (Или Меретзегер – богиня на мълчанието с образ на кобра. Бел. прев.). Яхмос казва, че Пта трябва да бъде боготворен, защото е създал всички неща. Аз лично обичам Изида (Съпруга на Озирис, бога на подземното царство. Бел. прев.). А Хенет е изцяло за нашия местен бог Амон. Според нея сред жреците се ширело мнение, че един ден Амон ще бъде най-великият бог в целия Египет – затова тя му прави дарове отсега, докато е още малък бог. А също и Ра, богът на Слънцето, и Озирис, пред когото се претеглят сърцата на умрелите.

Ренизенб спря задъхана. Хори й се усмихваше:

– А каква е разликата между един бог и един човек?

Тя го погледна:

– Боговете са... те са магически!

– Това ли е всичко?

– Не знам какво имаш предвид, Хори.

– Имах предвид, че за теб бог е само мъж или жена, който може да направи някакви неща, каквито мъжете и жените не могат.

– Говориш твърде странно! Не мога да те разбера.

Тя го погледна объркано, после отмести поглед надолу към селото, вниманието й беше привлечено от нещо друго.

– Виж – възкликна тя, – Нофрет разговаря със Собек. Усмихва се. О!...- тя внезапно затаи дъх. – Не, нищо. Помислих, че той посегна да я удари. Тя се връща в къщата, а той се качва насам.

Собек пристигна с вид на буреносен облак.

– Дано някой крокодил изяде тази жена! – викна той. – Баща ми е

изглупял повече от обикновено, когато я е взел за наложница!

– Какво ти каза? – любопитства Хори.

– Обиди ме, както винаги! Попита ме дали баща ми ще ме остави пак да продавам дървения материал. Езикът ѝ хапеше като змийски. Искаше ми се да я убия.

Той обходи площадката, откърти парче от скалата и го захвърли надолу към селото. Звукът, с който камъкът изтрополи надолу по склона, изглежда му хареса. Откърти по-голямо парче и отскочи назад – отдолу се беше намотала една змия с повдигната глава. Тя се изправи, съскайки, и Ренизенб вида, че е кобра.

Собек хвана някаква дебела тояга и замахна яростно. Само с един добре премерен удар смачка гърба ѝ, но продължи да я сече. Извърна глава, очите му блестяха и промърмори под нос нещо, което Ренизенб подочу, но не успя да разбере.

Тя изкрещя:

– Спри, Собек, спри – мъртва е!

Собек се опомни, хвърли тоягата и се захла:

– Една отровна змия по-малко.

Пак се усмихна, доброто му настроение се върна и отново изтрополи надолу по пътекката.

Ренизенб каза ниско:

– Май Собек обича да убива!

– Да.

В гласа на Хори нямаше изненада. Той потвърди един факт, който явно винаги беше знаел със сигурност. Ренизенб се обърна и го погледна, после бавно изрече:

– Змиите са опасни, но колко красива беше тази кобра...

Тя погледна към смачканото, сгърчено тяло. По някаква неизвестна причина почувства остра болка в сърцето си.

Хори замечтано каза:

– Спомням си, когато още бяхме малки момчета, Собек нападна Яхмос. Той беше по-голям с една година, но Собек беше по-едър и по-силен. Взе един камък и удари Яхмос по главата. Майка ти дотича и ги разгърва. Спомням си я как стоеше, гледаше Яхмос и крещеше: „Не трябва да правиш такива неща, Собек, опасно е! Казвам ти, опасно е!“

– Хори замълча, сетне продължи: – Тя беше много хубава... Така мислех като дете. Ти приличаш на нея, Ренизенб.

– Така ли? – Ренизенб се почувства възбудено доволна. После попита: – Яхмос лошо ли беше наранен?

– Не толкова зле, колкото изглеждаше. На следващия ден Собек легна много болен. Може би беше ял нещо, но майка ти каза, че е от побесняването му и от горещото слънце – беше посред лято.

– Собек има ужасен нрав – каза замислено Ренизенб.

Тя погледна още веднъж умрялата змия и си тръгна, потръпвайки.

II

Когато Ренизенб се върна в къщи, Камени седеше на верандата пред руло папирус. Той пееше и тя спря за момент и се заслуша в думите.

– Ще отида в Мемфис – пееше Камени, – ще вървя при Пта, бога на истината. Ще река на Пта: „Изпрати ми сестра ми довечера.“ Потокът е от вино, Пта е в тръстики, Секмет е в лотос, Ирит е в пъпка, Нефертум е в цвете. Ще река на Пта: „Изпрати ми сестра ми довечера. Зората се пуква от нейната хубост. Мемфис е съд с любовни ябълки, поставен пред красивото й лице...“

Той вдигна поглед и се усмихна на Ренизенб.

– Харесва ли ти моята песен, Ренизенб?

– Каква е тя?

– Това е любовна песен от Мемфис.

Той продължи да я гледа, като пееше нежно:

– Ръцете й са клонки от персеа, косата й прилепнала се спуска. Тя сякаш е принцеса на бога на двете земи.

Лицето на Ренизенб поруменя. Бързо влезе в къщата и почти се сблъска с Нофрет.

– Закъде така си се разбързала, Ренизенб?

Гласът й прозвуча остро. Ренизенб я погледна с лека изненада. Нофрет не се усмихваше. Лицето й изглеждаше мрачно и напрегнато и Ренизенб забеляза, че притиска страни с ръцете си.

– Извинявай, Нофрет, не те видях. Като влизаш от светлото, вътре е пълен мрак.

– Да, тъмно е тук... – Нофрет спря замалко. – Би било по-приятно навън, на верандата, да слушаш как пее Камени. Той пее хубаво, нали?

– Да, да... така е.

– Защо не остана да го послушаш? Ще се разочарова.

Страните на Ренизенб отново пламнаха. Студеният, подигравателен поглед на Нофрет я притесни.

- Не обичаш ли любовни песни, Ренизенб?
- Тебе какво те интересува дали ги обичам или не?
- Така малките котета драскат с нокти.
- Какво искаш да кажеш?

Нофрет се усмихна:

– Не си толкова глупава, колкото изглеждаш, Ренизенб. Та, значи, Камени ти харесва? Е, това несъмнено ще го зарадва.

– Мисля, че си отвратителна – каза Ренизенб разпалено.

Тя премина покрай Нофрет и зави зад къщата. Дочу я как се кискаше. Но през този смях в паметта ѝ ясно прозвуча гласът на Камени и песента, която той пееше с очи, взрени в лицето ѝ...

III

През нощта Ренизенб сънува сън.

Беше с Кай, плуваха заедно в Ладията на мъртвите из Подземния свят. Той стоеше на носа на лодката – тя виждаше само тила му. После, когато се приближиха до изгрева, обърна глава и Ренизенб видя, че това не беше Кай, а Камени. И в същия миг носът на лодката – змийска глава – започна да се гърчи. Превърна се в жива змия, кобра, и Ренизенб си помисли: „Тази змия влиза в гробницата, за да изяде душата на мъртвеца.“ Тя се скова от страх. И тогава забеляза, че змията имаше лицето на Нофрет. Събуди се, стенейки: „Нофрет... Нофрет...“

Всъщност тя не стенеше. Всичко беше само насън. Продължаваше да лежи, сърцето ѝ биеше силно, като подсказваше, че това не се е случило в действителност. Изведнъж си помисли: „Вчера, когато уби змията, Собек каза «Нофрет»...“

ГЛАВА VII

Първи месец от Зимата – 5-и ден

I

Този кошмар разсъни Ренизенб. До сутринта почти не заспа – само дремеше. Беше обзета от някакво смъртно чувство за надвиснало зло.

Стана рано и излезе от къщата. Както често досега, краката ѝ я отведоха до Нил. Рибарите вече бяха излезли и една голяма лодка гребеше с пълна сила към Тива. Други лодки развяваха платна от лекото подухване на вятъра.

Нещо се обърна в сърцето на Ренизенб, вълнуващо желание за нещо, което не можеше да назове. Помисли си: „Чувствам... Чувствам...“ Но не знаеше какво точно! По-право, не намираше думи, с които да определи усещането. Каза си: „Иска ми се нещо... но какво?“

Кай ли желаше? Той беше мъртъв – нямаше да се върне. Помисли си:

„Повече няма да мисля за Кай. Каква полза от това? Всичко е свършено.“

Тогава забеляза друга фигура да стои, загледана след лодката, която плуваше към Тива – и нещо в тази фигура, някаква емоция, прозираща през строгата ѝ неподвижност, сепна Ренизенб. Тя разпозна Нофрет.

Нофрет, загледана в Нил. Нофрет – сама. Нофрет, замислена... за какво?

Леко объркана, Ренизенб внезапно установи колко малко знаеха те за Нофрет. Бяха я приели като враг, чужденка, без да се поинтересуват или да проявят любопитство за живота ѝ, нито пък за средата, от която идваше.

Вероятно, помисли си изведнъж Ренизенб, на Нофрет ѝ е тъжно тук, сама, без приятели, заобиколена единствено от хора, които не я обичат.

Ренизенб бавно тръгна напред, докато застана до нея. Нофрет обърна глава за миг, после пак отпрати поглед в предишната посока и продължи да проучва Нил. Лицето ѝ беше безизразно.

Ренизенб каза плахо:

– По реката има много лодки.

– Да.

Продължи, подчинявайки се на някакъв неясен подтик за приятелство:

– Прилича ли на местата, откъдето идваш?

Нофрет се засмя – кратък, по-скоро горчив смях.

– Не, наистина. Баща ми е търговец в Мемфис. Там е весело, забавно е. Има музика, песни, танци. И после баща ми пътува по търговските си работи. Ходила съм с него в Сирия – в Библос, пред Носа на газелата. Плавахме и на един голям кораб в открито море.

Тя говореше с гордост и въодушевление.

Ренизенб стоеше неподвижно, съзнанието ѝ възприемаше бавно, но с нарастващ интерес и разбиране думите ѝ.

– Сигурно тук ти е много скучно – тихо каза тя.

Нофрет се засмя припряно:

– Тук е мъртво, мъртво... Не се прави нищо друго, освен да се оре, сее, жъне и пасе... и да се говори за посеви, и да се спори за цената на лена.

Наблюдавайки отстрани Нофрет, Ренизенб все още се бореше с непознати за нея мисли.

Внезапно, сякаш беше нещо физическо, огромна вълна от гняв, покруса и отчаяние избликна от момичето до нея.

Ренизенб си помисли: „Та тя е млада – почти като мен, дори и по-млада. А е наложница на това старче, на това суетно, мило, но по-скоро смешно старче, баща ми...“

Какво знаеше тя за Нофрет? Нищо. Какво ѝ каза Хори вчера, когато беше извикала: „Тя е красива, жестока и лоша!“ „Ти си дете, Ренизенб.“

Това ѝ беше казал той. Едва сега разбра смисъла на казаното от него. Нейните думи не означаваха нищо. Не можеш толкова лесно да отхвърлиш едно човешко същество. Каква тъга, горчивина, какво отчаяние се криеше зад жестоката усмивка на Нофрет! Какво бе направила Ренизенб, какво бе направил някой от тях, за да я предразположи?

Ренизенб каза, запъвайки се, по детски:

– Ти ни мразиш... разбирам защо... не бяхме мили с теб... но сега... не е толкова късно. Не можем ли ние, ти и аз, не можем ли да бъдем сестри? Ти си далеч от всички, които познаваш... сама си... не мога ли да ти помогна?

Думите ѝ потънаха в тишина. Нофрет бавно се обърна. Минута-две лицето ѝ остана безизразно – освен, помисли си Ренизенб, една мигновена нежност в погледа. В това ранно утринно безмълвие, невероятно

ясно и спокойно, Нофрет като че ли се поколеба – сякаш думите на Ренизенб бяха докоснали самата сърцевина на нейната нерешителност.

Странен момент беше това, момент, за който Ренизенб щеше да си спомня...

После изражението на Нофрет постепенно се промени. Стана съвсем злобно, очите ѝ сякаш тлееха. Пред изблика на омраза и злоба в погледа ѝ Ренизенб отстъпи крачка назад.

Нофрет изрече с нисък, яростен глас:

– Стига! Не желая нищо от никого. Глупаци, такива сте вие, всички до един...

Замълча за миг, после се обърна и енергично закричи към къщата. Ренизенб бавно я последва. Чудно наистина, но думите на Нофрет не я ядосаха. Те разтвориха пред очите ѝ черна бездна от омраза и покруса – нещо съвсем непознато досега в живота ѝ, и съзнанието ѝ беше объркано, защото схващаше колко ужасно е да чувстваш нещо подобно.

Когато Нофрет прекрачи пътната врата и премина през двора, едно от децата се изпречи на пътя ѝ, гонейки топката си.

Тя ядосано блъсна момиченцето и то се просна на земята. Детето нададе вой, Ренизенб дотича до него, вдигна го и каза възмутено:

– Не трябваше да правиш така, Нофрет! Виж, наранила се е, ударила си е брадичката.

Нофрет рязко се засмя:

– Да внимавам да не нараня тези разглезени сукалчета? Защо? Да не би майките им да са внимателни към моите чувства?

Като чу плача на детето, Кайт изтича от къщата. Наведе се и разгледа нараненото му лице. После се обърна към Нофрет:

– Дяволица и змия! Гадина зла! Почакай и ще видиш какво ще ти погодим!

С всичка сила удари Нофрет по лицето. Ренизенб извика и задържа ръката ѝ, преди да е успяла да замахне повторно.

– Кайт, Кайт, не прави това!

– И кой го казва? Нека се види в огледалото. Тук е сама срещу много.

Нофрет стоеше неподвижно. Ръката на Кайт беше оставила ясен червен отпечатък на бузата ѝ. От крайчеца на окоото, където гривната на Кайт беше раздрала кожата, по лицето ѝ се стичаше тънка струйка кръв.

Но изразът на Нофрет озадачи Ренизенб – и я изплаши. Нофрет не се разгневи. Вместо това в очите ѝ имаше особен, ликуващ израз и устата ѝ отново се беше извила в познатата котешка, доволна усмивка.

– Благодаря ти, Кайт – каза тя.
После влезе в къщата.

II

Със стиснати клепащи, мърморейки под носа си, Нофрет повика Хенет. Тя дотича, спря и ахна. Нофрет бързо прекъсна възклицанията ѝ.

– Доведи ми Камени. Кажу ми да си вземе писалката, мастило и папирус. Трябва да напише писмо до господаря.

Очите на Хенет бяха приковани в бузата на Нофрет.

– На господаря... Разбирам... – Сетне попита: – Кой направи... това?

– Кайт – Нофрет си спомни случката и тихо се усмихна.

Хенет поклати глава и изписка:

– Това е много лошо, много лошо... Разбира се, господарят трябва да научи. – Тя стрелна Нофрет с кос поглед. – Да, наистина, Имхотеп трябва да знае.

Нофрет каза любезно:

– Ти и аз, Хенет, мислим еднакво... Смятам, че и действията ни ще бъдат такива.

Тя откачи един аметист в златен обков от края на ленената си роба и го сложи в ръката на Хенет.

– Ние с теб искрено желаем благополучието на Имхотеп.

– Толкова се радвам, Нофрет... Колко си щедра... каква изящна изработка.

– Имхотеп и аз ценим верността.

Нофрет продължаваше да се усмихва, очите ѝ се стесниха като на котка.

– Извикай Камени и ела заедно с него. Ти и той сте свидетели на случилото се.

Камени дойде малко неохотно, събрчил вежди.

Нофрет заговори повелително:

– Помниш ли нарежданията на Имхотеп, преди да замине?

– Да – отвърна той.

– Времето настъпи – каза Нофрет. – Сядай, вземай мастило и напиши каквото ти казвам. – После, понеже Камени още се колебаеше, тя рече заповеднически: – Ще пишеш това, което виждаш със собствените си очи и чуваш със собствените си уши, а Хенет ще потвърди всичко,

което казвам. Писмото трябва да бъде изпратено в пълна тайна, и то незабавно.

Камени бавно отвърна:

– Не ми харесва...

Нофрет му се озъби:

– От Ренизенб нямам оплаквания. Тя е мила, слаба и глупава и не се е опитвала да ми навреди. Доволен ли си сега?

Почернялото от слънцето лице на Камени потъмня още повече.

– Нямах предвид това...

Нофрет омекна:

– Мислех, че го имаше... Хайде сега, изпълни нарежданията ми – пиши.

– Да, пиши – рече Хенет. – Толкова ме обезпокои това, ужасно ме обезпокои. Имхотеп непременно трябва да научи. Има право. Колкото и да е неприятно, всеки трябва да изпълни дълга си. Винаги съм го чувствала така.

Нофрет мило се засмя:

– Сигурна съм в това, Хенет. Ти ще изпълняваш дълга си. И Камени ще си върши работата. А аз – аз ще правя това, което ми е приятно...

Но Камени още се колебаеше. Лицето му беше мрачно, почти ядосано.

– Не ми харесва това – упорито каза той. – Нофрет, по-добре пак си помисли.

– Това ти го казваш на мен!

Камени отстъпи пред тона ѝ. Очите му избягваха нейните, но мрачното изражение остана върху лицето му.

– Внимавай, Камени – каза равно Нофрет, – имам голямо влияние пред Имхотеп. Той слуша каквото му казвам. Досега е бил доволен от теб... – Тя спря многозначително.

– Заплашваш ли ме, Нофрет? – ядосано попита Камени.

– Може би.

Той я изгледа гневно, после наведе глава.

– Ще направя каквото казваш, Нофрет, но мисля, да, мисля, че ще съжаляваш.

– Ти ли ме заплашваш, Камени?

– Предупреждавам те...

ГЛАВА VIII

Втори месец от Зимата – 10-и ден

I

Минаваха ден след ден и Ренизенб понякога имаше чувството, че живее в някакъв сън.

Тя не направи повече опити за сближаване с Нофрет. Сега се боеше от нея. Имаше нещо в поведението ѝ, което не разбираше.

След онзиденшната случка в двора Нофрет се промени. Беше изпълнена с някакво самодоволство, някакво ликуване, което Ренизенб не можеше да проумее. Понякога си мислеше, че представата ѝ за Нофрет като за нещастно вътре в себе си момиче е била напълно погрешна. Тя изглеждаше доволна от живота, от себе си и от околните.

А в действителност обкръжаващите я определено се бяха променили към по-лошо. В дните след заминаването на Имхотеп, мислеше си Ренизенб, Нофрет съвсем съзнателно сееше раздори сред членовете на семейството.

Сега те здраво бяха стегнали редиците си срещу посегателката. Вече нямаше караници между Сатипи и Кайт, нито пък Сатипи упрекуваше нещастния Яхмос. Ипи не беше така безразсъден и безцеремонен с по-големите си братя. Съществуваше някаква нова хармония в семейството, но тя не успокои Ренизенб, защото издаваше упорито вътрешно зложелателство към Нофрет.

Двете жени – Сатипи и Кайт, престанаха да се карат с нея, избягваха я. Не ѝ говореха, а когато тя дойдеше, незабавно събираха децата и заедно отиваха нанякъде. Същевременно започнаха да се случват странни, досадни дребни инциденти. Ленената рокля на Нофрет беше прогорена с нажежена ютия, а някакво боядисващо вещество беше излято върху друга рокля. Понякога по облеклото ѝ се появяваха следи от остри тръни. В леглото ѝ беше намерен скорпион. Храната, която ѝ поднасяха, или беше пресолена, или съвсем безсолна. Веднъж в хляба имаше умряла мишка.

Това беше тихо, безпощадно, дребнаво преследване – нищо явно, нищо, за което да се хванеш, типично женска работа.

Един ден старата Еза повика Сатипи, Кайт и Ренизенб. Хенет вече

беше там, някъде отзад, клатеше глава и триеше ръце.

– Ха! – каза Еза с присъщата си ирония, като влязоха. – Ето ги моите внучки-умници. Вие всички какво си мислите, че правите? Какво чувам за съсипаната рокля на Нофрет и негодната ѝ за ядене храна?

Сатипи и Кайт се усмихнаха не особено приятно. Сатипи попита:

– Нофрет ли се оплака?

– Не – отвърна Еза. Тя намести с ръка перуката, която носеше винаги, дори и в къщи, малко накриво. – Не, не се оплака Нофрет. Ето кое ме притеснява.

– Но не притеснява мен – подчерта Сатипи, кимайки с хубавата си глава.

– Защото си глупава – засече я Еза. – Нофрет има два пъти повече ум в главата си от всяка от вас трите.

– То си личи – каза Сатипи. Изглеждаше развеселена и доволна от себе си.

– Какво си мислите, че правите вие? – попита Еза.

Лицето на Сатипи замръзна.

– Ти си стара жена, Еза. Въпреки цялото ми уважение към теб ще ти кажа, че тези неща не те засягат така, както засягат нас, защото ние имаме съпрузи и малки деца. Решили сме да вземем нещата в собствените си ръце. Знаем как да се отнасяме с една жена, която не харесваме и с която не сме съгласни.

– Хубави думи – каза Еза. – Хубави думи – повтори и се изкиска. – Но хубави думи могат да се чуят и от робините при воденичния камък.

– Вярно и мъдро – забеляза Хенет отзад.

Еза се обърна към нея.

– Хенет, какво казва Нофрет за това, което става? Ти сигурно знаеш – все вървиш подире ѝ.

– Така ми поръча Имхотеп. Не ми е приятно, разбира се, но трябва да правя това, което господарят ми нареди. Ти не мислиш, надявам се...

Еза я прекъсна с досада:

– Знаем всичко за теб, Хенет. Вечно предана и рядко отблагодарена. Независимо че би било редно. Какво казва Нофрет, те попитах.

Хенет поклати глава:

– Нищо не казва. Само се усмихва.

– Точно така – Еза взе едно хинапово зърно от чинията до лакътя ѝ, огледа го и го сложи в устата си. После каза с рязка, отмъстителна сприхавост: – Глупачки такива! Нофрет е силната, не вие. С всичко, което правите, сте играчки в ръцете ѝ. Дори бих могла да се закълна, че

действията ви я удовлетворяват.

Сатипи отвърна остро:

– Глупости. Нофрет е сама срещу мнозина. Каква сила може да има?

Еза строго отвърна:

– Силата на една млада, красива жена, омъжена за възрастен мъж. Помнете ми думата. – Тя бързо извъртя глава и каза: – Хенет знае за какво говоря!

Хенет се облещи, въздъхна и закръши ръце.

– Господарят много държи на нея, така е, да, точно така е.

– Върви в кухнята – поръча ѝ Еза. – Донеси ми няколко фурми и малко сирийско вино... да, и мед.

Когато Хенет излезе от стаята, старицата каза:

– Тук се мъти пакост, подушвам я. Сатипи, ти си инициаторката на всичко това. Внимавай, както се мислиш за много умна, да не попаднеш в ръцете на Нофрет. – Тя се облегна назад и затвори очи. – Предупредих ви. Сега вървете.

– Били сме подвластни на Нофрет, как не! – подигра се Сатипи, поклащайки глава, когато се отправиха към езерото. – Еза е толкова одъртяла, че ѝ идват странни мисли в главата. Ние държим Нофрет в наша власт! Няма да ѝ направим нищо, което да може да бъде докладвано. Но мисля, да, аз мисля, че тя много скоро ще съжалява, задето изобщо някога е дошла тук.

– Ти си жестока, жестока... – извика Ренизенб.

Сатипи я погледна развеселена.

– Не се преструвай, че обичаш Нофрет!

– Не се преструвам. Но ти говориш толкова... толкова отмъстително!

– Мисля за децата си. И за Яхмос! Не съм нито хрисима, нито пък търпя обиди. И аз имам честолюбие. Ще извия врата на тази жена с най-голямо удоволствие. За съжаление не е толкова просто. Не бива да разневим Имхотеп. Мисля обаче, че накрая все нещо ще успее.

II

Писмото пристигна мълниеносно.

Смаяни, безмълвни, Яхмос, Собек и Ипи се втренчиха в Хори, когато зачете думите от папирусовия свитък.

„Не казах ли на Яхмос, че ще го държа отговорен, ако с моята наложница стане някоя беда? Както през целия ти живот, аз съм против теб и ти си против мен! Няма да живея с теб в една къща, докато не започнеш да зачиташ моята наложница Нофрет! Повече не си син от плътта ми. Нито Собек и Ипи са синове от плътта ми. Всеки е тормозил наложницата ми. Това е засвидетелствано от Камени и Хенет. Ще ви изгоня от къщата си – всичките! Досега ви издържах. Отсега нататък преставам да ви издържам!“

Хори спря замалко, после продължи:

„Слугата на Ка, Имхотеп, се обръща към Хори. Ти, който си ми бил верен, как си в живота, сигурността и здравето си? Предай привет на майка ми Еза и на дъщеря ми Ренизеноб, поздрави и Хенет. Внимателно се грижи за работите ми, докато пристигна, и гледай да бъдат подготвени делата, чрез които Нофрет ще раздели с мен цялата собственост като моя съпруга. Нито Яхмос, нито Собек ще ми бъдат съдружници, нито пък ще ги издържам и това е наказанието им, задето са тормозили моята наложница! Дръж здраво всичко, докато дойда. Лошо е, когато домохачието на един мъж прави злини на наложницата му. Що се отнася до Ипи, нека да има предвид, че ако и той причинява обиди на моята наложница, също ще го отстраня от къщата си.“

Цареше мъртва тишина; после Собек скочи побеснял.

– Как така? Какво е чул баща ми? Кой му е донесъл тези лъжи? Ще търпим ли това? Той не може току-така да ни лиши от наследство и да даде всичко на своята наложница!

Хори каза меко:

– Това ще предизвика неблагоприятни коментари, няма да се приеме като правилна постъпка, но по закон е негово право. Може да го урежда по какъвто си иска начин.

– Тя го е омагьосала – тази черна, ехидна змия, тя му е пратила тези писания!

Яхмос промърмори, въпреки че се беше втрещил:

– Не е за вярване... това не може да е истина.

– Баща ми е луд... луд! – викна Ипи. – Обръща се дори против мен заради тази жена!

Хори каза примирително:

– Имхотеп скоро ще се върне – така пише. Дотогава гневът му може да е стихнал; едва ли възнамерява в действителност да направи всичко, което казва.

Разнесе се кратък недоволен смях – смееше се Сатипи. Тя стоеше и

ги гледаше от вратата за женските помещения.

– Значи да се съгласим, така ли, препочтени Хори? Ще видим тази работа!

Яхмос бавно попита:

– Какво ни остава?

– Какво ли? – Сатипи повиши глас, почти кресна: – Какво тече във вените на всички ви? Мляко ли? Ясно ми е, че Яхмос не е мъж! Но ти, Собек, нямаш ли лек за тази болка? Един нож в сърцето и момичето няма да ни притеснява повече.

– Сатипи! – извика Яхмос. – Баща ми никога няма да ни прости!

– Така си мислиш. Казвам ти, мъртвата наложница не е същата като живата! Веднъж да умре, сърцето на баща ти ще се завърне при неговите синове и техните деца. И освен това откъде ще научи как е умряла? Можем да кажем, че я е ужил лил скорпион! Решаваме ли да сторим това, или не?

Яхмос каза бавно:

– Баща ми ще научи! Хенет ще му каже.

Сатипи се изсмя истерично.

– Благоразумният ми Яхмос! Внимателният, предпазливият ми Яхмос! Вече ти ще се грижиш за децата и ще вършиш женската работа в къщи. Сехмет да ми е на помощ! Омъжих се за мъж, който не е никакъв мъж. А ти, Собек, като се изтъкваше толкова, къде е твоята смелост, твоята решителност? Кълна се в Ра, аз съм по-добрият мъж от вас.

Тя се обърна и си тръгна.

Кайт, която беше застанала зад нея, пристъпи крачка напред и каза с плътния си, разтърсващ глас:

– Истина е това, което каза Сатипи! Тя е по-добрият мъж от вас. Яхмос, Собек, Ипи – значи ще седите тук и няма да направите нищо? А децата ни, Собек? Ще оставите да умрем от глад? Много добре, ако вие не направите нищо, аз ще направя! Не сте никакви мъже!

Когато тя си тръгна, Собек се изправи:

– Кълна се в деветте богове на Енеада (Според вярванията това са били първите царе на Египет, а именно: Ра (Слънцето), Шу (Въздухът), Тефнут (богиня на влагата), Геб (Земята), Нут (Небето), Изиди и Нефтида (закрилници на мъртъвците), Озирис и Сет (негов брат, чудовище). Бел. прев.), Кайт е права! Това е мъжка работа, а ние седим тук, говорим си и клатим глави.

Той тръгна да излиза. Хори викна след него:

– Собек, Собек, къде отиваш? Какво смяташ да правиш?

Собек, хубав и освирепял, викна от вратата:

– Ще направя нещо – това е ясно. А каквото направя, ще го сторя с
радост!

ГЛАВА IX

Втори месец от Зимата – 10-и ден

I

Ренизенб излезе на верандата и спря за миг, като закри очи от внезапния ослепителен блясък.

Чувстваше се болна, с разклатена психика и изпълнена с безименен страх. Каза си, като непрекъснато механично повтаряше думите:

– Трябва да предупредя Нофрет... Трябва да я предупредя...

Зад гърба ѝ в къщата се чуваха мъжки гласове – на Яхмос и Собек, те си приличаха, сред тях – пискливо и ясно момчешкият тенор на Ипи:

– Сатипи и Кайт са прави. В това семейство няма мъже! Но аз съм мъж! Да, ако не на години, сърцето ми е мъжко. Нофрет ми се подиграва, присмива ми се, отнася се с мен като с дете. Аз ще ѝ докажа, че не съм дете. Не ме е страх от гнева на баща ми. Познавам го – той е омагьосан. Жената му е изпратила тези писания. Ако тя е объркала сърцето му, ще се върне при мен – при мен! Аз съм любимият му син. Вие всички се отнасяте с мен като с дете, но ще видите. Да, ще видите!

Изскочи от къщата като куршум и се сблъска с Ренизенб, замалко да я събори. Тя се вкопчи в ръкава му.

– Ипи, Ипи, къде отиваш?

– Да намеря Нофрет. Ще види тя дали ще ми се присмива!

– Почакай малко. Успокой се. Никой от нас не бива да върши нищо необмислено.

– Необмислено ли? – Момчето се усмихна презрително. – И ти си като Яхмос. Благоразумно! Предпазливо! Да не би да се направи нещо прибързано! Яхмос е баба! А Собек само говори и се пъчи. Пусни ме, Ренизенб!

Той изтръгна ръкава си от ръката ѝ.

– Нофрет, къде е Нофрет?

Хенет, която тъкмо излизаше от къщата, промърмори:

– О, драги, лоша работа е това, много лоша. Какво ще ни сполети всички? Какво би казала моята скъпа господарка?

– Къде е Нофрет, Хенет?

Ренизенб извика:

– Не му казвай!

Но Хенет, както винаги, отговори:

– Излезе по задния път. Тръгна към ленените полета.

Ипи се втурна обратно през къщата, а Ренизенб каза укорително:

– Не биваше да му казваш, Хенет.

– Ти не вярваш на старата Хенет. Никога не си имала доверие в мен. – Гласът ѝ стана плачлив. – Но бедната стара Хенет знае какво върши. На момчето му трябва време, за да му мине. Няма да намери Нофрет в ленените полета. – Тя се ухили. – Нофрет е тук, в беседката, с Камени.

Тя посочи с глава към двора и добави с ненужно натъртване:

– С Камени...

Но Ренизенб вече беше тръгнала през двора.

Като влачеше дървеното си лъвче, Тети се затича откъм езерото към майка си. Ренизенб я вдигна на ръце. Притиснала детето към себе си, тя разбра силата, която движеше Сатипи и Кайт. Тези жени се бореха за децата си.

Тети раздражено извика:

– Не толкова силно, мамо, не толкова силно!

Ренизенб пусна детето долу. Бавно прекоси двора. В по-отдалечената страна на беседката Нофрет и Камени седяха заедно. Когато Ренизенб се приближи, те се обърнаха. Тя заговори бързо и задъхано:

– Нофрет, дойдох да те предупредя. Трябва да бъдеш по-внимателна. Трябва да се пазиш.

Израз на презрителна веселост премина през лицето на Нофрет.

– Значи кучетата се разляяха?

– Всички са много ядосани. Ще ти направят нещо лошо.

Нофрет поклати глава:

– Никой не може да ми навреди – самоуверено вдигна глава тя. – Стоят ли ми нещо, ще бъде докладвано на баща ти – а той много добре ще си отмъсти. Ако спрат и помислят, ще им стане ясно. – Тя се усмихна. – Какви глупаци бяха с техните дребни обиди и преследвания! През цялото време играеха по моята свирка!

Ренизенб рече бавно:

– Значи ти сама си скроила всичко? А аз те съжалявах, мислех, че не сме любезни с теб! Няма повече да те съжалявам... Според мен, Нофрет, ти си зла! Когато в часа на възмездието започнеш да отговаряш за четиридесет и двата гряха, няма да можеш да кажеш: „Не съм сторила зло.“ Нито пък: „Не съм била алчна.“ А когато сърцето ти се претегли на

везната с перцето на истината, ще наруши равновесието.

Нофрет мрачно ѝ се подигра:

– Ти изведнъж си станала самата набожност. Но аз няма да направя нищо лошо на теб, Ренизенб. Не съм казала нищо против тебе. Попитай Камени, ако не вярваш.

Тя премина двора и се изкачи по стъпалата на верандата. Хенет излезе да я посрещне и двете влязоха в къщата.

Ренизенб бавно се обърна към Камени:

– Камени, ти ли ѝ помогна да ни докара това до главите?

Камени каза нетърпеливо:

– Много ли те е яд на мен, Ренизенб? Но какво можех да сторя? Преди да замине, Имхотеп изрично ми нареди да се подчинявам на заповедите ѝ и по всяко време, когато ме накара, да пиша. Не ме упреквай, Ренизенб. Какво друго можех да направя?

– Не те упреквам – замислено рече тя. – Все пак е трябвало да изпълниш нарежданията на баща ми.

– Не го направих с охота. А и вярно е, Ренизенб, че там нямаше нито една дума срещу теб.

– Не това ме интересуваше!

– Наистина, дори Нофрет да ми беше казала, пак не биха написал нито една дума, която може да ти навреди. Ренизенб... моля те, повярвай ми.

Тя объркано поклати глава. Това, в което той се опитваше да я убеди, беше без особено значение за нея. Почувства болка и гняв, сякаш Камени я беше излъгал. Да, в края на краищата той беше чужд човек. Макар и със сродна кръв, си оставаше чужденец, когото баща ѝ беше довел отдалеч. Беше млад писар и получаваше задачи от своя господар, които непременно трябваше да изпълни.

– Не съм писал нищо друго освен истината – настоя Камени. – Никакви лъжи нямаше, кълна ти се.

– Не – отвърна Ренизенб, – лъжи не е имало. Нофрет е твърде умна, за да допусне това.

В крайна сметка старата Еза се оказа права. Злополуките, за които Сатиби и Кайт злорадстваха, са били точно това, което е искала Нофрет. Не е чудно, че се усмихваше с котешката си усмивка.

– Тя е лоша – изрече на глас Ренизенб края на мислите си. – Да!

Камени се съгласи:

– Да, зло същество е!

Ренизенб се обърна и го изгледа с любопитство.

– Ти я познаваше, преди да дойде тук, нали? Познаваше ли я в Мемфис?

Камени се изчерви и погледна с неудобство:

– Не я познавах добре... Само бях чувал за нея. Гордо момиче, казаваха, амбициозно и твърдо. И злопадетно.

Ренизенб кимна с внезапно нетърпение.

– Не ми се вярва. Баща ми няма да изпълни заплахите си. Сега е ядосан, но не може да постъпи толкова несправедливо. Когато си дойде, ще прости.

– Когато си дойде – каза Камени, – Нофрет ще направи всичко възможно, за да не си промени мнението. Ти не я познаваш, Ренизенб. Тя е твърде умна и непоколебима. И помни – много красива.

– Да – призна Ренизенб, – красива е.

Тя се изправи. Без да знае защо, през ума ѝ мина, че красотата на Нофрет ѝ причинява болка...

II

Ренизенб прекара следобед при децата. Докато си играеше с тях, смътната болка в сърцето ѝ намаля. Малко преди залеза тя се изправи, приглади косата си назад, оправи смачканите и разбъркани плисета на роклята си и се учуди защо нито Сатипи, нито Кайт бяха излезли навън, както обикновено.

Камени беше отишъл някъде далеч от двора. Ренизенб бавно го прекоси и влезе в къщата. Във всекидневната нямаше никого и тя обходи цялата къща чак до женските помещения. Еза дремеше в ъгъла на стаята си, а малката ѝ робиня бележеше купчина ленени чаршафи. В кухнята печаха хляб на триъгълни кравайчета. Нямаше никого друго.

Някаква странна празнота потисна Ренизенб. Къде се бяха дянали всички?

Хори вероятно се бе качил в гробницата. Яхмос може би беше при него или пък обхождаше полетата. Собек и Ипи сигурно бяха с говедата или оглеждаха хамбарите. Но къде са Сатипи и Кайт и къде, да, къде е Нофрет?

Силният аромат от мехлемите на Нофрет изпълваше цялата ѝ стая.

Ренизенб застана на вратата и обхождаше с поглед малката дървена възглавничка, кутията със скъпоценности, купищата мънистени гривни и един пръстен, украсен със скарабей (Бръмбар, смятан за божество от

египтяните. Бел. прев.) от синьо стъкло. Помади, мазила, дрехи, бельо, сандали – всички говореха за притежателката им, за Нофрет, която живееше с тях и беше чужденка и неприятелка.

Къде ли можеше да е самата Нофрет, чудеше се Ренизенб.

Тя бавно тръгна към задния вход на къщата и срещна Хенет, която влизаше.

– Къде са всички, Хенет? В къщата няма никой освен баба.

– Аз откъде ще знам, Ренизенб? Бях заета – помагах в тъкането, свърших сума ти работи. Аз нямам време за разходки.

Това означава, помисли си Ренизенб, че някой е отишъл на разходка. Може би Сатипи се е качила с Яхмос на гробницата, за да му говори насаме? Но къде беше Кайт? Не изглеждаше вероятно да се е отделила за толкова дълго от децата.

И отново някакво странно, неприятно вътрешно чувство сви сърцето й: „Къде е Нофрет?“

Въпреки че Хенет разбра каква мисъл й се върти в главата, тя избягна да отговори:

– Колкото до Нофрет, преди доста време отиде на гробницата. Ами те с Хори се разбират. – Хенет се усмихна злобно. – Той е умен. – Тя се промъкна по-близо до Ренизенб. – Искам да знаеш, Ренизенб, колко бях нещастна, когато се случи всичко това. Тя дойде при мен, знаеш – тогава, пръстите на Кайт личаха върху бузата й и отстрани се стичаше струйка кръв. Накара Камени да пише, а мен – да потвърдя каквото виждах. Разбира се, аз не можех да кажа, че не го виждам! О, умница е тя! А аз през цялото време си мислех за скъпата ти майка...

Ренизенб я отмина и излезе на златната жар на вечерното слънце. Плътни сенки покриваха скалите – целият свят изглеждаше нереален в този час на залеза.

Щом излезе на скалната пътечка, неволно ускори крачка. Щеше да се качи на гробницата, да намери Хори. Да, ще намери Хори. Така правеше като дете, когато й се случеше играчката, когато беше неуверена или изплашена. Хори приличаше на скалите – непоколебим, твърд, постоянен.

Помисли си смутено: „Всичко ще бъде наред, когато отида при Хори...“ Крачките й се ускориха – тя почти тичаше.

Тогава изведнъж видя Сатипи да се приближава към нея. Като че ли идваше от гробницата.

Вървеше много странно – залиташе и се препъваше, сякаш не виждаше... Като забеляза Ренизенб, тя бързо спря и постави ръка на гърдите

си. Ренизенб приближи до нея и се стресна от изражението на лицето ѝ.

– Какво ти е, Сатипи, зле ли ти е?

Сатипи отвърна с грачещ глас, очите ѝ бягаха настрани:

– Не, не, разбира се, не.

– Изглеждаш болна. Имаш уплашен вид. Какво се е случило?

– Какво да се е случило? Нищо, разбира се.

– Къде си била?

– Качих се до гробницата да намеря Яхмос. Нямаше го там. Никога нямаше.

Ренизенб все още я гледаше. Това беше някаква нова Сатипи – Сатипи, на която целият дух и решителност се бяха изпарили.

– Хайде, Ренизенб, върни се в къщата.

Сатипи сложи леко треперещата си ръка на рамото ѝ, като я подканваше да се върне по пътя, от който идваше, и от докосването ѝ Ренизенб изведнъж се възпротиви.

– Не, отивам на гробницата.

– Там няма никой, казах ти.

– Обичам да гледам реката. Да седя там.

– Но слънцето залязва. Много е късно.

Пръстите на Сатипи стиснаха като клещи ръката на Ренизенб. Тя се изви, за да се освободи.

– Остави ме, Сатипи!

– Не. Връщай се. Връщай се с мен.

Но Ренизенб вече се беше отскубнала, подмина я и продължи към скалата. Там имаше нещо. Инстинктът ѝ подсказваше, че там имаше нещо... Стъпките ѝ преминаха в бяг.

Тогава го видя – тъмен вързоп, лежеше под сянката на скалата... Забърза и спря пред него.

Не се изненада от гледката. Като че ли го очакваше...

Нофрет лежеше по гръб със сгърчено и превито тяло. Очите ѝ бяха изцъклени и слепи.

Ренизенб се наведе и докосна студената, неподвижна буза, после се изправи и погледна нагоре. Едва чу как Сатипи се надвеси над нея.

– Сигурно е паднала – каза тя. – Паднала е. Вървяла е по скалната пътечка и е паднала...

Да, помисли си Ренизенб. Точно това се беше случило. Нофрет беше паднала от пътеката, а тялото ѝ бе отскочило от варовиковите скали.

– Може да е видяла змия – предположи Сатипи – и да се е изплашила. На пътечката понякога се препичат змии.

Змии. Да, змии. Собек и змията. Змия, размазана, просната мъртва на слънцето. Собек, блясъкът в очите му...

Тя си помисли: „Собек... Нофрет...“

Изведнъж чу гласа на Хори и почувства успокоение:

– Какво се е случило?

Тя се обърна. Хори и Яхмос се бяха изкачили заедно. Сатипи побърза да обясни, че Нофрет сигурно е паднала от пътеката.

Яхмос предположи:

– Може би е идвала при нас, но ние с Хори отидохме да видим напойтелните канали. Не бяхме наблизил през последния час. Тъкмо се връщаме и ви видяхме да стоите тук.

Ренизенб проговори и се изненада от собствения си глас, звучеше толкова различно:

– Къде е Собек?

По-скоро почувства, отколкото видя как Хори обърна глава при въпроса ѝ. Яхмос каза озадачено:

– Собек? Не съм го виждал цял следобед, откакто излезе ядосан от къщата.

Но Хори гледаше Ренизенб. Тя вдигна очи и срещна погледа му. Той извърна очи от вторачения ѝ поглед и замислено ги насочи надолу, към тялото на Нофрет. Ренизенб отгатна какво мислеше той.

Хори промърмори въпросително:

– Собек?

– О, не – чу се да казва Ренизенб. – О, не... О, не...

Сатипи отново настоя:

– Паднала е от пътеката. Точно тук тя се стеснява. И е опасно...

Собек обича да убива. „Каквото направя, ще го сторя с радост...“ Собек, който убива змията... Собек, който среща Нофрет на тази тясна пътека...

Тя едва промърмори, съсипана:

– Не знаем – не знаем...

И тогава, с вътрешно спокойствие, с усещането, че бремето е отхвърлено, чу сериозния глас на Хори да поддържа и споделя категоричното заявление на Сатипи:

– Сигурно е паднала от пътеката...

Очите му срещнаха очите на Ренизенб. Тя си помисли: „Той и аз знаем... И винаги ще знаем...“

Чу се да казва с прекъсващ глас:

– Паднала е от пътеката...

И като ехо отекна приятният глас на Яхмос:

– Сигурно е паднала от пътеката.

ГЛАВА X

Четвърти месец от Зимата – 6-и ден

I

Имхотеп седеше с лице към Еза.

– Всички разказват едно и също – каза раздранено той.

– В крайна сметка то е убедително – увери го Еза.

– Убедително... убедително? Какви необичайни думи използваш!

Еза късо изкряка:

– Зная какво говоря, синко.

– Истината ли казват те, това трябва да реша аз! – гласът на Имхотеп звучеше зловещо. – Ти не си богинята Маат. Нито като Анубис (Сърцето на покойника се слагало в урна на едното блюдо на везните, а на другото – перо от камилска птица (символизираща Справедливостта, чиято богиня била Маат). Отляво стоял бог Анубис с глава на чакал и с кръста на вечността в ръка. Бел. прев.) можеш да уравниш сърцето! Злополука ли е било? – той поклати глава осъждащо. – Трябваше да се досетя, че съобщението за намеренията ми за моето неблагодарно семейство може да възбуди някои твърде силни чувства.

– Да, наистина – потвърди Еза. – Чувства бяха възбудени. Те така крещяха в главната зала, че аз ги чувах какво говорят чак тук, в моята стая. Впрочем истински ли бяха намеренията ти?

Имхотеп се въртеше неспокойно и мърмореше:

– Написах го в гнева си – оправдан гняв! Семейството ми трябваше да получи добър урок.

– С други думи – продължаваше да пита Еза, – искам си само да ги сплашиш, така ли?

– Скъпа майко, това ли е важно сега?

– Ясно – каза Еза. – Не знаеш какво си възнамерявал да направиш. Разпилян в мислите, както винаги.

Имхотеп овладя с усилие раздражението си.

– Просто смятам да не говоря повече по този въпрос. Думата ми беше дали такива са фактите за смъртта на Нофрет. Ако бих повярвал, че някой в моето семейство може да бъде толкова безотговорен, толкова неуравновесен в гнева си, та така дивашки да напакоти на момичето,

аз... аз наистина не зная какво щях да направя!

– Хубаво поне – каза Еза, – че всички разказват случката по един и същ начин! Никой не е загатвал нищо друго, нали?

– Естествено, че не е.

– Тогава защо не сметнеш случая за приключен? Трябваше да отведеш момичето на Север със себе си. Още тогава ти казах.

– Значи, ти вярваш, че...

Еза натърти:

– Вярвам на думите си, докато не видя нещо с очите си (днес виждам много малко) или не чуя с ушите си. Вече си разпитал Хенет, предполагам? Какво ти каза тя за цялата работа?

– Тя е дълбоко наскърбена, много дълбоко наскърбена. За мен.

Еза повдигна вежди:

– Я виж! Изненадваш ме.

– Хенет е много привързана – каза топло Имхотеп.

– Съвсем вярно. Освен това си отпуска езика повече, отколкото трябва. Ако за твоята загуба тя реагира само със скръб, аз естествено бих сметнала случая за приключен. Дал бог достатъчно други работи, които да погълнат вниманието ти.

– Да, наистина – Имхотеп отново стана суетен и важен. – Яхмос ме очаква в главната зала, за да ме запознае с най-различни неща. Много решения чакат моето одобрение. Както казваш, личната скръб не бива да обсебва главните дейности на живота.

Той бързо излезе.

Еза за миг се усмихна някак язвително, после лицето ѝ отново стана сериозно. Тя въздъхна и поклати глава.

II

Яхмос чакаше баща си заедно с Камени.

Обясни, че Хори наглеждал работата на балсаматорите и гробарите, които били заети с последните приготовления за погребението. След като получи вестта за смъртта на Нофрет, Имхотеп веднага тръгна за в къщи, но пътуването му отне няколко седмици. Така че подготовката за погребението сега почти беше приключила. Тялото дълго бе стояло на киснато в саламура, възстановено бе в същия вид, както преди, намазано бе и разтрито със соли, надлежно увито с превръзки и положено в саркофаг.

Яхмос обясни, че бил определил малка погребална стая близо до скалната гробница, в която някога можело да се постави и тялото на Имхотеп. Той се впусна в подробности и Имхотеп изрази одобрение.

– Добре си направил, сине – каза любезно той. – Изглежда ще покажеш много добър разсъдък и ще си опазиш главата цяла.

Яхмос се изчерви от тази неочаквана похвала.

– Честно казано, Ипи и Монту са скъпи балсаматори – продължи Имхотеп. – Тези канопи (Древен ритуален съд. Бел. ред.) например ми се струват прекалено обирджийски. Наистина няма нужда от толкова разточителство. Някои от цените им ми се виждат доста високи. По-лошо и от онези балсаматори, дето ги наема семейството на Управителя. Мислят си, че с някакви измислени цени могат да скубят, както си искат. Трябваше да викнем някои по-евтини, макар и не толкова известни.

– Тези неща – каза Яхмос – се налагаше да ги решавам в твое отсъствие и се стараех, защото ти толкова много държеше да се показва уважение към твоята наложница.

Имхотеп кимна и потупа Яхмос по рамото:

– Това престараване не е грешка, сине. Зная, че ти обикновено си по-благоразумен с парите. Признавам, че за собствено удовлетворение предвидих някои ненужни разноски. Все пак парите не извират, пък и една наложница – хм! – си е само наложница. Мисля да съкратим повечето ценни амулети – и чакай да видя, има един-два начина да намалим възнаграждението... Прочети на глас точките от сметката, Камени.

Камени зашумоли с папируса.

Яхмос въздъхна облекчено.

III

Кайт се зададе бавно откъм къщата. Вървеше към езерото и спря при децата и майките им.

– Ти беше права, Сатипи – каза тя. – Мъртвата наложница не е като живата.

Сатипи я погледна, очите ѝ бяха премрежени и невидящи. Рени-зенб бързо попита:

– Какво искаш да кажеш, Кайт?

– За живата наложница нищо не беше достатъчно – дрехи, скъпоценности, дори наследството на собствената плът и кръв на Имхотеп! Но сега той се е заел да съкращава разходите по погребението! В крайна

сметка защо да се прахосват пари за една умряла наложница? Да, Сати-пи, ти беше права.

Сатипи промърмори:

– Какво съм казала? Не си спомням.

– Така е по-добре – съгласи се Кайт. – И аз не си спомням. И Ренизенб също.

Ренизенб я погледна безмълвно. Имаше нещо в гласа на Кайт – леко заплашително, което ѝ направи неприятно впечатление. Тя беше свикнала да я възприема повече като глупава жена, тиха и покорна, по-скоро незначителна. Сега ѝ се стори, че Сатипи и Кайт са си разменили местата. Сатипи, налагаща се и агресивна, бе омекнала – беше станала почти боязлива. А тихата Кайт сега се налагаше над Сатипи.

Но хората, помисли си Ренизенб, не променят характерите си – или напротив? Тя се почувства объркана. Кайт и Сатипи действително ли се бяха променили за последните няколко седмици, или едната се бе променила под влияние на другата? Кайт ли беше станала агресивната? Или само изглеждаше така поради внезапното помръкване на Сатипи?

Сатипи определено беше различна. Гласът ѝ вече не бълваше познатите опърничави излияния. Тя обикаляше двора и къщата с нервна, нерешителна походка, съвсем не по предишния си самоуверен начин.

Ренизенб смяташе, че това сътресение е причинено от смъртта на Нофрет, но учудващото беше, че продължаваше вече толкова време. То не бе характерно за Сатипи – Ренизенб не можеше да си представи друго, освен че тя ще ликува открито за внезапната и ненавременна смърт на наложницата. А в действителност се отдръпваше нервно, когато се споменаваше името на Нофрет. Дори Яхмос изглежда се беше освободил от нейното заяждане и грубиянството ѝ и поведението му стана по-решително. В известна степен промяната у Сатипи изцяло беше към добро – или Ренизенб поне така предполагаше. Сега нещо в тази промяна я накара да изпита смътно безпокойство...

Изведнъж Ренизенб се сепна и осъзна, че Кайт я гледа намръщено. Предположи, че очаква съгласието ѝ с нещо, което току-що беше казала.

– Ренизенб също – повтори Кайт – не си спомня.

В миг Ренизенб почувства как я залива вълна от негодуване. Нито Кайт, нито Сатипи, нито който и да било ще ѝ налага какво да помни или какво да не помни. Тя отвърна на погледа на Кайт сериозно, с явен намек, че не е съгласна.

– Жените в къщата – натърти Кайт – трябва да се държат една за друга.

Ренизенб се окопоти. Каза ясно и определено:

– Защо?

– Защото имат еднакви интереси.

Ренизенб категорично поклати глава. Помисли си смутено: „Аз съм личност толкова, колкото съм и жена. Аз съм Ренизенб.“ На глас изрече:

– Това не е толкова лесно.

– Искаш да ни създаваш неприятности ли, Ренизенб?

– Не. И все пак – какво разбираш под неприятности?

– Всичко, което беше казано тогава в голямата зала, е най-добре да бъде забравено.

Ренизенб се разсмя.

– Колко си глупава, Кайт! Слугите, робите, баба ми – всички са го чули! Защо да се преструваме, че нещата не са се случили, след като са се случили?

– Бяхме ядосани – каза Сатипи неясно. – Не съзнавахме какво говорим. – Добави с трескаво раздражение: – Престани, Кайт. Ако Ренизенб иска да създава неприятности, да създава.

– Аз не искам да създавам неприятности – възмути се Ренизенб. – Но е глупава да се преструваме.

– Не – отвърна Кайт, – мъдро е. Ти трябва да се грижиш за Тети.

– Тети е добре.

– Всичко е добре – сега, когато Нофрет е мъртва – усмихна се Кайт. Това беше ведра, тиха, спокойна усмивка – и отново Ренизенб почувства, че в нея се надига вълна на бунт.

Това, което каза Кайт, беше вярно. Сега, когато Нофрет бе мъртва, всичко беше наред.

Сатипи, Кайт, тя самата, децата... Всички са в безопасност – всички са спокойни, без заплаха за бъдещето. Натрапницата, смутителката, застрашаващата ги чужденка беше отстранена завинаги.

Тогавашко защо беше това вълнение заради Нофрет, което изпитваше, без да го разбира? Защо това чувство в защита на мъртвото момиче, което не обичаше? Нофрет беше лоша и беше мъртва – защо тогава не й излизаше от главата? Защо този внезапен прилив на съжаление, на нещо повече от съжаление – нещо, което почти приличаше на разбиране?

Ренизенб поклати смутено глава. След като другите си отидоха, тя седна до водата и напразно се опита да си обясни обърканите мисли.

Слънцето залязваше, когато Хори, минавайки през двора, я видя и дойде да седне до нея.

– Късно е, Ренизенб. Слънцето се скрива. Трябва да се прибиращ. –

Сдържаният му тих глас както винаги я успокои. Тя се обърна и го попита:- Трябва ли жените в една къща да се държат заедно?

– Кой ти е казал такова нещо, Ренизенб?

– Кайт. Тя и Сатипи...

Тя млъкна.

– А ти – искаш сама да помислиш, така ли?

– О, да мисля! Не зная как да мисля, Хори. Всичко в главата ми е объркано. Хората са объркани. Всички са по-различни от това, за което ги мислех. Винаги съм смятала, че Сатипи е дръзка, непоколебима, налагаща се. Но сега тя е слаба, колеблива, дори плаха. Тогава коя е истинската Сатипи? Хората не се променят така за един ден.

– Не, за един ден – не.

– И Кайт. Тя, която винаги е била хрисима и покорна и всеки я заплашваше. Сега се налага на всички ни! Дори Собек като че ли се страхува от нея. И Яхмос се е променил. Раздава заповеди и очаква да бъдат изпълнени!

– Всичко това смущава ли те, Ренизенб?

– Да. Защото не разбирам. Понякога имам чувството, че дори Хенет може би е по-различна от това, което се прави, че е!

Ренизенб се засмя, понеже сметна, че е казала нещо глупаво, но Хори не се присъедини към смеха ѝ. Лицето му остана сериозно и вгълбено.

– Ти никога не си се замисляла много за хората, нали, Ренизенб? Ако беше, щеше да разбереш... – Той млъкна, после продължи: – Нали знаеш, че във всички гробници има една фалшива врата?

Ренизенб се ококори:

– Да, разбира се.

– Е, хората са същите. Създават си една фалшива врата, за да заблудят околните. Ако много добре съзнават, че са слаби, неработоспособни, те правят една внушителна врата за налагане на собствената си воля, на заплахи, на поразителна власт – и след време започват сами да си вярват. Те, както и всички останали, решават, че са такива. Но зад вратата, Ренизенб, има само една гола скала... И така, когато действителността дойде и ги докосне с перото на истината, тяхната истинска същност излиза наяве. На Кайт спокойствието и покорството са ѝ донесли всичко, което е желала – съпруг и деца. Глупостта е направила живота ѝ по-лесен. Но когато действителността във вид на опасност я е заплашила, нейната истинска природа се е проявила. Тя не се е променила, Ренизенб – тази сила и коравосърдечност са съществували винаги в нея.

Ренизенб каза по детски:

– Но на мен не ми харесва това, Хори. То ме плаши. Всички са по-различни, отколкото съм ги мислела. А аз? Аз съм си все същата.

– Така ли? – той ѝ се усмихна. – Тогава защо преседя тук всичките тези часове, челото ти се е набръчкало, мислиш и премисляш? Дали пре-дишната Ренизенб – онази, която замина с Кай, е правила това?

– О, не. Не е имало нужда... – тя изведнъж млъкна.

– Видя ли? Сама го каза. Това е истинската дума – нужда! Ти не си щастливото, наивно дете, каквото винаги си изглеждала, приемащо всичко за чиста монета. Не си просто една от жените в къщата. Ти си Ренизенб, която иска да мисли с главата си, която се удивява на другите хора...

Ренизенб каза бавно:

– Чудно ми беше за Нофрет..

– Какво ти е било чудно?

– Чудех се защо не мога да я забравя... Тя беше лоша и жестока, опитваше се да навреди на всички ни и сега е мъртва. Защо тогава не ми излиза от главата?

– Не можеш да си го избиеш от главата?

– Не мога. Опитвам се, но... – тя млъкна. Махна с ръка пред очите си объркано. – Понякога имам чувството, че зная за Нофрет, Хори.

– Знаеш? Какво искаш да кажеш?

– Не мога да го обясня. Но то ме обзема понякога и тогава ми се струва, че едва ли не е тук, до мен. Почти имам чувството, че съм тя – като че ли зная какво чувства. Тя беше много нещастна, Хори, сега го разбирам, макар и не навреме. Искаше да ни нарани всички, защото беше толкова нещастна.

– Ти не можеш да знаеш това, Ренизенб.

– Не, разбира се, не мога да зная, но го чувствам. Такава покруса, такава горчивина, такава черна омраза – това видях на лицето ѝ веднъж и не го разбрах! Тя сигурно е обичала някого и после всичко е тръгнало наопаки... Може би той е умрял... или е заминал, но това я е направило такава – да иска да причинява болка, да измъчва. О! Казвай каквото си шеш, но аз зная, че съм права! Тя стана наложница на този старец, баща ми, дойде тук и ние не я харесахме. И тя си е помислила да ни направи всички нещастни като нея... Да, това беше точно така!

Хори я погледна с любопитство.

– Колко си уверена само, Ренизенб! Все пак ти не познаваше добре Нофрет.

– Но аз чувствам, че това е истина, Хори. Чувствам нея – Нофрет. Понякога я усещам съвсем близо до мен...

– Разбирам.

Настъпи мълчание. Беше почти тъмно. После Хори каза тихо:

– Нали вярваш, че Нофрет не умря при злополука? Мислиш, че е блъсната ли?

Ренизенб почувства силно отвращение, като чу собственото си мнение толкова ясно изразено.

– Не, не, не казвай това!

– Според мен е по-добре да го кажем, Ренизенб, щом ти се върти в главата. Не мислиш ли така?

– Аз – да!

Хори наведе замислено глава и продължи:

– А смяташ ли, че Собек го е направил?

– Кой друг може да е бил? Помниш ли го със змията? А помниш ли какво каза – тогава, в деня на смъртта ѝ, преди да излезе от голямата зала?

– Спомням си какво каза, да. Но не винаги хората, които говорят много, правят много!

– А не мислиш ли, че беше убита?

– Да, Ренизенб, мисля... Но все пак това е само предположение. Нямам доказателства. Не смятам и че могат да се намерят. Затова посъветвах Имхотеп да се съгласи, че е било злополука. Някой е блъснал Нофрет... Ние никога няма да разберем кой е бил.

– Искаш да кажеш, че според теб не е Собек?

– Според мен не е. Но, казах ти, никога няма да разберем. Затова по-добре е да не го обсъждаме повече.

– Но ако не е Собек, кой мислиш, че е?

Хори поклати глава.

– Ако имам нещо предвид, то може да се окаже погрешно. Така че по-добре е да не казвам...

– Но тогава ние никога няма да узнаем!

В гласа на Ренизенб имаше уплаха.

– Може би... – Хори се поколеба. – Може би така е най-добре.

– Да не знаем?

– Да не знаем.

Ренизенб потръпна.

– Но тогава... О, Хори, страх ме е!

ГЛАВА XI

Първи месец от Лятото – 11-и ден

I

Последните церемонии бяха завършени и заклинанията – надлежно изречени. Монту, гадателят на храма на Хатор (Богиня с образ на крава – на плодородието и богатството, кърмачка на египетския владетел, родителка на надеждите. Бел. прев.), взе метлата от хеденова трева и грижливо помете стаята, докато изричаше заклинанията за прогонване следите на всички зли духове, преди вратата да бъде запечатана завинаги.

После гробницата беше запечатана и всичко, което остана от работата на балсаматорите – гърнетата, пълни с натрон (Самороден натриев карбонат. Бел. прев.), солта и парцалите, допирали се до тялото, – беше сложено в една малка съседна стаичка. Нея също запечатаха.

Имхотеп изпъна рамене и си пое дълбоко въздух, свали от лицето си набожното погребално изражение. Всичко беше извършено по подобаващ начин. Нофрет бе погребана според задължителните обреди и без да се икономисват разходите (според Имхотеп те май бяха прекалени). Той размени любезности със свещениците, които бяха завършили вече светите си работи и отново се бяха превърнали в светски мъже. Всички слязоха в къщата, където ги очакваха подходящи ястия да се подкрепят.

Имхотеп обсъди с главния гадател новите политически промени. Тива бързо се превръщаше в много силен град. От дълго време насам имаше възможност Египет отново да се обедини под единно управление. Златният век на строителството на пирамиди можеше да се върне.

Монту говореше с почит и одобрение за цар Небхепет-Ре. Първокласен воин и мъж на честта. Поквареният и страхлив Север трудно можел да му се противопостави. Един обединен Египет – това сега било необходимото. А то несъмнено предполагало големи неща за Тива...

Мъжете вървяха заедно и обсъждаха бъдещето.

Ренизб погледна назад към скалата и запечатаната стая на гробницата.

– Значи това е край – прошепна тя. Обзе я чувство на успокоение. Боеше се от нещо, макар и да не знаеше от какво. Може би в последната

минута нечие избухване или обвинение? Но всичко беше протекло за-
видно гладко. Нофрет бе погребана както подобава, с всички религиоз-
ни ритуали. Това беше краят.

Хенет промърмори под носа си:

– Надявам се, искрено се надявам, че е така, Ренизенб.

Ренизенб се обърна към нея:

– Какво искаш да кажеш?

Хенет избягна погледа й.

– Казах само, че се надявам това да е краят. Понякога нещо, което
мислиш, че е край, е само начало. А това вече не може да се поправи.

Ренизенб се ядоса:

– За какво говориш, Хенет? За какво намекваш?

– Знаеш, че никога не намеквам, Ренизенб. Не бих направила тако-
ва нещо. Нофрет е погребана и всеки е спокоен. Сега всичко си е на
мястото.

Ренизенб прояви интерес:

– Баща ми пита ли те какво мислиш за смъртта на Нофрет?

– Ами, разбира се! Беше много придирчив да му кажа съвсем точно
какво мисля за всичко това.

– И какво му каза?

– Естествено, казах му, че е злополука. Какво друго може да е? Ни-
то за миг не си мисли, викам му, че някой от твоето семейство би навре-
дил на момичето, чу ли? Те не биха посмели, викам. Изключително мно-
го те уважават. Могат да мърморят, но нищо повече, викам. Да го знаеш
от мен, викам, че не е имало нищо от този род! – Тя поклати глава и се
подсмихна.

– И баща ми повярва ли ти?

Хенет отново кимна с голямо задоволство.

– О, баща ти знае колко съм предана на интересите му. Винаги за
всичко слуша старата Хенет. Той ме цени като никой от вас, останалите.
Е, моята преданост към всички ви е награда заради него. Не очаквам
благодарности.

– Ти беше предана и на Нофрет – вметна Ренизенб.

– Наистина не зная какво те кара да мислиш така. Изпълнявах на-
режданията като всички останали.

– Тя мислеше, че си й предана.

Хенет отново се подсмихна:

– Нофрет не беше толкова умна, за каквато се мислеше. Гордо мо-
миче – момиче, което смяташе, че земята е негова. Е, тя е вече на оня

свят, да се успокоим сега. И хубавото лице няма да ѝ помогне там. Ние сме ѝ се издължили във всяко отношение. Най-после – добави тя под нос и докосна един от амулетите, които носеше, – надявам се.

II

– Ренизенб, искам да поговорим за Сатипи.

– Да, Яхмос?

Тя погледна съчувствено нежното, разтревожено лице на брат си.

Яхмос каза бавно и с мъка:

– Има нещо много объркано със Сатипи. Не мога да го разбера.

Ренизенб поклати тъжно глава. Беше ѝ невъзможно да намери някоя успокояваща дума.

– Забелязвам тази промяна в нея от известно време – продължи Яхмос. – Сепва се и трепери от всеки непознат шум. Не се храни добре. Настръхва, като че ли... като че ли се плаши от собствената си сянка. Ти забелязала ли си, Ренизенб?

– Да, наистина, всички го забелязахме.

– Попитах я дали не е болна... да повикам ли лекар... Но тя каза, че ѝ нямало нищо, била в отлично здраве.

– Зная.

– И ти ли я пита? И на теб ли нищо не ти каза – съвсем нищо? – наблегна Яхмос.

Ренизенб изрази съчувствие за безпокойството му, но не можеше да каже нещо, което да му помогне.

– Тя твърди, че си е съвсем добре.

Яхмос промърмори:

– Не спи спокойно нощем, крещи насън. Дали пък... може да има някаква мъка, за която ние нищо не знаем?

Ренизенб поклати глава:

– Не виждам защо. С децата всичко е наред. Нищо не се е случило... Освен, разбира се, смъртта на Нофрет, но Сатипи едва ли е много наскърбена – добави сухо тя.

Яхмос се усмихна едва:

– Ами! Точно обратното. Освен това нещата бяха започнали от известно време насам. Струва ми се, още преди смъртта на Нофрет.

Тонът му беше неуверен и Ренизенб бързо го погледна. Той повтори с меко упорство:

– Преди смъртта на Нофрет, не мислиш ли?

– Не съм го забелязала още тогава – бавно отвърна Ренизенб.

– И тя нищо не ти е казвала, сигурна ли си?

Ренизенб поклати глава.

– Знаеш ли, Яхмос, аз не мисля, че Сатипи е болна. По-скоро ми се струва, че... е уплашена.

– Уплашена? – страшно учудено възкликна той. – Но защо Сатипи ще се плаши? И от какво? Винаги е била смела като лъвица.

– Така е – каза безпомощно Ренизенб. – Ние винаги сме мислили така, но хората се променят. Там е работата.

– Кайт дали не знае нещо? Как мислиш? Сатипи говорила ли е с нея?

– По-естествено би било да говори с нея, отколкото с мен, но не мисля. Всъщност сигурна съм.

– Какво смята Кайт?

– Кайт ли? Кайт никога нищо не смята.

Всичко, което правеше Кайт, размишляваше Ренизенб, беше да извлича полза от несвойствената кротост на Сатипи. Например да грабне за себе си и децата най-хубавото от новото тъкано бельо – нещо, с което никога не би могла да се сдобие, ако Сатипи беше в нормалното си състояние. Къщата щеше да гръмне от разгорещени препирни! Фактът, че Сатипи се беше отказала с едва доловим шепот, беше поразил Ренизенб повече от всичко останало, което можеше да се случи.

– Говори ли с Еза? – попита тя. – Баба ни разбира от жени и от техните своенравни настроения.

– Еза – отвърна Яхмос с лека досада – само ме съветва да се благодаря за промяната. Казва, че дори не смее да се надява Сатипи да продължава да бъде толкова очарователно разумна.

Ренизенб каза с известно колебание:

– Питал ли си Хенет?

– Хенет ли? – намръщи се Яхмос. – Не, не съм. Не бих говорил за такива неща с Хенет. Тя се интересува прекалено много от себе си, за да я е грижа за това. Баща ми я глези.

– О, това ми е ясно. Много е отегчителна. Но все пак добре е... – Ренизенб се поколеба. – Хенет обикновено знае някои неща.

Яхмос бавно изрече:

– Би ли я попитала ти, Ренизенб? И ми предай каквото ти каже.

– Щом като искаш...

Ренизенб прекъсна думите си, защото точно тогава Хенет се озова

до нея. Бяха стигнали до навесите на тъкачите. За нейна голяма изненада изглежда въпросът притесни Хенет. Тя не прояви обичайната си страст към клюките.

Докосна един от амулетите си и погледна през рамо:

– Аз нямам нищо общо с това... Не ми влиза в работата да забелязвам дали някой си е същият или не е. Изпълнявам си задълженията. Ако има някакви неприятности, не искам да бъда забърквана в тях.

– Неприятности ли? Какви неприятности?

Хенет я стрелна изкосо с очи:

– Никакви, надявам се. Нищо, което да ни засяга, така да се каже. Ние с теб, Ренизенб, няма за какво да се укоряваме. Това е голяма утеха за мен.

– Искаш да кажеш, че Сатипи... какво имаш предвид?

– Всъщност нищо не искам да кажа, Ренизенб... И моля те, не се опитвай да изкараш, че съм искала да кажа нещо. Все пак аз съм само слугиня в тази къща и не ми влиза в работата да си давам мнението за неща, които не ме засягат. Ако питаш мен, тази промяна е за добро и дай, боже, да се задържи така – ами ние всички ще се спогаждаме. Сега, моля те, Ренизенб, отивам да видя дали печатат както трябва датата на лепеното платно. Че каквито са нехайни тези жени, все бърбят, смеят се и пет пари не дават за работата си.

Неудовлетворена, Ренизенб я изгледа как се измъква към навеса на тъкачите. Тя самата се запъти бавно към къщата. Влезе безшумно в стаята на Сатипи, а тя с вик подскочи, когато Ренизенб докосна рамото ѝ.

– Ох, уплаши ме. Помислих...

– Сатипи – попита я Ренизенб, – какво има? Няма ли да ми кажеш? Яхмос се безпокои за теб и...

Пръстите на Сатипи се допряха до устните ѝ. Тя заекна нервно, с разширени изплашени очи:

– Яхмос? Какво... какво казва той?

– Разтревожен е. Викала си насън...

– Ренизенб! – Сатипи я хвана за ръката. – Казала ли съм... Какво съм казала?

Очите ѝ се разшириха от ужас.

– Яхмос да не мисли... Какво ти каза?

– Ние двамата смятаме, че си болна или... или нещастна.

– Нещастна? – Сатипи повтори думата под нос с особена интонация.

– Нещастна ли си, Сатипи?

– Може би... Не зная. Не точно.

– Не. Ти си изплашена, нали?

Сатипи я изгледа с неочаквана враждебност:

– Защо казваш това? Защо трябва да съм уплашена? Какво има да ме плаши?

– Не зная – отвърна Ренизенб, - но е вярно, нали?

Сатипи с усилие зае старата си високомерна поза и поклати глава:

– Не се плаша от нищо... от никого! Как смееш да ми втъпяваш подобно нещо, Ренизенб? Не искам да ме обсъждате с Яхмос. Ние с него се разбираме. – Тя млъкна и после каза остро: – Нофрет е мъртва... щастливо избавление. От мен да го знаеш. И можеш да кажеш на всеки, който те попита, че точно така го чувствам.

– Нофрет? – Ренизенб повтори името въпросително.

Сатипи се разгорещи, което я направи да изглежда както преди.

– Нофрет, Нофрет, Нофрет! Разболявам се от звука на това име. Нямаме нужда да го слушаме повече в тази къща. И слава богу.

Гласът ѝ, който се беше издигнал пискливо както преди, спадна изведнъж, когато влезе Яхмос. Той каза необикновено строго:

– Млъкни, Сатипи! Ако баща ми те чуе, ще се вдигне страховтна олелия. Как можеш да постъпваш толкова глупаво?

Колкото необикновен беше строгият и неприятен тон на Яхмос, толкова необикновено беше и че Сатипи внезапно омекна и се сви. Тя смънка:

– Извинявай, Яхмос... не помислих.

– Добре, отсега нататък бъди по-внимателна! Повечето от неприятностите преди ги причинявахте ти и Кайт. Жени без мозък!

Сатипи смънка отново:

– Извинявай...

Яхмос излезе с изпънати рамене, походката му беше далеч по-стегнатата отпреди. Сякаш фактът, че отведнъж затвърди авторитета си, го вдъхнови.

Ренизенб бавно се запъти към стаята на старата Еза. Чувстваше, че баба ѝ може да ѝ помогне с някой съвет.

Еза обаче ядеше фурми с голяма наслада и не прие нещата сериозно.

– Сатипи ли? Сатипи? За какво е цялата тази дандания около Сатипи? Нима повече ви харесваше да ви нагрубява и да ви заповядва, та сте се впрегнали точно когато тя започна да се държи както трябва?

Тя изплю семките от фурмата и отбеляза:

– Във всеки случай добре е да продължи така, докато Яхмос може да удържа.

– Яхмос?

– Да. Надявам се, че той най-накрая ще се вразуми и ще тегли на жена си един хубав бой. Тя има нужда от това, пък и е такъв тип, че вероятно ще ѝ хареса. Какъвто е свит и мекушав, Яхмос сигурно е доста досаден за нея.

– Яхмос е приветлив – извика възмутено Ренизенб. – Внимателен е с всички и е нежен като жена, ако жените изобщо са нежни – добави със съмнение тя.

Еза изкряка:

– Хубаво допълнение, внучке. Не, нищо нежно няма в жените... а ако има, Изида да им е на помощ! Малко жени предпочитат съпругът им да бъде мил и нежен. Те обикновено си имат някой хубав наежен грубиян като Собек. Той е от тези, които завъртат главите на момичетата. Или някой умерен младеж като Камени... ей, Ренизенб! Като го гледам така, май не е вчерашен! Пък и добре докарва любовните песни. А? Ха-ха-ха!

Ренизенб усети как страните ѝ пламват.

– Не разбирам какво искаш да кажеш – с достойнство рече тя.

– Ти все мислиш, че старата Еза не знае какво става! Зная много добре. – Тя се вгледа в Ренизенб с полуслепите си очи. – Зная може би и преди теб, детето ми. Не се ядосвай. Това е нещо естествено в живота. Кай ти беше добър брат, но сега кара ладията си из Полето на жертвоприношенията. Сестрата ще си намери нов брат, който лови рибата си в нашата собствена река – не че Камени не ще бъде добър. Тръстикова писалка и свитъкът папирус са неговата слабост. Представителен младеж, макар и... с добър вкус за песни. Но поради това аз не съм сигурна, че той е мъжът за теб. Ние не знаем много за него – северняк е. Баща ти го одобрява, ала аз постоянно си мисля, че Имхотеп е глупак. Всеки може да го заблуди с ласкателства. Виж Хенет!

– Ти изобщо не си права – каза Ренизенб с достойнство.

– Добре тогава, не съм права. Баща ти не е глупак.

– Нямах предвид това, а...

– Зная какво имаше предвид, детето ми – Еза се захили. – Но не разбираш от шега. Не знаеш колко хубаво е да седиш на спокойствие като мен и да се занимаваш с цялата тази работа – с братя и сестри, с любов и омраза. Да ядеш добре сготвен тлъст пълпъдък или яребица и после питка с мед и хубаво направен лук с кервиз и да го разреждаш със сирийско вино... И да нямаш никакви грижи. Да гледаш всичките

бъркотии и болки и да знаеш, че нищо вече не може да те ядоса. Да виждаш как синът ти е оглупял по някакво хубаво момиче и как то се качва на главите на всички – това ме размива, да ти кажа! Знаеш ли, до известна степен харесвах това момиче! Голяма дяволица беше – на всички бръкна в раната! Показа на Собек какъв пробит мехур е, накара Ипи да изглежда като дете, засрами Яхмос като мъж под чехъл. Това е като да видиш лицето си в локва вода. Накара ги да се видят такива, каквито изглеждат в действителност. Но защо тя мразеше теб, Ренизенб? Това ми отговори.

– Да ме е мразила? – Ренизенб заговори със съмнение. – Аз... се опитах веднъж да се сприятелим.

– И на нея не ѝ минаха такива? Тя много те мразеше, Ренизенб. – Еза млькна, после рязко попита: – Да не би заради Камени?

Лицето на Ренизенб поруменя.

– Камени? Не зная какво искаш да кажеш.

Еза рече замислено:

– Те двамата дойдоха от Север, но в двора той заглеждаше теб.

Ренизенб внезапно се разбърза:

– Трябва да ида да видя Тети.

След нея се разнесе пискливото, весело крякане на Еза. С пламнали бузи, Ренизенб забърза през двора към езерото.

Камени я извика от верандата:

– Съчиних нова песен, Ренизенб. Стой да я чуеш.

Тя поклати глава и отмина забързано. Сърцето ѝ биеше силно. Камени и Нофрет. Нофрет и Камени. Защо позволи на старата Еза с нейната лоша страст към пакостничество да ѝ втълпи в главата тези мисли? И защо им се поддава?

И все пак каква беше работата? Изобщо не я беше грижа за Камени, изобщо. Един нахален млад мъж с весел глас и рамене, с които ѝ напомняше за Кай. Кай... Кай...

Тя повтори настойчиво името му, но за пръв път пред очите ѝ не изникна образ. Кай беше в друг свят. В Полето на жертвоприношенията...

На верандата Камени пееше нежно:

– Ще река на Пта: „Прати сестра ми тази вечер“...

III

– Ренизенб! Ренизенб!

Хори два пъти изрече името ѝ, докато тя го чу и се откъсна от съзерцанието си на Нил.

– Беше се замислила. За какво мислеше?

Ренизенб каза предизвикателно:

– Мислех за Кай.

Хори я погледа миг-два, после се усмихна:

– Разбирам.

На Ренизенб ѝ стана неудобно – имаше чувството, че той разбира всичко! Тя внезапно поде:

– Какво става, когато умреш? Знае ли някой истината? Всички тези текстове, които са написани по ковчезите, някои са толкова неясни, че изглеждат безсмислени. Знаем, че Озирис е бил убит и че тялото му се е съединило отново, и че носи бяла корона, и благодарение на него няма нужда да умираме. Но понякога, Хори, всичко това ми се струва нереално... и е толкова объркано...

Той кимна нежно.

– Но какво наистина се случва, след като умреш? Ето това искам да знам.

– Не мога да ти кажа, Ренизенб. Задай тези въпроси на някой жрец.

– Той просто ще ми даде обичайните отговори. А аз искам да знам.

Хори каза меко:

– Никой от нас няма да разбере, докато сам не умре...

Ренизенб потръпна:

– Не, не казвай това!

– Разтревожило ли те е нещо, Ренизенб?

– Еза – тя млъкна, после продължи: – Кажй ми, Хори... Камени и Нюфрет познавали ли са се добре, преди... преди да дойдат тук?

Той остана неподвижен за миг, сетне се приближи до Ренизенб с гръб към къщата и каза:

– Разбирам. Значи това било...

– Какво искаш да кажеш – „значи това било“? Аз само ти зададох въпрос.

– На който не зная отговора. Нюфрет и Камени са се познавали на Север. Колко добре, не зная. – Той добави спокойно: – Какво значение има?

– Не, разбира се, няма – отвърна Ренизенб. – Никакво значение няма.

– Нофрет е мъртва.

– Мъртва, балсамирана и запечатана в нейната гробница! Това е то!

Хори продължи тихо:

– А Камени – не му личи да е натъжен...

– Не – каза Ренизенб, наблягайки на тази страна на въпроса. – Наистина. – Тя се обърна развълнувано към него: – О, Хори, колко... колко успокояващ човек си!

Той се усмихна.

– Аз поправих малкото лъвче на Ренизенб. Сега тя си има други играчки.

Когато стигнаха до къщата, Ренизенб реши да я заобиколи.

– Още не ми се влиза. Чувствам, че ги мразя всичките. О, не наистина, разбираш ме. Но просто защото съм сърдита, нетърпелива, пък всеки е толкова особен. Не можем ли да се качим на твоята гробница? Толкова е хубаво там... там си... о, над всичко.

– Това е вярно, Ренизенб. И аз го чувствам. Къщата, посевите, земеделските земи – всичко е долу, незначително. С един поглед обхващаш околността – реката и по-далеч, целия Египет. Съвсем скоро той отново ще бъде единен, силен и велик, какъвто е бил в миналото.

Ренизенб неясно промърмори:

– О, има ли значение?

Хори се усмихна:

– Не и за малката Ренизенб. За нея има значение само лъвчето й.

– Ти ми се присмиваш, Хори. А за теб това има ли значение?

Хори смънка:

– Защо да има? Аз съм само помощник в сделките на един жрец на Ка. Какво ме е грижа дали Египет е голям или малък?

– Виж – Ренизенб насочи вниманието му към скалата над тях. – Яхмос и Сатипи са били горе на гробницата. Слизат насам.

– Да – каза Хори. – Имаше разни работи за почистване – няколко ролки ленено платно, които балсаматорите не употребиха. Яхмос рече, че щял да вземе Сатипи, за да му каже какво да направи с тях.

Те стояха и гледаха как двамата се спускат по пътеката. Ренизенб изведнъж си помисли, че са ходили да проучат мястото, откъдето беше паднала Нофрет.

Сатипи вървеше напред, Яхмос малко зад нея. Изведнъж тя извърна глава да му каже нещо. Може би, помисли си Ренизенб, че това е

мястото, на което беше станала злополуката.

И тогава внезапно, както вървеше, Сатипи се вдърви. Застана като замръзнала, гледайки назад към пътеката. Раменете ѝ се повдигнаха като пред някаква страшна гледка и тя сякаш отблъсна удар. Извика нещо, препъна се, олюля се и после, точно когато Яхмос скочи към нея, изкрещя ужасена и политна през ръба стремително надолу от скалата...

Стиснала с ръка гърлото си, Ренизенб наблюдаваше падането ѝ, без да повярва.

Сатипи падна, размазана купчина, точно там, където лежеше тялото на Нофрет.

Стресната, Ренизенб хукна към нея. Яхмос викаше и тичаше по пътеката. Ренизенб стигна до тялото на снаха си и се надвеси над нея. Очите на Сатипи бяха отворени, клепачите ѝ трепкаха. Устните ѝ мърдаха, опитваха се да говорят. Ренизенб се надвеси още повече. Уплаши се от ужаса в погледа ѝ.

Тогава умиращата възвърна гласа си – само едно дрезгаво грачене:

– Нофрет...

Главата ѝ се килна назад, челюстта ѝ зина.

Хори се затече да срещне Яхмос. Двамата мъже приближиха заедно. Ренизенб се обърна към брат си:

– Какво каза тя горе, преди да падне?

Яхмос дишаше учестено, трудно говореше...

– Тя погледна през мен – над рамото ми, като че ли видя някой да идва по пътеката... Но нямаше никой. Там нямаше никой.

Хори се съгласи:

– Там нямаше никой...

Гласът на Яхмос премина в плътен, тревожен шепот:

– И тогава извика...

– Какво? – нетърпеливо настоя Ренизенб.

– Тя каза... Тя каза... – гласът му трепереше. – Нофрет...

ГЛАВА XII

Първи месец от Лятото – 12-и ден

– Та значи, ти мислиш така?

Думите на Ренизенб изразяваха повече твърдение, отколкото въпрос. Тя добави сухо, под носа си, с нарастващо разбиране и ужас:

– Сатипи е убила Нофрет...

Седеше пред входа на малката стаичка на Хори, близо до гробницата. Опряла бе брадичката на ръцете си и гледаше към долината. Сънено си мислеше колко верни се оказаха думите, които беше изрекла вчера (наистина ли бе изминало толкова малко време?...). Къщата и забързаните човешки фигури отгоре изглеждаха нищожни като мравки. Само слънцето, което с величествена сила светеше горе, високо, и бледосребристият блясък, хвърлян от Нил на тази утринна светлина – само те бяха вечни и трайни. Кай, Нофрет и Сатипи бяха мъртви... а някой ден щяха да умрат тя и Хори. Но Ра ще продължава да управлява небесата и да пътува нощем със своята ладия през Отвъдния свят към зората на новия ден. И реката ще продължава да тече, да тече и след Слонската шир надолу, през Тива и през селото към Долен Египет, където Нофрет беше живяла безгрижно и щастливо, и по-нататък, към големите води извън пределите на Египет.

Сатипи и Нофрет...

Ренизенб продължи да мисли на глас, но Хори не й отговаряше.

– Разбираш ли, толкова бях сигурна, че Собек...

Хори каза замислено:

– Предубеждение.

– Глупаво беше от моя страна – продължи тя. – Хенет ми каза, почти ми каза, че Сатипи отишла да се разхожда по този път и че Нофрет се била качила тук. Аз трябваше да се сетя, че съвсем очевидно Сатипи е следвала Нофрет... Срещнали са се на пътечката... и Сатипи я е блъснала долу. Тя малко преди това казала, че е по-добрият мъж от когото и да било от братята ми.

Ренизенб млъкна и потръпна.

– И когато я срещнах... – отново подхвана тя, – трябваше да разбера. Беше съвсем различна – уплашена беше. Опита се да ме накара да се върна с нея. Не искаше да намеря тялото на Нофрет. Сигурно съм била сляпа, за да не разбера истината. Но толкова се страхувах за Собек...

– Зная. Беше го видяла да убива онази змия.

Ренизенб охотно се съгласи.

– Да, така беше. И после сънувах един сън... Бедният Собек, колко погрешно мнение съм имала за него. Както ти казваш, да заплашваш не означава да го направиш. Собек винаги се е самоизтъквал. Сатипи беше дръзката и коравосърдечната, тя не се боеше да действа. А после, оттогава насам, откакто стана отнесена като призрак и това озадачи всички ни, защо не помислихме за истинското обяснение?

Тя добави, като бързо вдигна поглед към него:

– Но ти помисли, нали?

– За известно време – отвърна Хори. – Имах убеждението, че удивителната промяна в характера на Сатипи е следа към истината за смъртта на Нофрет. Това бе толкова явно, че нямаше никакво съмнение.

– А сега не каза нищо?

– Как бих могъл, Ренизенб? Какво изобщо бих могъл да докажа?

– Не, нищо, разбира се...

– За доказателство трябва да служат неоспорими факти.

– Но веднъж ти каза – оспори го Ренизенб, – че хората в действителност не се променят. А сега твърдиш, че Сатипи се била променила.

Хори ѝ се усмихна:

– Би трябвало да спориш в съда на номарха (Номарх (гр. nomarches) – управител на провинция (ном) в Древен Египет, царски наместник. Бел. ред.). Не, Ренизенб, това, което казах, беше съвсем вярно – хората са си винаги същите. Сатипи също като Собек беше смела само на думи и приказки. Тя наистина можеше да премине от думи към действия, но мисля, че беше от онези, които не знаеха какво представлява дадено нещо, преди да се е случило. В собствения си живот до този точно ден тя не е имала от какво да се бои. Когато е дошъл страхът, се е изненадала. Тогава е разбрала, че да си смел, значи решително да погледнеш в очите неочакваното, а тя не е намерила такава смелост в себе си.

Ренизенб промърмори с нисък глас:

– Когато е дошъл страхът... Да, откакто умря Нофрет, това се случих с всички нас. Беше изписано на лицето на Сатипи, така че всички да го видим. Беше там – в очите ѝ, когато умря... Когато каза: „Нофрет“... Като че ли видя...

Ренизенб замълча. Обърна лице към Хори, очите ѝ се бяха разширили и питаха:

– Хори, какво видя тя? Там, на пътечката? Ние не видяхме нищо. Нямаше нищо.

– Не, за нас – не.

– А за нея? Видяла е Нофрет. Нофрет, която е идвала да ѝ отмъсти. Но Нофрет е мъртва и нейната гробница е запечатана. Тогава какво видя тя?

– Картината, която собственото съзнание ѝ е показало.

– Сигурен ли си? Защото ако не...

– Да, Ренизенб, ако не?

– Хори... – тя протегна ръка. – Свърши ли това? Сега, когато Сати-пи е мъртва? Свърши ли наистина?

Той притисна успокояващо ръката ѝ с двете си ръце.

– Да, да, Ренизенб, вероятно. А в крайна сметка за теб не е нужно да се плашиш.

Тя прошепна:

– Но Еза казва, че Нофрет ме е мразила...

– Нофрет те е мразила?

– Еза казва така.

– На Нофрет ѝ допаднаше омразата – успокои я Хори. – Понякога си мисля, че мразеше всички в тази къща. Но в края на краищата ти не си направила нищо против нея.

– Не. Не, така е.

– Тогава, Ренизенб, в твоята съвест няма нищо, което да въстава срещу теб, да те осъжда.

– Ти искаш да кажеш, Хори, че ако аз сама слизах по пътеката по залез – времето, по което Нофрет умря, и ако бях обърнала глава, нямаше да видя нищо? И щях да се спася?

– Щеше да се спасиш, Ренизенб, защото ако слизаше по пътеката, аз щях да вървя с теб и нищо лошо нямаше да ти се случи.

Но тя се намръщи и поклати глава:

– Не, Хори, аз щях да вървя сама.

– Нима, малка Ренизенб? Нямаше ли да те е страх?

– Да – отвърна тя. – Мисля, че щеше да ме е страх. Но това нямаше да промени нещата. Всички в къщата треперят, тръшкат се, тичат да купуват амулети от храмовете и само повтарят, че не било хубаво да се върви по тази пътека по залез слънце. Това обаче, което накара Сати-пи да се олюлее и да падне, не беше магия, а страх – страх от някаква извършена от нея злина. А злина е да отнемеш живота на някого, който е млад, силен и се радва, че е жив. Но аз не съм извършила нищо лошо и независимо че Нофрет ме е мразила, омразата ѝ не можеше да ме нарани. Вярвам в това. И все пак ако някой живее във вечен страх, по-добре

е да умре. Аз така ще превъзмогна страха.

– Смели думи изричаш, Ренизенб.

– Може би по-смели, отколкото ги чувствам, Хори – усмихна му се тя и се изправи. – Но добре беше, че ги казах.

Хори също се изправи и застана до нея.

– Ще запомня тези твои думи, Ренизенб. Да, и начина, по който вдигна глава, когато ги изрече. Те показват смелостта и истината, които винаги съм откривал в сърцето ти.

Той хвана ръката ѝ.

– Погледни, Ренизенб. Погледни нататък – селото, реката и зад нея. Това е Египет, нашата родина. Разрушена от война и в борби от много години, разделена на множество царства, сега – съвсем скоро – ще се обедини и ще стане отново единна държава. Горен и Долен Египет пак ще се споят ведно. Аз се надявам и вярвам, че ще си възвърне предишното величие! В тези дни Египет ще има нужда от мъже и жени, смели и решителни. Жени като теб, Ренизенб. Не от мъже като Имхотеп, вечно обсебени от собствените си печалби и загуби, нито като Собек, безделници и самохвалковци, нито от момчета като Ипи, които мислят само каква полза да извлекат за себе си, не, нито дори от добросъвестни, честни синове като Яхмос ще има нужда Египет в този час. Като седя тук, буквално сред мъртвите, и пресмятам приходи и разходи, правя изчисления, виждам печалби, които не могат да бъдат пресметнати в богатство, и загуби, много по-опасни от неприбраната реколта... Гледам реката и виждам живата кръв на Египет, съществувала преди да се родим и ще я има и след като умрем... Живот и смърт, Ренизенб, не са с толкова голямо значение... Аз съм само Хори, помощникът на Имхотеп в сделките, но когато се вгледам внимателно в Египет, виждам мир – да, и ликуване, което не бих променил дори да бях управител на провинцията. Разбираш ли какво искам да кажа, Ренизенб?

– Да, Хори, струва ми се... отчасти. Ти си по-различен от другите долу. Преди известно време го разбрах. И понякога, когато съм тук с тебе, мога да почувствам, каквото чувстваш и ти – е, смътно, не много ясно. Но аз зная какво искаш да кажеш. Когато съм тук, нещата там долу – тя посочи с пръст – все едно, че не ни засягат изобщо. Свадите, омразата, непрекъснатата суетня и терзания. Тук си далеч от всичко това.

Тя замълча, сбърчи вежди и продължи, леко заеквайки:

– Понякога аз... аз съм щастлива да избягам тук. А сега... не знам, има нещо... долу... което ме зове обратно.

Хори пусна ръката ѝ и отстъпи една крачка. Каза внимателно:

– Да, разбирам... Камени пее в двора.

– Какво искаш да кажеш, Хори? Не мислех за Камени.

– Може би не си мислила за него. Но все тая, Ренизенб, струва ми се, че дочу неговата песен, без да съзнаваш това.

Тя го погледна и събра вежди:

– Какво говориш, Хори! Отгоре никой не би могъл да го чуе как пее. Толкова е далеч.

Хори въздъхна леко и поклати глава. Веселият му поглед я обърка. Тя почувства лек гняв и смущение, защото не можа да го разбере.

ГЛАВА XIII

Първи месец от Лятото – 23-ти ден

I

– Мога ли да поговоря за малко с теб, Еза?

Еза погледна рязко към Хенет, която стоеше на вратата на стаята с многозначителна усмивка на лицето.

– Какво има? – остро попита старицата.

– Всъщност нищо... поне така ми се струва. Но исках само да те попитам...

Еза бързо я прекъсна:

– Влез тогава, влез. А ти... – тя потупа с тояжката си по рамото малката черна робиня, която нижеше мъниста, – върви в кухнята. Доне-си ми малко маслини и ми направи питие от сок от нар.

Малкото момиче изтича навън и Еза нетърпеливо подкани Хенет.

– Става въпрос ето за това, Еза.

Старицата погледна надолу към предмета, който Хенет ѝ показваше. Беше малка кутияка за накити, капакът ѝ се заключваше отгоре с два бутона.

– Какво е това?

– Нейно е. Намерих го сега в стаята ѝ.

– За кого говориш? За Сатипи?

– Не, не, Еза. За другата.

– Нофрет ли имаш предвид? И какво?

– Всичките ѝ накити, тоалетни съдове и шишенца с парфюми – всичко беше погребано с нея.

Еза развъртя връвта от бутоните и отвори кутията. Вътре имаше гердан от малки червени халцедонови мъниста и половината от счулен на две зелен стъклен амулет.

– Боклук! – отсече Еза. – Нищо повече. Сигурно не са му обърнали внимание.

– Балсаматорите сложиха всичко.

– Балсаматорите не са по-благонадеждни от когото и да било. Забравили са го.

– Казвам ти, Еза, нямаше го в стаята, когато последния път

погледнах вътре.

Старицата рязко вдигна поглед към Хенет.

– Какво се опитваш да изкараш? Че Нофрет се е върнала от Оня свят и е тук, в къщата? Да не си се побъркала, Хенет, макар и понякога да изглеждаш точно такава! Каква полза да разпространяваш тези глупави фантазмагории?

Хенет злобно поклати глава:

– Всички знаем какво се случи на Сатипи – и защо!

– Може и така да е – каза Еза. – А може и някой от нас да го е знаел от по-рано! А, Хенет? Винаги съм мислела, че ти знаеш повече от всички останали за това, как Нофрет намери смъртта си.

– О, Еза, сигурно и за миг не си си помислила...

Еза рязко я прекъсна:

– Какво да си помисля? Аз не се страхувам да мисля, Хенет! Гледах как Сатипи снове из къщата последните два месеца, сякаш бе уплашена до смърт – и едва вчера ми дойде наум, че някой може би е знаел какво става с нея... заплашвал я е, че ще каже на Яхмос... или на самия Имхотеп...

Хенет избухна в пискливи протестни възклицания. Еза затвори очи и се облегна на стола си.

– Нито за миг не съм предполагала, че ще си признаеш нещо такова. Не го и очаквам от теб.

– А какво да си призная? Питам те – какво?

– Нямам ни най-малка представа – отвърна Еза. – Правиш куп неща, Хенет, за които никога не съм могла да намеря основателна причина.

– Предполагаш, че съм се опитвала да я накарам да ме подкупва, за да мълча! Кълна се в деветте богове на Енеада...

– Остави на мира боговете. Ти си достатъчно откровена, поне така изглежда. И може би не знаеш нищо за това, как Нофрет намери смъртта си. Но знаеш много неща, които стават в тази къща. И ако трябва честно да ти кажа, бих се заклела, че ти самата си сложила тази кутия в стаята на Нофрет – макар и да не ми е ясно защо. Но зад това се крие някаква причина... Можеш да измамиш Имхотеп с номерата си, но не можеш да измамиш мен. И престани да хленчиш! Стара жена съм и не мога да понасям хората да хленчат. Върви се вайкай на Имхотеп. На него май му харесва, макар че един Ра знае защо!

– Ще отнеса кутията на Имхотеп и ще му кажа...

– Кутията ще му предам аз. Махай се, Хенет, и престани да

разпространяваш тези суеверни глупости. Къщата стана по-спокойна без Сатипи. Мъртвата Нофрет направи много повече за нас, отколкото живата. Но сега този дълг е платен, нека всеки се върне към всекидневните си задачи.

II

– На какво прилича всичко това? – попита Имхотеп, като влезе нервно в стаята на Еза няколко минути по-късно. – Хенет е дълбоко оскърбена. Като дойде при мен, сълзи се стичаха по лицето ѝ. Защо никой в къщата не прояви най-обикновена любезност към тази предана жена?...

Еза равнодушно се изкиска.

Имхотеп продължи:

– Обвинила си я, разбрах, че е откраднала кутия за накити.

– Така ли каза? Нищо подобно. Ето я кутията. Изглежда е била намерена в стаята на Нофрет.

Имхотеп я взе от нея.

– А, да, аз ѝ я подарих. – Той я отвори. – Хм, нищо не е останало вътре. Балсаматорите са били твърде разсеяни, та не са я сложили при останалите ѝ лични вещи. Що се отнася до заплащането, Ипи и Монту не проявиха и следа от разсеяност. Хайде, всичко това ми се струва много шум за нищо.

– Точно така.

– Ще дам кутията на Кайт... не, на Ренизенб. Тя винаги се отнасяше учтиво с Нофрет. – Той въздъхна: – Колко невъзможно изглежда един мъж да намери спокойствие! Тези жени – безкрайни сълзи или пък свади и препирни.

– Е, де, Имхотеп, сега жените са с една по-малко.

– Да, наистина. Горкият Яхмос! Все същото, Еза, чувствам, че... хм, всичко това може да е за добро. Сатипи роди здрави деца, вярно, но в много отношения не беше добра съпруга. Разбира се, Яхмос ѝ вървеше твърде много по свирката. Добре, добре, сега всичко това е приключено. Трябва да кажа, че съм много по-доволен от поведението на Яхмос напоследък. Изглежда доста по-самоуверен, не е толкова нервен – и мнението му за някои работи е безупречно, съвсем безупречно...

– Той винаги е бил добро и послушно момче.

– Да, да, но е бавен и някак страни от отговорност.

Еза каза сухо:

– Отговорността е нещо, което ти никога не си допускал да има!

– Е, сега всичко ще се промени. Подготвям дело за съдружие и съвместна работа. Ще бъде подписано до няколко дни. Права собственици и тримата си сина.

– Без Ипи, надявам се?

– Ще му стане много криво, ако не бъде включен. Толкова е мил и отзивчив младеж!

– За него няма никаква пречка, разбира се – отбеляза Еза.

– Права си. И Собек също. Преди не бях доволен от него, но той действително подобри поведението си. Вече не си прахосва времето и повече се съобразява с моето мнение и с Яхмосовото.

– Това наистина е химн на възхвала – засмя се Еза. – Добре, Имхотеп, според мен постъпваш правилно. Лошо правеше, като оставяше синовете ти да недоволстват. Но мисля, че Ипи е твърде млад за това, което предлагаш. Абсурдно е да се дава на едно момче в такава възраст определено положение. Какво влияние ще имаш над него?

– Има нещо такова, разбира се – Имхотеп погледна замислено. После се сепна: – Трябва да тръгвам. Имам хиляди работи. Балсаматорите са тук, трябва да направят всички приготовления за погребението на Сатици. Тези смърти скубят здравата! Пък и толкова скоро едната последва другата!

– Е, добре – утеши го Еза, – да се надяваме, че е последната... преди да дойде моят ред!

– Скъпа майко, ти ще живееш още много години, надявам се...

– Не се и съмнявам, че се надяваш – изсмя се Еза. – Не икономисвай от мен, ако обичаш! Няма да направи добро впечатление! Ще искам богат комплект от джунджурии да ме забавляват в Отвъдното. Изобилие от храна и пиене и най-различни сгоди – богато украсена дъска за хазарт, шишета парфюми и помади, и настоявам за по-скъпи каноци, от алабастр.

– Да, да, разбира се – Имхотеп нервно запристъпя от крак на крак. – Естествено, ще бъдеш удостоена с нужното уважение, когато дойде тъжният ден. Да си призная, имам по-различно отношение към Сатици. Никой не иска да става скандал, но наистина в зависимост от обстоятелствата...

Имхотеп не завърши изречението и бързо си отиде.

Еза се усмихна язвително, защото разбра, че фразата „в зависимост от обстоятелствата“ подсказваше съмненията на Имхотеп, че злополуката не е задоволително обяснение за начина, по който неговата

драгоценна наложница беше срещнала смъртта си.

ГЛАВА XIV

Първи месец от Зимата – 25-и ден

I

Когато членовете на семейството се върнаха от съда на номарха, където своевременно бе потвърдено делото по съдружието, пролича общ дух на веселие. Безспорно изключение правеше Ипи, на когото в последния момент не дадоха дял от земята поради прекалената му младост. Той беше намусен и нарочно се дяна някъде.

В отлично настроение, Имхотеп викна да донесат кана вино от верандата, където то стоеше в голям съд.

– Пийни и ти, синко – потупа той Яхмос по рамото. – Забрави за малко скръбта си. Нека всички мислим за добрите дни, които предстоят.

Имхотеп, Яхмос, Собек и Хори вдигнаха чаши. После приказките секнаха, тъй като бил откраднат един вол, и четиримата мъже побързаха да изсянат тази работа.

Когато след час Яхмос се върна в двора, беше уморен и разгорещен. Отиде до съда с виното, който още стоеше на същото място. Гребна една бронзова чашка от него и седна на верандата, като отпиваше по малко. По-късно дойде и Собек и възкликна от удоволствие.

– Ха! Дай сега вино! Да пием за бъдещето, което най-после ни е осигурено. Несъмнено това е добър ден за нас, Яхмос!

Яхмос се съгласи.

– Да, наистина. Във всички случаи животът ни ще стане по-лесен.

– Винаги си много умерен в чувствата, Яхмос.

Собек се засмя, гребна чаша вино, гаврътна я и я остави, примлясквайки с устни.

– Да видим сега дали баща ми ще продължава да затъва в калта, както винаги, или ще съумея да му отворя очите за новите методи.

– Ако бях на твое място, щях да го подхвана постепенно – посъветва го Яхмос. – Винаги си бил луда глава.

Собек се усмихна приятелски на брат си. Беше в много приповдигнато настроение.

– Бавно, но славно – каза присмехулно той.

Яхмос се усмихна, без да се засегне.

– В крайна сметка това е най-сигурният начин. Освен това баща ми се отнесе много добре към нас. Не бива да го тревожим.

Собек го изгледа любопитно.

– Наистина ли си привързан към баща ни? Ти си едно любещо създание, Яхмос! Сега не ме е грижа за никого... за никого друго, освен за Собек – жив и здрав да е!

Той отпи нова глътка вино.

– Внимавай – посъветва го загрижено Яхмос. – Днес яде малко. По-някога при такива случаи човек като пие вино...

Той млькна, устните му внезапно се изкривиха.

– Какво ти става, Яхмос?

– Нищо... Внезапна болка... Аз... нищо ми няма...

Вдигна ръка да избърше челото си, което изведнъж се беше оросило с капчици пот.

– Не изглеждаш добре.

– Едва сега ми мина.

– За това време никой не е отровил виното – засмя се Собек на собствените си думи и протегна ръка към съда. В същия миг ръката му се скова, тялото му се сви в неочакван гърч...

– Яхмос – задъха се той. – Яхмос... аз – също...

Залитайки напред, Яхмос се преви на две. От устата му се изтръгна сподавен вик.

Собек се гърчеше от болка. Той повиши глас:

– Помощ! Доведете лекар... лекар...

Хенет изскочи от къщата.

– Ти ли викна? Какво каза? Какво има?

Нейните тревожни писъци заглушиха останалите.

И двамата братя стенеха от болка.

Яхмос каза с отслабнал глас:

– Виното... Отрова... Доведи лекар...

Хенет нададе остър вик:

– Ново нещастие! Тази къща наистина е прокълната. Бързо! Хайде! Доведете от храма гадателя отец Мерсу, той е опитен лекар.

II

Имхотеп крачеше нагоре-надолу из централната зала на къщата. Хубавата му ленена роба беше изцапана и провиснала, нито се беше

изкъпал, нито преоблякъл. Лицето му бе изкривено от безпокойство и страх.

От задната част на къщата се разнесоха плач и ниски ридания – женската реакция на нещастieto, сполетяло всички в дома. Гласът на Хенет се издигаше най-високо.

От стаята встрани се чуваше как лекарят жрец Мерсу се грижи за бездейното тяло на Яхмос. Ренизенб вървеше тихо към централната зала от женските помещения, но беше привлечена от звука. Краката ѝ я отведоха до отворената врата, тя спря, усещайки лечителната утеха в звучните думи, които редеше жрецът.

– О, Изиде, велика магьоснице, освободи ме, избави ме от всички лоши неща, злини и болести, от удара на бог, от удара на богиня, от мъртъв мъж или мъртва жена, от мъжки враг или женски враг, който може да ми се противопостави...

Лек дъх потрепна на устните на Яхмос.

Ренизенб се молеше в сърцето си:

„О, Изиде... о, велика Изиде... спаси го, спаси брат ми Яхмос! Ти, която си велика магьосница...“

Мислите се стрелкаха объркано в съзнанието ѝ, преминавайки в заклинания.

„От всички лоши неща, злини и болести... Това ни е сполетяло в тази къща – да, болезнени мисли, гневни мисли... Гневът на една мъртва жена.“

Тя говореше без задръжки в помислите си, насочени към точно определен човек в нейното съзнание.

„Не Яхмос ти стори зло, Нофрет, и макар Сатипи да беше негова жена, ти не можеш да го държиш отговорен за нейните деяния. Той никога не е имал власт над нея... никой нямаше. Сатипи, която ти причини болка, е мъртва. Не е ли достатъчно? Собек е мъртъв. Собек, който само говореше против теб, но в действителност никога не ти е навредил. О, Изиде, не позволявай Яхмос също да умре. Спаси го от отмъстителната омаза на Нофрет!“

Крачейки разсеяно нагоре-надолу, Имхотеп вдигна очи, съзря дъщеря си и лицето му се успокои, доволство премина през него.

– Ренизенб, ела тук, скъпо дете.

Тя дотича при него и той я прегърна.

– О, татко, какво казват те?

Имхотеп изрече с труд:

– Казват, че при Яхмос имало надежда. Собек... знаеш ли?

- Да, да. Не ни ли чу как стенем?
– Умря на зазоряване – каза Имхотеп. – Собек, силният ми, хубавият ми син! – гласът му замря в гърлото.
– О, това е лошо, жестоко! Нищо ли не можа да се направи?
– Всичко, каквото можеше, се направи. Лекарствата го накараха да повърне. Предписаха му отвара от силни билки. Приложиха свещени амулети и могъщи заклинания. Нищо не помогна. Мерсу е опитен лекар. Щом той не можа да спаси моя син, тогава такава е била волята божия – да не се избави.

Гласът на жреца лекар се извиси в сетно гръмко песнопение. Той излезе от стаята, бършейки потта от челото си.

- Е? – нетърпеливо се обърна към него Имхотеп.
Лекарят каза сериозно:
– С благословията на Изиди синът ти ще живее. Слаб е, но кризата от отровата премина. Болката намалява.

Той продължи с по-обикновена интонация:
– Истинско щастие е, че Яхмос е пил по-малко от отровното вино. Опитвал е бавно, докато изглежда синът ти Собек го е изгълтал наведнъж.

Имхотеп протена:
– В това беше разликата между тях. Яхмос, плах, предпазлив и бавен в подхода си към всичко. Дори в яденето и пиенето. Собек, вечно изпадащ в крайности, щедър, с широка ръка... уви! – неразумен. – После добави остро: – Значи виното определено е било отровено?

– Няма никакво съмнение, Имхотеп. Утайката беше изследвана от моите млади асистенти върху опитни животни. Всичките умряха почти едновременно.

– Но аз пих от същото вино няма и един час по-рано, пък не почувствах прилошаване.

– Със сигурност то не е било отровно тогава. Отровата е била добавена по-късно.

Имхотеп удари с юмрук по дланта на ръката си.
– Никой – заяви той, – никой жив не би дръзнал да отрови синовете ми тук, под моя покрив! Такова нещо е невъзможно. Никой жив човек, казвам ти!

Мерсу наведе леко глава. Лицето му стана неразгадаемо.
– За това, Имхотеп, ти най-добре можеш да съдиш.
Имхотеп стоеше и се чешеше нервно зад ухото.
– Има нещо, което бих искал да чуеш – внезапно изрече той.

Плесна с ръце и когато слугата влезе, викна: – Доведи пастирчето! – Обърна се към Мерсу и обясни: – Това момче не е от най-умните. Трудно схваща какво му казват и не владее съвсем умствените си способности. Но има очи, зрението му е наред и е твърде предано на сина ми Яхмос, който беше мил с него и се отнасяше тактично към недостатъка му.

Слугата се върна, водейки за ръка слабо, почти чернокожо момче само с парче плат около бедрата, с леко кривогледащи очи и с уплашено, глуповато лице.

– Говори! – заповяда рязко Имхотеп. – Повтори каквото ми каза оде.

Момчето наведе глава, пръстите му започнаха да мачкат препаската около кръста.

– Говори! – извика Имхотеп.

Влезе Еза, накуцвайки, опираше се на тояжката си и се взираше с неподвиждащите си очи.

– Ти притесняваш детето. Ренизенб, дай му един хинап. Така, момченце, кажи ни какво видя.

Момчето гледаше ту към един, ту към друг. Еза го подкани:

– Това беше вчера, когато ти влезе през вратата на двора и видя... какво видя?

Момчето закима с глава, поглеждайки настрани, и промърмори:

– Къде е господарят Яхмос?

Жрецът заговори властно и любезно:

– Желанието на твоя господар Яхмос е да ни разкажеш каквото знаеш. Не се бой, никой няма да ти стори зло.

Лицето на момчето просветна:

– Господарят Яхмос беше добър към мен. Ще направя каквото желае.

То млъкна. Имхотеп замалко да избухне, но погледът на лекаря го спря. Изведнъж момчето заговори бързо, нервно, като през цялото време се озърташе наляво-надясно, сякаш се плашеше да не би някой невидим дух да връхлети отгоре му.

– Всичко стана заради малкото магаренце, дете Сет го закриля и все прави по някоя пакост. Аз го погнах с тоягата си. То влезе през голямата порта в двора и аз надзърнах през вратата вътре. На верандата нямаше никой, но беше оставен съд с вино. И после една жена, господарка, излезе отвътре. Приблужи до съда, подържа ръцете си над него и после, после... май пак влезе в къщата. Не зная. Чух стъпки, обърнах се и видях в далечината господаря Яхмос да се връща от полето. И аз

продължих да търся магаренцето, а господарят Яхмос влезе в двора.

– И ти не го предупреди! – ядосано извика Имхотеп. – Нищо не му ли каза?

Момчето заплака:

– Не знаех, че има нещо нередно. Не видях нищо друго, освен жената, застанала усмихната там и простряла ръце над съда за вино... Нищо не видях...

– Коя беше тази жена, момче? – попита жрецът.

Момчето безизразно поклати глава.

– Не зная. Сигур е била една от господарките в къщата. Аз не ги познавам. Разкарвам стадата по далечния край на посевите. Тя носеше боядисана ленена рокля.

Ренизенб се ококори.

– Слугиня може би? – подхвърли жрецът, не изпускайки момчето от очи.

То уверено поклати глава:

– Не беше слугиня... Имаше перука на главата и носеше накити. Слугините не носят накити...

– Накити? – попита Имхотеп. – Какви накити?

Момчето повтори нетърпеливо и убедено, тъй като най-накрая бе преодоляло страха си и беше съвсем сигурно в това, което казваше:

– Три гerdана от мъниста с висящи златни лъвчета...

Тояжката на Еза изтрополи на пода. Имхотеп извика, задушавайки се. Мерсу каза заплашително:

– Ако лъжеш, момче...

– Истина е, кълна се, че е истина! – Гласът на момчето стана висок и ясен.

От страничната стая, където лежеше, Яхмос слабо извика:

– Какво става?

Момчето се втурна през отворената врата и се наведе над одъра, върху който лежеше Яхмос.

– Господарю, те ще ме измъчват!

– Не, не – Яхмос с труд извърна глава върху изместилата се дървена възглавница. – Стига сте тормозили детето. То е просто, но честно. Обещайте ми.

– Разбира се, разбира се – отвърна Имхотеп. – Няма нужда. Ясно е, че момчето каза всичко, каквото знаеше, и аз не мисля, че лъже. Тръгвай, детенце, но не се връщай чак при далечните стада. Стой по-близо до къщата, за да можем да те повикаме пак, ако ни потрябваш.

Момчето се изправи и хвърли неохотно поглед към Яхмос:

– Болен ли си, господарю?

Той се усмихна едва-едва:

– Не се бой. Няма да умра. Върви сега и направи така, както обеща.

Вече щастливо усмихнато, момчето излезе. Жрецът прегледа очите на Яхмос и провери скоростта, с която течеше кръвта под кожата. После, като му препоръча да поспи, отиде с другите в централната зала. Попита Имхотеп:

– Разпозна ли описанието, което момчето направи?

Имхотеп кимна. Хълтналите му, почернели страни придобиха болнав синкав цвят.

Ренизенб каза:

– Единствено Нофрет ходеше с боядисана ленена рокля. Това е нова мода, която тя донесе от северните градове. Но тези рокли бяха погребани заедно с нея.

Намеси се Имхотеп:

– А трите мънистени гердана със златни лъвски главички аз ѝ ги подарих. В къщата няма друго такова украшение. То беше скъпо и рядко. Всичките ѝ скъпоценности, с изключение на един евтин гердан от червени халцедонови мъниста, бяха погребани с нея и запечатани в гробницата ѝ.

Той вдигна ръце.

– Какво преследване, каква отмъстителност само! Моята наложница, към която се отнасях добре, отдавах ѝ цялата си почит и я погребях с подобаващи церемонии, без да щадя разноските! Ял съм и съм пил с нея приятелски, за всичко това мога да свидетелствам. Не е имало нищо, от което да се оплаче. Направих за нея наистина повече, отколкото е било разумно и подходящо. Приготвих завещание в нейна полза и във вреда на собствените ми синове. Защо тогава се връща от гроба да преследва мен и семейството ми?

Мерсу сериозно каза:

– Изглежда тази мъртва жена не желае зло лично на теб. Виното, което ти си пил, е било безопасно. Кой от твоето семейство е вредил на наложницата ти?

– Една жена, която умря – отговори кратко Имхотеп.

– Разбирам. Имаш предвид съпругата на сина ти Яхмос, нали?

– Да. – Имхотеп млъкна, после избухна: – Но какво можем да направим, почтени отче? Как да противодействаме на тази злоба? О, проклет да бъде денят, в който за пръв път доведох тази жена в къщата си!

– Проклет ден, наистина – каза Кайт с плътен глас, излизайки от женските помещения.

Очите ѝ бяха натежали от сълзи, те се отронваха непрекъснато, а лицето ѝ беше строго и решително. Гласът ѝ, плътен и дрезгав, трепереше от гняв.

– Проклет бе денят, в който ти доведе Нофрет, Имхотеп, да погуби най-хубавите и най-умните ти синове! Тя донесе смърт на Сатипи и умори моя Собек, а Яхмос се отърва на косъм. Кой ще бъде следващият? Ще пощади ли поне децата? Тя, която удари моята малка Анк? Нещо трябва да се направи, Имхотеп!

– Нещо трябва да се направи – повтори Имхотеп, гледайки умолително жреца.

Последният спокойно поклати утвърдително глава:

– Има начини и средства, Имхотеп. Когато се уверим във фактите, можем да вървим напред. Мисля си за твоята покойна съпруга Ашайет. Тя беше от влиятелен род. И може да призове могъщи сили в Страната на мъртвите, които да се намесят в твоя полза и срещу които тази жена, Нофрет, ще бъде безсилна. Трябва заедно да се посъветваме.

Кайт кратко се изсмя.

– Не очаквайте много. Мъжете винаги са едни и същи. Да, дори жреците! Всичко трябва да бъде направено според закона и предварително установените факти. Но, повтарям ви, действайте бързо, иначе тук, под този покрив, ще има още мъртъвци!

Обърна се и излезе.

– Безупречна жена – смънка Имхотеп. – Майка, отдадена на децата си, вярна съпруга. Но понякога грубото ѝ държание по би прилягало на глава на семейство. Естествено, аз не ѝ обръщам внимание. Всички сме объркани. Едва ли съзнаваме какво вършим.

Той се хвана за главата.

– Някои от нас много рядко са наясно какво вършат – отбеляза Еза.

Имхотеп раздражено я погледна. Лекарят се приготви да си тръгва и той го изпрати до верандата, като получи указания как да се грижи за болния.

Ренизенб, която стоеше вляво зад баба си, я погледна въпросително. Еза все още седеше. Беше намръщена и с толкова любопитен израз на лицето, че Ренизенб я попита плахо:

– За какво мислиш, бабо?

– „Мисля“ – това е точната дума, Ренизенб. Толкова интересни неща стават в тази къща, че е необходимо някой да мисли.

– Те са тревожни – потръпна Ренизенб. – Плашат ме.

– Плашат и мен – отвърна Еза. – Но може би не по същата причина.

С добре познат жест тя намести накриво перуката на главата си.

– Но сега Яхмос няма да умре – каза Ренизенб. – Ще живее.

Еза кимна.

– Да, главният лекар го прегледа навреме. В противен случай, струва ми се, нямаше да има такъв късмет.

– Мислиш ли, че ще се случат още подобни неща?

– Мисля, че Яхмос, ти и Ипи, може би и Кайт, е хубаво много да внимавате какво ядете и пиете. Гледайте винаги първо робите да опитват.

– А ти, бабо?

Еза се усмихна със злъчната си усмивка:

– Аз съм стара жена и обичам да живея, както само старите умеят – да вкусвам всеки час, всяка минута, която им остава. От всички вас аз имам най-голям шанс в живота, защото ще бъда много по-предпазлива от всекиго друго.

– А баща ми? Нофрет сигурно не му желае злото?

– Баща ти ли? Не зная... Не, не зная. Сега не съм съвсем наясно. Утре, когато премисля всичко, трябва да поговоря още веднъж с онова пастирче. Има нещо в тази история...

Тя млъкна намръщена. После с въздишка се изправи на крака и помагайки си с тояжката, се запъти бавно към покоите си.

Ренизенб влезе в стаята на брат си. Той спеше и тя се измъкна безшумно навън. След известно колебание влезе в помещенията на Кайт. Застана незабелязано до вратата и я загледа как приспиваше с песен едно от децата си. Лицето ѝ отново беше спокойно и тихо, изглеждаше съвсем както обикновено и за миг на Ренизенб ѝ се стори, че всички трагични събития през последното денонощие са били сън. Обърна се бавно и влезе в своето помещение. На една маса, сред помадите и шишенцата ѝ, стоеше малката кутийка за скъпоценности, собственост на Нофрет.

Ренизенб я взе на дланта си и я загледа. Нофрет я беше докосвала, беше я държала – тя беше нейно притежание.

И отново у нея се надигна вълна от съжаление, сродно с онова особено чувство на неразбиране. Нофрет е била нещастна. Когато е държала тази кутийка в ръка, може би обмислено е превърнала това нещастие в злоба и омраза... и дори сега тази омраза не бе стихнала. Все още диреше отмъщение... О, не, сигурно не, сигурно не!

Почти механично Ренизенб завъртя двата бутона и отвори капака. Вътре бяха червените халцедонови мъниста, счупеният амулет и още нещо... Сърцето ѝ силно заби, тя извади оттам гердан от златни мъниста и златни лъвчета...

ГЛАВА XV

Първи месец от Лятото – 30-и ден

I

Откритието много изплаши Ренизенб.

Импулсивно тя върна гердана бързо в кутията за скъпоценности, затвори капака и отново завърза връвта около бутоните. Инстинктът ѝ подсказа да потули откритието. Тя дори се огледа боязливо наоколо, за да се увери, че никой не я е видял какво прави.

Прекара безсънна нощ, въртеше се неспокойно и ту поставяше, ту отместваше главата си от извитата дървена възглавница.

На сутринта взе решение да сподели преживяното с някого. Сама не би могла да понесе натоварването от това тревожно откритие. През нощта два пъти скача да не би да разпознае фигурата на Нофрет, застанала застрашително до нея. Но нищо не се виждаше.

Като взе гердана с лъвчетата от кутийката за скъпоценности, Ренизенб го скри в плисетата на ленената си рокля. Едва успя да направи това, когато Хенет забързано влезе при нея. Очите ѝ блестяха от удоволствие, понеже имаше да съобщи последни новини.

– Представи си само, Ренизенб, не е ли тревожно? Онова момче, пастирчето, заспало здраво тази сутрин в житата и кой ли не го дърпа и не му вика в ухото – не, изглежда, повече никога няма да се събуди. Като че ли е пило сок от мак – и май наистина е така. Но ако е вярно, тогава кой му го е дал? Никой оттук, съвсем сигурно е. Ама и сам да го е взел, не е за вярване. Ох, вчера можехме да предположим как ще се развият нещата. – Ръката на Хенет допря един от амулетите, които носеше. – Амон да ни пази от злите духове на мъртвите! Момчето каза каквото беше видяло и как я бе видяло. И тя се върна и му даде маков сок, за да склопи очи завинаги. О, колко силна е тази Нофрет! Беше ходила в чужбина, знаеш ли, извън Египет. Смея да се закълна, че е научила всички видове най-стара чуждестранна магия. Ние не сме защитени в тази къща – никой от нас не е в безопасност. Баща ти ще принесе в жертва на Амон няколко бика – цяло стадо, ако е необходимо. Сега не е време за икономии. Трябва да се предпазим. И да се обърнем към майка ти. Имхотеп смята да направи това. Жрецът Мерсу му каза. Един псалм –

послание до мъртвата. Хори се зае да го съчини. Баща ти искаше да го изпрати на Нофрет – да се обърне към нея. Например: „О, превъзходна Нофрет, какво лошо съм ти сторил някога...“, и т.н. Но тъй както гадаателят Мерсу предложи, нужни са по-строги мерки от тези. Майка ти, Ашайет, беше велика жена. Вуйчо ѝ беше номарх, а брат ѝ – главен иконом на Първия на Тива. Ако тя разбере, в никакъв случай няма да позволи на една нищо и никаква наложница да унищожи собствените ѝ деца! О, да, ние ще въздадем справедливост. Както ти казах, Хори съставя жалбата до нея.

Ренизенб беше решила да отиде при Хори и да му каже, че е намерила гerdана с лъвчетата. Но щом той беше зает с жреците в храма на Изида, безнадеждно бе да се опита да говори с него насаме. Дали да отиде при баща си? Ренизенб недоволно поклати глава. Старата ѝ детска вяра в бащиното всемогъщество се беше изпарила. Тя осъзна колко бързо по времето на кризата той загуби самообладание – нервна помпозност замени действителната му мощ. Ако Яхмос не беше болен, тя щеше да каже на него, макар и да се съмняваше, че би ѝ дал някакъв практичен съвет. По-вероятно би предпочел Имхотеп да се заеме с нещата.

А това, почувства Ренизенб с нарастваща тревога, трябваше на всяка цена да се избегне. Първата работа на Имхотеп щеше да е разгласяването на всичко, а тя имаше усещането, че трябва да се пази в тайна – макар че защо точно, не би могла да каже.

Не, ще изчака съвета на Хори. Както винаги, той ще знае точно какво да направи. Щеше да вземе от нея гerdана, а с него и грижите, и смущението ѝ. Да я погледне с нежните си сериозни очи и тя незабавно ще почувства, че всичко е наред...

За миг Ренизенб се изкуши да се довери на Кайт. Но Кайт не я задоволяваше, тя никога не слушаше както трябва. Може би ако някой я откъсне от децата... не, това нямаше да стане, Кайт беше мила, но глупава.

Ренизенб си помисли: „Остават Камени... и баба ми.“

Камени?... Имаше нещо приятно в мисълта да сподели с Камени. Ясно си представяше лицето му – промяната на изражението му от весело предизвикателство към интерес. Да разбере, за да ѝ помогне... Или пък за да не ѝ помогне?

Откъде идеше това коварно, спотаено подозрение, че Нофрет и Камени са били по-близки приятели, отколкото го показваха? Понеже Камени ѝ е помогнал в намерението да отдели Имхотеп от семейството му ли? Тогава той бе възразил, че само е бил в услуга. Но вярно ли беше?

Не е лесно да се каже. Камени произнася леко, естествено и убедително всичко.

Смехът му е толкова заразителен, че те кара и ти да се засмееш. Тялото му потрепва тъй изящно, когато се движи... въртенето на главата му на тези гладки, хванали тен рамене, очите му, които те гледат... които те гледат... Мисълта на Ренизенб прекъсна смутено.

Очите на Камени не бяха като очите на Хори, строги и мили. Те търсеха, те предизвикваха. От тези мисли страните на Ренизенб поруменияха, очите ѝ заблестяха. Но тя реши да не казва на Камени, че е намерила гerdана на Нофрет. Не, ще иде при Еза. Тя ѝ направи впечатление вчера – макар и възрастна, старицата бе доловила нещата с едно пронизателно, практично чувство, с което никой друг в семейството не можеше да се похвали.

Ренизенб си рече: „Тя е стара, но ще ѝ кажа.“

II

Още щом Ренизенб спомена за гerdана, Еза бързо се огледа наоколо, сложи пръст на устните си и протегна ръка. Девојката порови из роклята си, извади го и го постави в ръката ѝ. Еза го задържа замалко пред неподвижашите си очи, после го прибра в роклята си. Каза с плътен, авторитетен глас:

– Засега стига толкова. В тази къща и стените имат уши. Лежах будна през по-голямата част от нощта и си мислех, че трябва да се направят много неща.

– Баща ми и Хори отидоха в храма на Изида, за да се посъветват с жреца Мерсу и да пратят молба до майка ми за намеса.

– Зная. Е, добре, нека баща ти се съветва с духовете на умрелите. Моите мисли се занимават с неща от този свят. Когато Хори се върне, прати го при мен. Трябва да си кажем и да обсъдим някои работи. А на него мога да се доверя.

– Хори ще знае какво да направи – каза щастливо Ренизенб.

Еза я изгледа с любопитство:

– Ти често се качваш да го виждаш на гробницата, нали? За какво си говорите?

Ренизенб колебливо поклати глава:

– О, за реката, за Египет, как се променя светлината, за цветовете по пясъка долу и за скалите... Но много често не си говорим нищо.

Просто си седя там на спокойствие без гълчащи гласове, без разплакани деца и без врява. Мога да се отдавам на собствените си мисли и Хори не ги прекъсва. А понякога вдигам поглед и откривам, че ме гледа, и после двамата се усмихваме... Горе съм щастлива.

Еза каза бавно:

– Ти имаш късмет, Ренизенб. Намерила си щастието, което обитава всяко сърце. За повечето жени то означава да шетат насам-натам и да се занимават с дребни неща. Например грижи за децата, смях, разговор и кавга с други жени, поредна любов и разочарование от някой мъж. То е съставено от дреболии, приличащи си като мъниста в гердан.

– И твоят живот ли е бил такъв, бабо?

– И по-лош дори. Но сега, когато съм стара, седя повече сама, недовиждам и вървя трудно – едва сега осъзнавам, че има както външен, така и вътрешен живот. Много съм стара обаче, за да изучавам истинския от тях... и гълча моята малка слугиня, радвам се на хубавата топла храна от кухнята, опитвам от всички видове хляб, които печем, и се наслаждавам на зрелите фурми и на сока от нарове. Тези неща остават, когато другите си отидат. Децата, които обичах много, сега са мъртви. Баща ти, Ра да му е на помощ, винаги е бил глупак. Обичах го, когато беше малко, едва проходило момченце, но сега ме дразни със своето перчене. От внуците обичам теб, Ренизенб... а като споменах внуците си, къде е Ипи? От вчера не съм го виждала.

– Много е зает, надзирава събирането на зърното. Баща ми му го възложи.

Еза се захла:

– Нашият млад глупчо ще си умре от радост. Ще има да се перчи, да се дует... Като се върне за ядене, кажи му да дойде при мен.

– Добре, Еза.

– За останалото, Ренизенб, ни гък...

III

– Искала си да ме видиш, бабо?

Ипи стоеше усмихнат и нахален, килнал леко глава на една страна, с цвете между белите си зъби. Изглеждаше много доволен от себе си и главно от живота.

– Ако можеш да отделиш един миг от ценното си време – каза Еза, присвивайки очи, за да вижда по-добре, и го огледа от горе до долу.

Сприхавият ѝ тон не направи впечатление на Ипи.

– Вярно, че съм много зает днес. Трябва да надзиравам всичко, докато баща ми е в храма.

– Видяла жабата, че подковават коня... – измърмори Еза.

Но Ипи беше напълно невъзмутим.

– Хайде, хайде, бабо, сигурно имаш да ми кажеш повече от това.

– Естествено, че имам да ти кажа повече. И като начало – в тази къща има траур. Тялото на брат ти Собек е вече в ръцете на балсаматорите. А лицето ти е оживено, като че ли е празник.

Ипи се изхили:

– Толкова ли е странно? Ти не си лицемерна, Еза. Знаеш много добре, че не се обичахме със Собек. Той правеше всичко, каквото можеше, за да ме отстрани и дразни. Отнасяше се с мен като с дете. Даваше ми все по-унизителни и елементарни задачи в полето. Често ми се подиграваше и ми се смееше. А когато баща ми щеше да ме направи свой съдружник заедно с по-големите ми братя, Собек беше този, който го придума да не го стори.

– Кое те кара да мислиш, че го е придумал Собек? – рязко попита Еза.

– Камени ми каза.

– Камени ли? – Еза вдигна вежди, наклони перуката си на една страна и се почеса по главата. – Я виж ти, Камени. Много интересно.

– Каза ми, че го е научил от Хенет, а ние сме единоподушни, че тя винаги всичко знае.

– Въпреки това – сухо каза Еза – в този случай Хенет е сбъркала. Несъмнено и Собек, и Яхмос бяха на мнение, че ти си твърде млад за тази работа, но аз бях – да, аз бях тази, която разубеди баща ти да те включи.

– Ти ли, бабо? – момчето я изгледа с искрена изненада. После лицето му се намръщи, цветето падна от устата му. – Защо си направила това? Какво те засяга?

– Кое те засяга семейството ми, засяга и мен.

– И баща ми послуша ли те?

– Не веднага – сухо отвърна Еза. – Но ще ти открия една тайна, мое хубаво дете. Жените действат по заобиколен начин – научават се (ако не са родени научени) да задоволяват слабостите на мъжете. Може би си спомняш, че аз изпратих Хенет с дъската за хазарт на верандата в студентата вечер?

– Спомням си. Баща ми и аз играхме заедно. И какво?

– Вие изиграхте три игри. И всеки път като много по-добър играч ти побеждаваше баща си.

– Да.

– Това е – завърши Еза, притваряйки очи. – Като всеки слаб играч и той не обича да бъде побеждаван. Особено от един хлапак. Тъй че си спомни думите ми и се съ согласи, че си твърде млад, за да ти се даде дял в съдружието.

Ипи я изгледа за миг. После се засмя не особено доволно.

– Ти си умна, Еза. Да, може да си стара, но си умна. Определено с теб сме мозъците на семейството. Ти си спечелила първия двубой от нашата игра на дъската. Но ще видиш, че аз ще спечеля втория. Внимавай, бабо.

– Това и правя – парира го Еза. – А ако използвам думите ти, съветвам те ти да внимаваш. Единият от братята ти е мъртъв, другият беше близо до смъртта. И ти си син на баща си и може да те сполети същото.

Ипи се засмя презрително:

– Едва ли трябва да се страхувам от това.

– Как не! Ти също тормозеше и обиждаше Нофрет.

– Нофрет! – презрението на Ипи беше безспорно.

– Какво си наумил? – попита остро Еза.

– Мои си неща, бабо. И мога да те уверя, че Нофрет и хитростите на духа й няма да ме засегнат. Тя на себе си ще стори зло.

Зад него се чу силен вой – Хенет тичаше към тях, крещейки:

– Глупаво момче! Неразумно момче! Предизвиква мъртвата! И след като всички сме разбрали на какво е способна! Да беше си сложил поне един амулет да те пази!

– Да ме пази? Аз ще се пазя! Махни се от пътя ми, Хенет, имам работа да върша. Тези мързеливи селянци ще разберат какво значи да имат истински господар!

Ипи излезе от стаята, като блъсна Хенет настрана.

Еза рязко прекъсна воя и жалбите й:

– Чуй ме, Хенет, престани да викаш по Ипи. Той може да знае, а може и да не знае какво върши. Постъпките му са доста странни. Но я ми отговори ти ли каза на Камени, че Собек е посъветвал Имхотеп да не включва Ипи в съдружието?

Гласът на Хенет се върна към обичайното хленчене:

– Аз съм много по-заета в къщата от това, да си губя времето да разправам на хората разни работи, още повече да осведомявам Камени за останалите. Сигурна съм, че никога няма да му кажа и една дума, ако

сам не дойде да говори с мен. Той се държи възпитано – както навярно си се уверила, Еза, и аз не съм единствената, която мисли така, съвсем не! А щом една млада вдовица иска да започне нова връзка, ами тя избира хубав момък, въпреки че какво би казал Имхотеп, не зная. Камени не е нищо повече от един млад книжник, който само записва казаното.

– Няма значение какъв е Камени! Ти каза ли му, че Собек се е провипоставил на възможността Ипи да бъде направен член на съдружието?

– Ама наистина, Еза, не мога да си спомня казала ли съм, не съм ли... В действителност никъде не съм ходила и нищо не съм казвала на никого, сигурна съм. Но подочу се, а и ти самата знаеш, че Собек бил споменавал нещо такова, пък и Яхмос, макар и, разбира се, не толкова явно и не толкова често – че Ипи е още момче и не би се справил. И Камени нищо чудно да го е чул от него, а не да е разбрал всичко от мен. Никога не клюкарствам. Но в края на краищата езикът ни е даден да говорим с него, а пък аз не съм няма.

– От всички ни ти най-вече не си – натърти Еза. – Езикът, Хенет, по някой път може да бъде оръжие, а може и да причини смърт, дори повече от една. Надявам се, че твоят език не е причинявал смърт.

– Какво говориш, Еза! И какво си мислиш? Сигурна съм, че никога на никого думичка не съм казвала и не бих искала целият свят да узнае. Тъй предана съм на цялото семейство, бих умряла за всекиго. О, недооценяват те предаността на старата Хенет! Обещах на скъпата им майка...

– Ха – прекъсна я Еза, – пристига тлъстата ми яребичка, приготвена с лук и целина. Колко вкусно мирише... Въртяна е на огън. Щом като си толкова предана, Хенет, хайде, хапни си от едната страна – само за проверка дали е отровно!

– Еза! – писна Хенет. – Отровно! Как можеш да говориш такива неща! И е сготвено в собствената ни кухня!

– Ами някой трябва да го опита. Само за проверка. И най-добре това да си ти, Хенет, щом като толкова желаш да умреш за всеки един от нас. Предполагам, че смъртта няма да е много болезнена. Хайде, Хенет, виж само колко е тлъсто, сочно и вкусно месото. Не, благодаря, не искам да загубя малката си робиня. Тя е млада и весела. А ти си изживяла най-добрите си дни и не е от бог знае какво значение това, което ще ти се случи. Хайде сега, отвори си устата... Вкусно е, нали? Я, каква си позеленяла! Не ти ли харесва малката ми шега? Ха-ха-ха, хе-хе-хе!

Еза се превиваше от смях, сетне бързо се успокои и започна лакомо

да яде любимото си ястие.

ГЛАВА XVI

Втори месец от Лятото – 1-ви ден

I

Съвещанието в храма приключи. Жалбата беше окончателно съставена и поправена. Хори и двамата писари от храма здравата се бяха потрудили.

Най-накрая първата крачка беше направена. Жрецът даде знак проектът за жалбата да бъде прочетен.

„До преблагородния дух Ашайет. Към тебе се обръща твоят брат и съпруг. Сестрата забравила ли е брат си? Майката забравила ли е децата, родени от нея? Знае ли преблагородната Ашайет, че дух на зла твар заплашва рожбите й? Вече Собек, нейният син, се пренесе при Озирис под въздействие на отрова.

Докато бе жива, аз се отнасях към тебе с най-голяма почит. Отрупах те със скъпоценности и дрехи, мазила, благовония и помади за тялото ти. Заедно сме яли хубави храни, седнали в мир и разбирателство, с наредени трапези пред нас. Когато беше болна, не пестих средства, доведох за теб най-добрия лекар. Ти бе погребана с всички почести, с подобаващите се церемонии и всичко необходимо за другия живот ти бе осигурено. Слуги и волове, храна и пиене, скъпоценности и одеяния. Скърбих по теб дълги години – и след много, много време си взех само една наложница, за да мога да живея както подобава на един все още запазен мъж.

Тази наложница сега прави зло на децата ти. Знаеш ли за това? Може би си в неведение. Ако Ашайет знае, сигурно ще побърза да се притече на помощ на родните си синове.

А знае ли Ашайет, че злото все още продължава, понеже наложницата владее зла магия? Това сигурно е противно на волята ти, преблагородна Ашайет. Ето защо си припомни, че в Полето на жертвоприношенията имаш големи връзки и силни помощници. Великият и благороден Ипи, главен иконом на Първия. Призови помощта му! Също така вуйчо ти, великият и силен Мериптах, номарх на провинцията. Запознай го с позорната истина. Нека той да отсъди. Нека бъде призован за свидетел срещу Нофрет, че е извършила тези злини. Да вземат решение, с което

Нофрет да се осъди и да бъде заставена повече да не прави зло в нашата къща.

О, благородна Ашайет, ако се разгневиш, че твоят брат Имхотеп е послушал злите придумвания на тази жена и се е опитал да извърши несправедливост към твоите родни деца, помисли си, че той не е сам в мъката си, а заедно с тях. Заради децата прости на брат си Имхотеп това, което е извършил.“

Главният писар спря да чете. Мерсу кимна одобрително.

– Добре е написано. Според мен нищо не е пропуснато.

Имхотеп стана.

– Благодаря ти, преподобни отче. Ще получиш даровете ми утре преди залез – добитък, масло и лен. Ще определим ли деня за церемонията – поставянето на надписания бокал в жертвената стая на гробницата?

– Направи го след три дена. Бокалът трябва да бъде надписан и да се приготвят необходимите обреди.

– Както желаш. Дано не ни сполетят повече пакости.

– Добре разбирам твоята загриженост, Имхотеп. Но не се бой. Добрият дух Ашайет сигурно ще отговори на молбата ти. Роднините ѝ имат власт и сила и могат да въздадат справедливост там, където е особено заслужена.

– Дано Изида направи така, че да стане възможно! Благодаря ти, Мерсу, за грижите и вниманието към сина ми Яхмос. Хайде, Хори, имаме много неща да вършим. Да се върнем в къщата. Ох, тази тъжба наистина ми беше голяма грижа. Благородната Ашайет няма да изостави своя съсипан брат.

II

Когато Хори влезе в двора с ролата папирус, Ренизенб го чакаше. Тя дотича откъм езерото.

– Хори!

– Да, Ренизенб?

– Би ли дошъл с мен при Еза? Тя те очаква, иска да се срещне с теб.

– Разбира се. Чакай само да видя дали Имхотеп...

Но Имхотеп бе заговорен от Ипи и двамата се бяха впуснали в личен разговор.

– Чакай да оставя тези свитъци и другите неща и ще дойда с теб,

Ренизенб.

Еза погледна доволно, когато двамата влязоха при нея.

– Ето го Хори, бабо. Веднага го доведох при теб.

– Добре. Хубаво ли е времето навън?

– Да... така ми се струва – Ренизенб бе леко слисана.

– Подай ми тогава тояжката. Ще повървя малко из двора.

Еза рядко напускаше къщата и Ренизенб бе изненадана. Тя поведе старицата под ръка. Излязоха през централната зала навън на верандата.

– Тук ли ще поседнеш, бабо?

– Не, детето ми, ще повървя по-далечко, към езерото.

Еза се придвижваше бавно, но краката ѝ бяха силни и докато крета-ше, не показва признаци на умора. Като се огледа, избра едно местенце, където бяха посадени цветя в малка лехичка близо до езерото и от едно смокиново дърво падаше привлекателна сянка.

После каза с мрачно задоволство:

– Ето там! Сега можем да приказваме, без никой да ни смущава.

– Мъдра си, Еза – одобри Хори.

– Нещата, които ще си кажем, трябва да знаем само ние тримата. Аз имам доверие в теб, Хори. Сред нас си още от малък. Винаги си бил то-чен, съдържан и разсъдлив. Ренизенб ми е най-мила от всички деца на си-на ми. Нищо лошо не трябва да ѝ се случи, Хори.

– Няма да ѝ се случи, Еза!

Хори не повиши глас, но тонът, с който произнесе тези думи, изра-зът на лицето и очите му накараха старицата да изпита огромно облекчение.

– Добре го каза, Хори. Спокойно и без жар, като човек, който раз-бира какво говори. Кажи ми сега какво стана днес.

Хори разказа за съставянето на молбата и за съдържанието ѝ. Еза слушаше внимателно.

– Чуй ме сега, Хори, и виж това – тя извади гердана с лъвчетата от роклята си, подаде му го и добави: – Ренизенб, кажи му къде го намери.

Ренизенб разказа. Еза рече:

– Е, Хори, какво мислиш?

Той помълча няколко мига, после попита:

– Ти си стара и мъдра, Еза, ти какво мислиш?

Тя отвърна:

– Ти си такъв човек, Хори, който не обича да говори прибързано, без да има факти. Още от самото начало знаеше как Нофрет намери смъртта си, нали?

– Подозирах каква е истината. Но само толкова.

– Точно така. И сега само подозираме. Тук, до езерото, помежду си можем да си кажем подозренията, а след това повече да не ги споменаваме. Струва ми се, има три обяснения за трагичните случки. Първото е, че пастирчето казва истината и това, което е видяло, е било наистина призракът на Нофрет, завърнал се от мъртвите със злото решение да отмъсти на нашето семейство за причинената ѝ силна мъка и скръб. Може и да е така – и свещенослужителите, и другите казаха, че е възможно, пък и ние самите знаем, че болестта се причинява от зли духове. Но аз съм стара жена и не съм склонна да вярвам на приказките на свещенослужителите и останалите, а ми се струва, че има и други причини.

– Какви? – попита Хори.

– Да допуснем, че Нофрет е била убита от Сатипи и че не след дълго ѝ се е привидяла на същото място, откъдето Сатипи, изплашена и гузна, е паднала и е умряла. Това е достатъчно ясно. Но нека предположим още нещо. Някой след това по някаква причина, която сега се мъчим да открием, е пожелал да причини смъртта на двама от синовете на Имхотеп. Този някой разчита на суеверния страх, приписвайки деянието на духа на Нофрет – едно рядко удобно хрумване.

– Кой би желал да убие Яхмос или Собек? – викна Ренизенб.

– Не някой слуга – отвърна Еза, – те не биха посмели. Така че ни остават няколко души, от които да избираме.

– Някой от нас? Но, бабо, това не може да бъде!

– Питай Хори – каза сухо Еза. – Виж, че той не се противи.

Ренизенб се обърна към него:

– Хори, наистина ли...

Той поклати глава сериозно.

– Ренизенб, ти си млада и доверчива. Мислиш си, че всички, които познаваш и обичаш, са точно такива, каквито ти изглеждат. Ти не познаваш човешкото сърце и горчивината – да, и злото, което то може да таи.

– Но кой, кой?...

Еза бързо я прекъсна:

– Да се върнем към разказа на пастирчето. То е видяло жена, облечена в ленената рокля на мъртвата и с гerdана на Нофрет. Ако не е било дух, тогава е видяло точно това, което каза, тоест жена, която внимателно се е опитала да наподобява Нофрет. Може да е била Кайт, може да е била Хенет, може да си била и ти, Ренизенб! От разстояние това би могъл да бъде всеки, облякъл женска дреха и с перука. Тихо – сега натаък. Другата възможност е момчето да е излъгало. Разказа случка, която

е било научено да разкаже. Подчинило се е на някого, който е имал право да му заповядва, и се е оказало достатъчно тъпо, за да не разбира смисъла на историята, която е било подкупено или подмамано да разкаже. Вече никога няма да разберем истината, защото момчето умря – и това му е било внушено. Този факт ме подтикна да вярвам, че ни е разказало нещо, на което е било научено. Днес разказът му щеше да бъде проверен по-добре и току-виж, се провалил. Лесно е да се открие с малко търпение дали детето лъже.

– Значи мислиш, че сред нас има отровител? – попита Хори.

– Да – отвърна Еза. – А ти?

– И аз мисля така.

Ренизенб гледеше изплашена ту единия, ту другия.

Хори продължи:

– Но мотивите ми се виждат много неясни.

– Съгласна съм – потвърди Еза. – И затова именно съм обезпокоена. Не зная кой е следващият заплашен.

Ренизенб се намеси:

– Но... един от нас ли? – Все още не й се вярваше.

Еза каза сериозно:

– Да, Ренизенб, един от нас. Хенет, Кайт, Ипи, Камени, самият Имхотеп – да, или Еза, Хори и дори – тя се усмихна – Ренизенб.

– Права си, Еза – съгласи се Хори. – Трябва да включим всички.

– Но защо? – в гласа на Ренизенб имаше учудване и ужас. – Защо?

– Ако знаехме, щяхме да бъдем много близо до онова, което искаме да разберем – вдигна рамене Еза. – Можем да съдим само по това, кой беше нападнат. Собек, не забравяйте, се е присъединил към Яхмос неочаквано, след като Яхмос се е наканил да пие. Затова е сигурно, че някой е искал да убие него, но то съвсем не означава, че е искал да убие и Собек.

– Но кой може да иска да убие Яхмос? – заговори отчаяно Ренизенб. – Той има най-малко врагове от всички ни. Винаги е тих и мил.

– Затова е ясно, че мотивът не е лична омраза – каза Хори. – Както казва Ренизенб, Яхмос не е такъв човек, че да си създаде врагове.

– Не – поклати глава Еза. – Мотивът е още по-неясен. Или в него се таи враждебност към семейството като цяло, или зад всичко се крие алчността, от която ни предпазват Принципите на Птахотеп. Има, казва той, по един вързоп от всеки вид зло и по един чувал от всичко, което е осъдително!

– Разбирам насоката на мисълта ти, Еза – каза Хори. – Но за да

стигнем до някакво заключение, трябва да предвидим какво ще се случи.

Еза поклати енергично глава и голямата перука падна върху едното й ухо. Въпреки смешния й вид на никого не му беше до смях.

– Опитай се да направиш някакво предвиждане, Хори – подкани го тя.

Хори помълча малко, очите му бяха замислени. Двете жени чакаха. Най-сетне заговори:

– Ако Яхмос е трябвало да умре, тогава главни наследници щяха да станат другите синове на Имхотеп – Собек и Ипи. Някаква част от имота безспорно щеше да бъде отделена за децата на Яхмос, но нейното управление пак щеше да бъде главно в ръцете на Собек. Той несъмнено би спечелил най-много. Вероятно щеше да изпълнява функциите на жрец на Ка, докато Имхотеп отсъства, и да наследи тази длъжност след смъртта му. Но въпреки че Собек бе в изгодно положение, сега не можем да го виним, след като самият той е пил от отровното вино толкова, че да умре. Затова, доколкото разбирам, смъртта на двамата може да е от полза само за едного (сега) и този човек е Ипи.

– Съгласна съм – кимна Еза. – Както отбелязах, Хори, ти си прозорлив и аз оценявам начина, по който определи нещата. Но да разгледаме Ипи. Той е млад, буен и има лоши наклонности, във възраст е, когато смята изпълнението на онова, което си е наумил, за най-важното нещо в живота. Гневи се, възмущава се от по-големите си братя и смята, че е бил несправедливо изключен от участие в семейното съдружие. Изглежда и Камени му е наговорил разни неразумни неща...

– Камени ли? – прекъсна я Ренизенб, но незабавно се изчерви и прехапа устни. Хори обърна глава и я изгледа – дълъг, нежен, пронизателен поглед. Тя се почувства някак си наранена от него. Еза вирна брадичка и се взря в момичето.

– Да – отговори тя. – Камени. Дали е бил подучен от Хенет или не, е отделен въпрос. Фактът си е факт. Ипи е амбициозен и груб и негодуваше от по-голямата власт на братята си. Той определено се смяташе – както ми каза преди време, за най-големия мозък в семейството.

Еза говореше сухо. Хори попита:

– Той каза това на теб?

– Беше достатъчно мил да включи и мен в притежаването на най-голям мозък.

Ренизенб настоя недоволиво:

– Смяташ ли, че Ипи умишлено е отровил Яхмос и Собек?

– Допускам, че е възможно, нищо повече. Сега споделяме подозренията си, още нямаме доказателства. Хората са убивали близките си, откак свят светува, водени от зла алчност и омраза, макар да са знаели, че боговете не обичат да се убива. А ако Ипи е сторил това, няма лесно да намерим доказателство за деянието му, защото той безспорно е умен.

Хори кимна.

– Но както казах – продължи Еза, – това, което си казваме тук, под смокинята, са подозрения. И ще продължаваме само да подозираме всеки един от домоцаядите. Пак повтарям, изключвам слугите, защото нито за миг не вярвам, че който и да било от тях ще дръзне да направи нещо подобно. Но не изключвам Хенет.

– Хенет? – викна Ренизенб. – Но тя е предана на всички, не спира да твърди това.

– Много лесно е лъжите да се представят за истина. Познавам Хенет от много години, откакто дойде тук като млада жена заедно с майка ти, бедна и нещастна. Съпругът ѝ не се грижеше за нея. И действително Хенет си остана проста и неугледна и се разведе. Единственото дете, което роди, умря още като пеленаче. Дойде тук, кълнейки се в преданост към майка ти, но аз виждах как очите ѝ я следят, когато вървеше из къщата или из двора – и казвам ти, Ренизенб, в тях нямаше любов. Не, по-скоро личеше кисела завист; не вярвам и на всичките ѝ твърдения колко ви е предана.

– Каж ми, Ренизенб – попита Хори, – ти самата чувстваш ли привързаност към Хенет?

– Н-не – отвърна неохотно тя, – не чувствам. Дори често се упреквам, задето не я обичам.

– А не мислиш ли, че това е защото инстинктивно усещаш, че думите ѝ са неверни? Доказала ли е някога любовта си към тебе с някаква действителна постъпка? Не подбужда ли винаги раздори между всички вас, като шепне и повтаря неща, които нараняват и причиняват гняв?

– Да, да, това е съвсем вярно!

Еза сухо изкряка:

– Ненаправно са ти дадени очите и ушите, преблагородни Хори!

Ренизенб се възпротиви:

– Но баща ми е много привързан и вярва в нея.

– Синът ми винаги е бил и си остава глупак – отсече Еза. – Всички мъже обичат да ги ласкаят – и Хенет раздава щедри ласкателства, както се раздава ядене на гощавка! На него може би наистина му е предана – понякога си мисля, че е, – но на никого друго в тази къща.

– Ала сигурно тя не би... тя не би убила – сопна се Ренизенб. – Защо ще иска да отрови някого от нас? Каква полза ще има от това?

– Никаква. Никаква. А защо – хич не зная какво става вътре в главата ѝ. Какво мисли, какво чувства – ето това не знам. Но по някой път си мисля, че странни неща се мътят зад това работелно, ласкателно държане. Ако е така, ние – аз, ти и Хори, няма как да разберем причините.

Хори кимна:

– Има една поквара, която започва отвътре. Веднъж говорих за това на Ренизенб.

– И аз не те разбрах – намеси се Ренизенб. – Но сега започвам да те разбирам по-добре. Идването на Нофрет ми отвори очите – тогава видях, че никой от нас не е такъв, за какъвто съм го мислила. Това ме изплаши... А сега... – тя безпомощно разпери ръце – всичко е страх...

– Страхът е само недостатъчно знание – каза Хори. – Когато знаем, Ренизенб, тогава тук няма повече да има страх.

– И после, разбира се, да вземем Кайт – продължи Еза.

– Не и Кайт – викна Ренизенб. – Кайт не би се опитала да убие Собек. Това е невероятно.

– Няма нищо невероятно – каза Еза. – Поне това съм разбрала през дългия си живот. Кайт е много глупава жена, а аз винаги съм подозирала глупавите жени. Те са опасни. Могат да видят само онова, което непосредствено ги засяга, и само едно нещо по едно и също време. Кайт живее в центъра на свой ограничен свят, който се състои от нея, децата ѝ и Собек като баща на децата ѝ. Би могло да ѝ се стори съвсем естествено, че ако Яхмос го няма, чедата ѝ ще получат повече богатства. Собек винаги е бил незадоволителен в очите на Имхотеп – безразсъден, лесно избухващ и безотговорен. Яхмос беше синът, на когото Имхотеп разчиташе. Но след неговата смърт бащата би трябвало да разчита на Собек. Струва ми се, че тя много лесно би стигнала до това заключение.

Ренизенб потръпна. Сякаш разбра истинското становище на Кайт за живота. Нейната загриженост, нежност, тихата ѝ любов бяха насочени към собствените ѝ деца. Извън самата нея, децата ѝ и Собек светът не съществуваше. Тя гледаше на него без любопитство и без интерес.

Ренизенб изрече бавно:

– Но сигурно би допуснала, че е твърде възможно Собек да се върне жаден, както и стана, и също да пие вино?

– Не – отвърна Еза. – Не мисля, че би допуснала. Както ви казах, Кайт е глупава. Вижда само онова, което иска да види. Яхмос пие и умира и работата се потулва с магическата намеса на нашата зла и

красива Нофрет. Кайт може да види само едно просто нещо – не различни възможности или вероятности, и след като не очаква Собек да умре, никога не би й хрумнало, че той ще се върне неочаквано.

– Но сега Собек е мъртъв, а Яхмос е жив! Ако предположението ти е вярно, за нея трябва да е много тревожно.

– Когато си глупав, така става – измърмори Еза. – Нещата се получават съвсем различно от предвижданията.

Тя млъкна замалко, сетне продължи:

– А сега стигаме до Камени.

– Камени? – Ренизенб почувства, че е необходимо да произнесе думата спокойно и без протест. Още веднъж очите на Хори я накара да изпита неудобство.

– Да, не изключваме и Камени. Той няма явен мотив да ни навреди. Но какво в действителност знаем за него? Идва от Север, от същата част на Египет, както Нофрет. Помогна й – с желание или не, кой може да каже? – да настрои Имхотеп срещу собствените му деца. Понякога го наблюдавах и наистина малко мога да кажа за него. Като цяло ми изглежда банален младеж с всичките му кусури и понеже е красив, с нещо привлича погледите на жените. Да, жените винаги ще харесват Камени и освен това мисля – може и да греша, – че той не е от тези, които носят истинско, трайно чувство в сърцето и разума си. Вечно е с весел и безгрижен вид и не се показва кой знае колко загрижен от смъртта на Нофрет. Но всичко това е външно. Кой може да каже какво става вътре в сърцето на човек? Един решителен мъж лесно може да си наложи всякаква маска... Дали в действителност Камени негодува за смъртта на Нофрет и дали търси отмъщение за нея? Щом Сатипи я е убила, не трябва ли Яхмос, нейният съпруг, също да умре? Да, и Собек, който я заплашваше, и може би Кайт, която я преследваше дребнаво, и Ипи, който също я мразеше? Изглежда невероятно, но кой може да каже?

Еза млъкна и погледна Хори.

– Кой може да каже, Еза?

Тя го изгледа проникателно.

– Може би ти, Хори? Ти смяташ, че знаеш, нали?

Хори помълча малко, сетне каза:

– Аз лично имам една идея за това, кой отрови виното и защо, но засега не е много ясна... И наистина не разбирам... – Той отново млъкна намръщен, после поклати глава: – Не, не мога да отправя определено обвинение.

– Ние само споделяме подозренията си. Хайде, Хори, говори!

Хори поклати глава.

– Не, Еза. Това е само една неясна мисъл... А ако излезе вярно, за теб е по-добре да не знаеш. В противен случай може да се окаже опасно. Същото се отнася и за Ренизенб.

– Тогава и за теб е опасно, защото знаеш, нали, Хори?

– Да, опасно е... Мисля, Еза, че всички сме в опасност. Като че ли Ренизенб най-малко.

Еза го стрелна с поглед, без да отговори.

– Какво не бих дала – каза тя накрая – да узная какво ти се върти в главата.

Хори не отвърна направо. Обади се след миг-два, личеше, че премисля:

– Следите за това, какво се крие в главите на хората, могат да се открият в тяхното поведение. Ако някой се държи странно, неестествено, неприсъщо нему...

– Тогава го подозираш? – попита Ренизенб.

– Не – отвърна Хори. – Просто така смятам. Мъж, чието съзнание и намерения са зли, се съобразява с този факт и гледа да го прикрие на всяка цена. Затова няма да си позволи да се държи неподходящо.

– Мъж? – попита Еза.

– Мъж или жена – все едно.

– Разбирам – поклати глава Еза. Изгледа го остро, после каза: – А ние? Нас тримата в какво могат да ни заподозрат?

– Това също трябва да бъде разгледано. Ползвал съм се с голямо доверие. Правенето на договори и разположението на посевите е било в мои ръце. Като писар се занимавам с всички сметки. Можех да ги фалшифицирам – както Камени откри, че е правено на Север. После, Яхмос би могъл да се досети и да почне да подозира. Затова много би ми било необходимо неговото мълчание. – Хори се усмихна на думите си.

– О, Хори – възкликна Ренизенб, – как можеш да говориш такива неща! Никой, който те познава, няма да им повярва!

– Никой, Ренизенб, не знае повече. Още веднъж ти го повтарям.

– Ами аз? – попита Еза. – В какво могат да заподозрат мен? Та аз съм стара. Когато мозъкът остарее, често заболява. Намразва това, което трябва да обича. Мога да съм се уморила от внуците си и да се опитам да разруша собствената си кръв. Това е злочестината на един зъл дух, което се случва понякога със старците.

– А аз? – попита Ренизенб. – Защо ще се опитвам да убивам братята си, които обичам?

Хори ѝ отговори:

– Ако Яхмос, Собек и Ипи бяха мъртви, тогава ти оставаш последното дете на Имхотеп. Той щеше да ти намери съпруг и всичко тук да стане твое. Ти и съпругът ти щяхте да бъдете настойници на децата на Яхмос и Собек. – После се усмихна: – Но под смокиновото дърво ние не те подозираме, Ренизенб.

– Под смокинята или не, ние те обичаме! – заключи Еза.

ГЛАВА XVII

Втори месец от Лятото – 1-ви ден

I

– Значи си излизала от къщата? – попита Хенет, влизайки точно когато Еза се замъкна в стаята си. – Не си го правила почти цяла година!

Очите ѝ гледаха изпитателно Еза.

– Старците са капризни – отвърна Еза.

– Видях те, че седеше край езерото – с Хори и Ренизенб.

– Чудесна компания са те двамата. Има ли нещо, което някога не си видяла, Хенет?

– Наистина, Еза, не зная какво искаш да кажеш! Ти седя там достатъчно дълго, та цял свят да те види.

– Но не достатъчно дълго цял свят да чуе!

Еза се изхили и Хенет обузда гнева си:

– Не разбирам защо си толкова груба с мен! Вечно си внушаваш разни неща. Аз съм много по-заета да следя дали работите в тази къща вървят както трябва, отколкото да слушам какво си говорят хората. Какво ме засягат разговорите им?

– И аз това се чудя.

– Ако не беше за Имхотеп, който ме цени...

Еза остро я прекъсна:

– Да, ако не беше за Имхотеп! Ти зависиш от него, нали? Ако нещо се случи с Имхотеп...

Хенет възкликна:

– Нищо няма да се случи на Имхотеп!

– Откъде знаеш, Хенет? Някаква гаранция има ли в къщата? Нещо се случи с Яхмос и Собек.

– Вярно – Собек умря, а Яхмос беше на косъм...

– Хенет! – Еза се наведе напред. – Защо се усмихна, когато каза това?

– Аз? Да съм се усмихнала? – изненада се Хенет. – Ти сънуваш, Еза! Мога ли да се усмихвам в момент, когато говоря за такива тревожни неща!

– Вярно е, че съм почти сляпа – натърти Еза, – но не съм напълно

сляпа. Понякога – от играта на светлината, от присвиването на веждите – аз виждам много добре. Това се случва, защото някои хора, като говорят с човек, който неподвижда, нехаят. Изразът на лицето им е такъв, какъвто в друг случай не биха си позволили. Тъй че отново те питам: защо се усмихна с такова тайно задоволство?

– Това, което казваш, е безобразие, пълно безобразие!

– А сега си изплашена.

– Кой няма да бъде при нещата, които стават в тази къща? – извика пискливо Хенет. – Всички ни е страх, сигурна съм, да не би зли духове да се върнат от мъртвите и да ни измъчват! Но аз зная защо си такава – чула си го от Хори. Той какво ти каза за мен?

– Какво знае Хори за теб, Хенет?

– Нищо, съвсем нищо. Ти по-добре попитай аз какво знам за него!

Очите на Еза се изостриха:

– Е, какво знаеш?

Хенет отметна глава:

– О, всички вие желаете злото на бедната Хенет! Мислите, че тя е грозна и глупава. Но аз зная какво става! Много неща зная аз, наистина много малко не зная от нещата, които стават в къщата! Може и да съм глупава, но пукнат грош не давам за това. Аз може би виждам повече, отколкото някои умни люде като Хори. Когато той ме види някъде, винаги поглежда, като че ли не съществувам, като че ли вижда нещо зад мен, нещо, което го няма. По-хубаво е да гледа във мен, това ще ти кажа! Може да ме мисли за отблъскваща и глупава, но умните не винаги знаят всичко. Сатипи нали се мислеше за много умна – и къде е сега, бих искала да ми кажеш?

Хенет замълча победоносно. После като че ли й прилоша и тя видимо се сви, гледайки нервно към Еза.

Но старицата се бе замислила над нещо свое. Тя се сепна и почти уплашено погледна смутеното й лице. Каза бавно и замислено:

– Сатипи...

Хенет рече с познатия си цвилещ тон:

– Съжалявам, Еза, изглежда изгубих самообладание. Наистина не знам какво ми стана. Нищо нямах предвид...

Вдигайки поглед, Еза я прекъсна:

– Махай се, Хенет. Дали си искала да кажеш нещо, или не, в действителност няма значение. Но ти изпусна една фраза, която възбуди нови мисли в главата ми... Върви, Хенет, и предупреждавам те – внимавай какво говориш и вършиш. Не искаме да има повече смърт в тази къща!

Надявам се, че разбираш.

II

Всичко е страх...

Ренизенб откри, че тези думи сами напиреха на устните ѝ, когато се съветваха край езерото. Това стана впоследствие, щом започна да разбира истинността им.

Тя механично се запъти към Кайт и децата, скупчили се до малката палатка, но установи, че крачките ѝ се забавят и после спряха, сякаш по собствено желание.

Изплаши се – може и да си въобразяваше, но като наближи Кайт и се вгледа в ясното ѝ и спокойно лице, откри в него лицето на отровител.

Забеляза как Хенет изтича на верандата и отново се прибра и обичайното ѝ състояние на отвращение се засили. Отчаяно свърна към пътната врата и миг по-късно се сблъска с Ипи, който прекрачи в двора с високо вдигната глава и весела усмивка върху дръзкото си лице.

Ренизенб усети, че го наблюдава. Ипи, галеното дете в семейството, красив, упорит малчуган – като такъв го помнеше, откакто замина с Кай...

– Какво има, Ренизенб? Защо ме гледаш толкова странно?

– Така ли?

Ипи се засмя.

– Изглеждаш смахната като Хенет.

Ренизенб поклати глава.

– Хенет не е смахната. Много е хитра дори.

– Прелива от злоба, това е. В тежест е на цялата къща. Смятам да се избавя от нея.

Устните на Ренизенб се отвориха и затвориха. Тя прошепна:

– Да се избавиш от нея ли?

– Скъпа сестро, какво ти става? Да не си видяла зли духове, като онова нещастно, смахнато черно дете?

– За теб пък всички са смахнати!

– Онова дете наистина си беше такова. Вярно е, че не съм свикнал да търпя глупостта. Твърде често съм го правил. Това не е смешка, казвам ти, изтормозих се с двамата си мудни по-големи братя, които не виждат по-далече от носа си! Сега, когато са отстранени и имам вземане-даване само с баща ми, скоро ще усетиш разликата. Баща ми ще

прави каквото аз му казвам.

Ренизенб го изгледа. Той беше необикновено хубав и дързък. Имаше някаква жизненост в него, чувство за успешен живот и енергия, които й се сториха повече от нормалното. Навярно някакво вътрешно съзнание предизвикваше у него това ведро състояние на благополучие.

Ренизенб каза рязко:

– Не са отстранени и двамата ми братя, както казваш. Яхмос е жив.

Ипи я изгледа с презрителна подигравка:

– И си мислиш, предполагам, че ще се възстанови напълно?

– Защо не?

Той се засмя.

– Защо не ли? Добре, нека ти кажа простичко, защо не съм съгласен с теб. Яхмос е съсипан, за да работи, може само да пълзи по малко, да седи и да охка на слънцето. Но повече не е мъж. Посъвзе се от първите поражения на отровата, ала сама виждаш, че не отива към подобряване.

– Но защо? Лекарят каза, че му трябва още малко време, за да укрепне и се възстанови.

Ипи сви рамене.

– Лекарите не знаят всичко. Те говорят умно и използват дълги думи. Колкото щеш си обвинявай злата Нофрет, но Яхмос – твоят скъп брат Яхмос, е обречен.

– А теб не те ли е страх, Ипи?

– Да ме е страх? Мен? – Момчето се засмя, отмятайки назад хубавата си глава.

– Нофрет не те обичаше много, Ипи.

– Нищо не може да ми стори зло, Ренизенб, докато аз не позволя! Още съм млад, но съм един от онези, които са родени да успеят. Колкото до теб, Ренизенб, по-добре е да бъдеш на моя страна, чуваш ли? Често ме смяташ за безотговорно момче. Ала аз вече не съм същият. Всеки месец разликата ще става по-голяма. Скоро тук няма да се слуша друга воля, освен моята. Баща ми ще дава заповедите, но въпреки че ще ги казва неговият глас, мисълта ще бъде моя! – Той направи крачка-две, спря и подхвърли през рамо: – Та внимавай, Ренизенб, да не стана недоумен от теб.

Както си стоеше, вперила очи след него, чу стъпки, обърна се и видя до себе си Кайт.

– Какво каза Ипи, Ренизенб?

– Казава, че скоро щял да стане господар тук – изрече бавно тя.

– Нима? Аз не мисля така.

III

Ипи изкачи радостен стъпалата на верандата и влезе в къщата. Видът на Яхмос, легнал на одъра, явно го задоволи. Той каза весело:

– Е, как върви, братко? Няма ли да те видим пак на посевите? Не мога да разбера защо всичко не е отминало при тебе!

Яхмос отвърна раздражено, със слаб глас:

– Аз пък съвсем не разбирам. Отровата вече е изчистена. Защо не си възвръщам силите? Опитих се да повървя тази сутрин, но краката не ме държат. Слаб съм... слаб... и това е тревожното, с всеки изминал ден отслабвам все повече.

Ипи поклати глава с леко съчувствие.

– Това наистина е лошо. Лекарите не помагат ли?

– Асистентът на Мерсу идва всеки ден. Не разбира състоянието ми. Пия силна отвара от билки. Всеки ден правят заклинания към богинята. Приготвят ми специална храна. Няма причина, както ме уверява лекарят, да не се възстановявам бързо. Вместо това, изглежда, изнемогавам.

– Много лошо – цъкна с език Ипи.

Той излезе, тананикайки си леко под нос, и отиде при баща си и Хори, които се съветваха над един лист със сметки.

Лицето на Имхотеп, разтревожено и загрижено, светна при вида на любимия му син.

– Ето го моя Ипи. Какво имаш да докладваш от имота?

– Всичко е наред, татко. Жънем ечемика. Добра реколта.

– Да, слава на Ра, там всичко върви добре. Дано и тук потръгне. А и трябва да вярвам в Ашайет, тя няма да ни откаже помощта си в нещастията. Тревожа се за Яхмос. Не мога да разбера тази отпадналост, това необяснимо отслабване.

Ипи се усмихна презрително:

– Яхмос и преди си беше слаб.

– Това не е така – каза меко Хори. – Винаги е бил добре със здравето.

– Здравето зависи от духа на човека – убедено изрече Ипи. – А Яхмос никога не е имал какъвто и да било дух. Дори се боеше да дава нареждания.

– Не е късно – каза Имхотеп. – Той доказа през последните месеци, че е властен. Направо ме изненада. Но тази немощ на крайниците му ме тревожи. Мерсу ме увери, че действието на отровата е неутрализирано,

значи Яхмос трябва да се възстанови бързо.

Хори премести няколко папируса настрана.

– Има други отрови – спокойно вметна той.

– Какво искаш да кажеш? – Имхотеп нервно обикаляше в кръг.

Хори заговори с мек замислен глас:

– Познати са отрови, които не действат внезапно, със сила и мощ.

Те са коварни. С всеки ден се натрупват по малко в организма. И чак след много месеци боледуване настъпва смъртта... Такива неща са познати на жените. Те ги използват понякога, за да уморят съпруга си и да заблудят хората, че смъртта му е била естествена.

Имхотеп пребледня.

– Мислиш ли, че това – това – се е случило на Яхмос?

– Мисля, че е възможно. Макар че сега храната му се опитва от робите, преди да я изяде, такава предпазна мярка нищо не значи, тъй като количеството в една-единствена чиния в един-единствен ден не би причинило болестен ефект.

– Глупости – викна силно Ипи, – абсолютни глупости! Не вярвам, че има такива отрови. Аз никога не съм чувал за тях.

Хори вдигна очи:

– Ти си много млад, Ипи. Има неща, които още не знаеш.

Имхотеп възкликна:

– Но какво можем да направим? Помолихме се на Ашайет. Принесохме жертви в храма – не че много вярвам в храмовете. Жените се доверяват на такива неща. Какво още може да се направи?

Хори каза замислено:

– Нека храната на Яхмос да се приготвя от един сигурен роб, който да бъде наблюдаван постоянно.

– Но това означава, че тук, в тази къща...

– Глупости – викна пак Ипи, – абсолютни глупости!

Хори повдигна вежди:

– Нека да опитаме. Скоро ще разберам дали са глупости.

Ипи ядосано излезе от стаята. Хори погледна замислено подире му, смутен и намръщен.

IV

Ипи излезе от къщата толкова бесен, че едва не събори Хенет.

– Махни се от пътя ми, Хенет! Вечно се примъкваш и се пречкаш.

– Какъв грубиян си, Ипи, замалко да ми счупиш ръката.

– Чудесно. Омръзнала си ми с твоето хленчене. Съвсем скоро ще напуснеш тази къща за добро и предобро. Ще те видя как си отиваш.

Очите на Хенет светнаха злобно.

– Значи, ще ме изгониш, така ли? След всичките грижи и любов, с които ви дарих! Предана съм била на цялото семейство. Баща ти знае това много добре.

– Той го е чувал много пъти, сигурен съм! Както и ние! Според мен ти не си нищо друго, освен една злобна стара сплетница. Помогна на Нюфрет в нейните планове, зная го много добре. После тя умря и ти почна да ни ласкаеш отново. Но ще видиш – най-накрая баща ми ще чуе мен, а не твоите лъжливи приказки.

– Много си ядосан, Ипи, какво те е разгневило толкова?

– Няма значение.

– Ти не се боиш от нищо, нали, Ипи? Странни неща стават тук.

– Не можеш да ме изплашиш, стара лисицо.

Той се втурна покрай нея и излезе от къщата.

Хенет бавно се запъти навътре. Яхмос простена и това привлече вниманието ѝ. Беше станал сам от одъра и се опитваше да ходи. Но краката явно не го държаха и ако не беше Хенет да го подкрепи, щеше да падне на земята.

– Така, Яхмос, така. Легни си отново.

– Колко си силна, Хенет! Никой не би предположил, като те гледа. – Той поседна и опря глава на дървената възглавница. – Благодаря. Но какво става с мен? Имам чувството, че мускулите ми са станали на вода.

– Истината е, че тази къща е омагьосана. Дяволицата, която дойде при нас от Север – нейна работа е. Никога от Север не е дошло нещо добро.

Яхмос промърмори с внезапно отчаяние:

– Умирам! Да, умирам...

– Други ще умрат преди теб – мрачно предсказа Хенет.

– Какво? Какво искаш да кажеш? – той се повдигна на лакът и се загледа в нея.

– Зная какво говоря – Хенет поклати глава няколко пъти. – Не си ти следващият, който ще умре. Почакай и ще видиш.

V

– Защо страниш от мен, Ренизенб?

Камени препречи пътя ѝ. Тя се изчерви и не можа да му отговори. Вярно бе, че уплашено се дръпваше настрана, когато го виждаше да идва.

– Защо, Ренизенб, кажи ми защо?

Но тя не знаеше какво да отвърне, тъй че само безмълвно поклати глава. После вдигна поглед към него – той стоеше и я гледаше. Уплаши се, че лицето на Камени също се е променило. Но със странно задоволство забеляза, че очите му я гледаха сериозно и нито веднъж по устните му не се появи усмивка.

Преди да го погледне в очите, тя сведе своите. Камени винаги я смущаваше. Близостта му ѝ действаше физически. Сърцето ѝ заби силно.

– Зная защо ме отбягваш, Ренизенб.

Тя се изненада от гласа си:

– Аз... не те отбягвам. Не съм забелязала, че идваш.

– Това е лъжа. – Сега той се усмихваше, долови го в гласа му. – Ренизенб, хубава Ренизенб!

Почувства топлата му, силна длан около ръката си и рязко се дръпна, за да се освободи.

– Не ме докосвай! Не обичам да ме докосват.

– Защо се дърпаш от мен, Ренизенб? Знаеш много добре, че между нас става нещо. Ти си млада, силна и хубава. Противно на природата е да скърбиш цял живот по съпруга си. Аз ще те отведа от тази къща. Тя е пълна със смърт и зли магии. Ще дойдеш с мен и ще бъдеш спасена.

– А не допускаш ли, че не ще пожелаея да дойда? – каза Ренизенб смело.

Камени се засмя. Зъбите му блеснаха – бели и здрави.

– Искаш да дойдеш, само че не си го признаваш! Животът е хубав, Ренизенб, когато сестра и брат са заедно. Аз ще те обичам и ще те направя щастлива, ти ще бъдеш славното поле за мен, твоя господар. Няма повече да пея на Пта: „Дай ми сестра ми тази вечер“, а ще отида при Имхотеп и ще кажа: „Дай ми сестра ми Ренизенб“. Мисля, че тук за теб не е безопасно, затова ще те отведа. Аз съм добър писар и мога да вляза в семейството на някой от големите благородници в Тива, стига да искам, макар в действителност да ми харесва тукашният селски живот –

посевите, добитъкът и песните на жетварите, дребните, доставящи удоволствие занимания край реката. Бих искал да плувам по нея с теб, Ренизенб. И ще вземем Тети с нас. Тя е хубаво, силно дете и аз ще я обичам и ще ѝ бъда добър баща. Е, Ренизенб, какво ще кажеш?

Тя стоеше безмълвна. Съзнаваше, че сърцето ѝ учестено бие, и чувстваше някаква отпуснатост. Сега към това чувство на нежност и покорност се примеси още нещо – вражда.

„Той докосна ръката ми и аз цялата отмахалх... – помисли си тя. – Заради силата му... четвъртитите му рамене... засмяната му уста... Но аз нищо не зная за съзнанието му, за мислите и сърцето му. Няма мир между нас и няма сладост... Какво искам? Не зная... Но не това... Не, не това...“

Тя се чу да казва и дори в собствените ѝ уши думите прозвучаха слабо и нещастно:

– Не желая друг съпруг... Искам да съм сама... да си бъда аз...

– Не, Ренизенб, грешиш. Нямах намерение да живееш сама. Ръцете ти показват това, те треперят в моите... Виждаш ли?

Тя с усилие издърпа ръката си.

– Не те обичам, Камени. Дори мисля, че те мразя.

Той се усмихна.

– Не, не ме мразиш, Ренизенб. Омразата ти много прилича на любов. Ще поговорим пак за това.

Той се отдалечи с бързата и лека походка на млада газела. Ренизенб бавно тръгна към Кайт и децата, които си играеха край езерото.

Кайт ѝ заговори, но тя отговаряше напосоки. Кайт обаче не забеляза това, съзнанието ѝ, както обикновено, беше погълнато от децата, за да обръща по-голямо внимание на други неща.

Изведнъж, нарушавайки тишината, Ренизенб възкликна:

– Да си взема ли друг съпруг? Какво ще кажеш, Кайт?

Тя отвърна равно, без никакъв особен интерес:

– Добре би било, мисля. Ти си силна и млада, можеш да имаш още много деца.

– В това ли е целият живот на една жена, Кайт? Да се занимава в къщата, да има деца, да прекарва следобедите с тях край езерото, под смокинята?

– Всичко това е женска работа. Сигурно го знаеш. Не говори, сякаш си робиня... Жените са силни в Египет... Наследството минава през тях на децата им. Жените са живата кръв на Египет.

Ренизенб замислено погледна Тети, която усърдно правеше венче

от цветя на куклата си. Момиченцето се беше навъсило, съсредоточено върху това, което вършеше. Преди време приличаше на Кай по издаването на долната устна и лекото накланяне на главичката настрана и сърцето на Ренизенб се изпълваше с болка и любов. Но сега не само образът на Кай се замъгляваше в нейната памет, но и Тети вече не правеше тези жестове. Имаше други моменти, когато Ренизенб притискаше детето до гърдите си, чувствайки го все още част от собственото си тяло, от собствената си жива плът, със страстното усещане за притежание. „Моя е, изцяло моя“ – казваше си тя.

Сега, гледайки я, си помисли: „Тя е аз – и тя е Кай...“

Тети вдигна очи и като видя майка си, се усмихна. Това беше сериозна, приятелска усмивка, пълна с доверие и удоволствие.

Ренизенб помисли: „Не, тя не е аз и не е Кай – тя си е тя. Тя е Тети. Тя е сама, аз съм сама и ние сме сами. Ако има любов между нас, ще бъдем приятелки през целия си живот. Но ако няма любов, когато порасне, ще си бъдем чужди. Тя е Тети и аз съм Ренизенб.“

Кайт я наблюдаваше любопитно.

– Какво искаш, Ренизенб? Не разбирам.

Ренизенб не отговори. Как да обясни с думи на Кайт мислите, които тя самата трудно разбираше? Огледа стените около двора и ярко боядисаната веранда на къщата, гладката водна повърхност на езерото и привлекателната малка палатка, близките лехи с цветя и туйките папирус. Всичко е сигурно, заградено, нищо около нея не е страшно – шепотът на познатите домашни звуци, глъчката на детските гласове, хрипливата, отекваща надалеч гръмка препирня на жените в къщата, далечното мучене на говедата.

После каза бавно:

– Никой не може да види реката оттук...

Кайт я погледна изненадана:

– На кого му е притрябвало да я вижда?

Ренизенб поклати глава:

– Аз съм глупава. Не зная...

Пред очите си много ясно видя разпрострени зелени поля, богати и буйни, и зад тях, нататък, омайна далечина от бледорозово и аметистово изсветляване на хоризонта и разсичащата я сребриста синевина на Нил...

Затаи дъх. От гледката, въздишките и звуците, които заглъхваха около нея, се роди тишина, пълнота и безкрайно задоволство...

Каза си: „Ако обърна глава, ще видя Хори. Той ще вдигне очи от

своя папирус и ще ми се усмихне... Скоро слънцето ще залезе, ще стане тъмно и после ще заспя... Това ще бъде смъртта.“

– Какво казваш, Ренизенб?

Тя се опомни. Не съзнаваше, че говори на глас. Върна се от видението към реалността. Кайт я гледаше с любопитство.

– Ти каза „смърт“. За какво мислеше?

Ренизенб поклати глава:

– Не зная. Не исках да кажа... – Отново се огледа. Колко спокойна беше тази семейна сцена с плискащата се вода и играещите деца. Тя дълбоко въздъхна. – Колко е спокойно тук! Не можеш да си представиш, че нещо... ужасно... ще се случи.

Но то стана при езерото, където на следващото утро откриха Ипи, проснат по лице във водата. Нечия ръка го беше държала, докато се удави.

ГЛАВА XVIII

Втори месец от Лятото – 10-и ден

I

Имхотеп седна отпуснато. Изглеждаше много състарен, прегърбен от грижи. Погледът му беше измъчен и объркан.

Хенет му донесе храна и го подкани да хапне.

– Да, да, Имхотеп, трябва да подкрепиш силите си.

– И защо? Какво е силата? Ипи беше силен – силен, млад и хубав, а сега лежи в саламурена баня... Моят син, моят най-обичан син! Последният ми...

– Не, не, Имхотеп, ти имаш Яхмос, твоя добър Яхмос.

– Докога? Не, той също е обречен. И ние сме обречени. Какво е това зло, което ни нападна? Можех ли да зная, че ще ни сполетят тези нещастия, когато доведох наложницата в къщата си? Прието е да се правят такива неща. То е справедливо и е според божия и човешкия закон. Отнасях се с почит към нея. Защо тогава ме постигат тези злини? Или Ашайет си отмъщава? Дали ѝ е трудно да забрави? Естествено – не отговори на молбата ми. Злините продължават.

– Не, не, Имхотеп, не бива да говориш така. Много малко време мина, откакто бокалът бе поставен в жертвената стая. Като че ли не знаеш колко време е нужно на закона и справедливостта в този свят... колко безкрайно се протакат нещата в съда на номарха. И още повече, когато случаят стигне до Първия. Справедливостта си е справедливост – и в този свят, и в другия е все нещо, което върви бавно, но накрая възтържествува.

Той поклати глава със съмнение. Хенет продължи:

– Освен това, Имхотеп, не забравяй, че Ипи не беше син на Ашайет – него го роди своята сестра Анк. Защо тогава Ашайет да се грижи за него? Но с Яхмос ще бъде по-иначе. Той ще бъде спасен, защото Ашайет ще гледа да се оправи.

– Думите ти ме успокояват, Хенет... Много истина има в това, което казваш. Вярно е, че Яхмос с всеки изминал ден възвръща силите си. Той е добър, предан син. Но, о!... моят Ипи... такъв дух, такава красота! – Имхотеп простена.

– Уви! Уви! – съчувствено извика Хенет.

– Онази проклетница и нейната хубост! По-добре никога да не бях я виждал.

– Да, наистина, скъпи господарю. Дъщеря на Сет, ако някога съм виждала такава. Изучена в магията и в злите заклинания, в това не може да има съмнение.

Чу се почукване на тояжка по пода и кретайки, Еза влезе в залата. Тя изсумтя подигравателно:

– Никой ли няма чувство в тази къща? Нямах ли да правиш нещо по-полезно, освен да дрънкаш против едно нещастно момиче, което харесваше и което си позволяваше малка женска злоба и лошотия, подтиквана от глупашкото поведение на глупавите съпруги на още по-глупавите ти синове?

– Малка женска злоба, така ли, Еза? Когато от тримата ми сина двамата са мъртви, а единият умира! О! Майка ми да каже такава нещо!

– Изглежда е необходимо някой да ти го каже, щом не можеш да приемеш фактите такива, каквито са. Избий от мозъка си това глупаво суеверие, че духът на едно мъртво момиче причинява злото. Жива ръка хвана главата на Ипи и я потопи в езерото, за да го удави, и жива ръка сипа отрова във виното, от което пиха Яхмос и Собек. Ти имаш враг, Имхотеп, да, но враг тук, в тази къща. И доказателството е, че когато бе послушан съветът на Хори и Ренизенб сама започна да приготвя храната на Яхмос или пък някой слуга, когото тя наблюдаваше, и нейната ръка лично се погрижи за него, оттогава, казвам ти, здравето и силите на Яхмос започнаха да се подобряват с всеки ден. Престани да бъдеш глупак, Имхотеп, престани да стенеш и да си удрияш главата. Хенет е безспорната ти помощничка във всичко...

– О, Еза, колко погрешно ме преценяваш!

– Във всичко, повтарям, Хенет ти помага – или защото е също тъй глупава, или по някаква друга причина...

– Нека Ра ти прости, Еза, за твоята грубост към една бедна самотна жена!

Старицата изфуча, ефектно размахвайки тояжката си.

– Опомни се, Имхотеп, и мисли! Твоята покойна съпруга Ашайет, която беше много приятна жена и не глупава, между другото, е в състояние да ти повлияе в другия свят, но едва ли може да се очаква да те накара да помислиш за себе си в този! Трябва да действаме, защото ако не го направим, ще има още смърт.

– Жив враг? Враг в тази къща? Ти наистина ли го вярваш, Еза?

– Разбира се, че вярвам, защото е най-близко до ума.

– Но тогава всички сме в опасност?!

– Естествено, че сме. В опасност не от заклинанията и намесата на дух, а от човешка сила. От живи ръце, които капват отрова в храна и пиене, от човешка фигура, която се прокрадва зад едно момче, връщащо се късно вечерта от селото, и натиква главата му във водата на езерото!

Имхотеп каза замислено:

– Сила трябва за това.

– Ако е било лице в лице – да, но не съм сигурна. Ипи е пил много бира в селото. Бил е в диво и наежено настроение. Може крачката му да е била несигурна и без да се бои от човека, който го е заговорил, се е навел по собствена воля да си измие лицето в езерото. Тогава е била нужна малка сила.

– Какво се опитваш да ми внушиш, Еза? Че жена е сторила това? Невъзможно. Цялата работа е невъзможна... Ако в тази къща има враг, щяхме да го знаем – аз щях да го зная!

– Има зло в сърцето, Имхотеп, което не е изписано на лицето.

– Искаш да кажеш, че някой от слугите или пък роб...

– Нито слуга, нито роб.

– Някой от нас? Или още... имаш предвид Хори или Камени? Но Хори е човек от семейството, той доказва, че е верен и благонадежден. А Камени не е тукашен, вярно, но е от нашата кръв и доказва предаността си, като се старае за мен. Още повече той дойде тази сутрин и настоя да благословя брака му с Ренизенб.

– О, направил е това, така ли? – заинтересува се Еза. – И ти какво каза?

– Какво да кажа? – Имхотеп беше раздразнен. – Сега време ли е да говорим за женитба? Това му казах.

– И той какво ти отговори?

– Каза, че според него било време да се говори за женитба. Каза, че Ренизенб не е в безопасност в тази къща.

– Чудна работа – рече Еза. – Много чудна... Не е в безопасност ли? Мислех, че е – и Хори смяташе така... Но сега...

Имхотеп продължи:

– Могат ли сватбена и погребална церемонии да вървят едновременно? Не иде никак. Целият ном (Ном (гр. *nomos* – област, провинция) – административна единица в Древен Египет. Бел. ред.) ще говори за това.

– Не е време за събирания – съгласи се Еза. – Особено както

балсаматорите са все тук. Това трябва да стане с благословията на Монту. Твърдината трябва да бъде направена изключително добре.

– Те са вдигнали цените с десет на сто! – отвлече се за момент Имхотеп. – Не е справедливо! Казват ми, че трудът бил поскъпнал.

– Ще ти приспаднат от цената заради оборота! – изхили се Еза.

– Скъпа майко – Имхотеп я погледна ужасен, – с това човек не бива да се шегува!

– Целият живот е шега, Имхотеп, а смъртта се смее последна. Не го ли чуваш на всеки пир? Яж, пий и се весели, защото утре, като умреш... А тук за нас това е много вярно – само че въпросът е за кого смъртта ще дойде утре.

– Това, което казваш, е тревожно, тревожно! Какво можем да направим?

– Не се доверявай на никого – отговори Еза. – Това е първото, най-същественото. – Тя повтори, като натърти думите: – Не се доверявай на никого!

Хенет зариде.

– Защо ме гледаш?... Сигурна съм, че ако някой е достоен за доверие, това съм аз! Доказах го през всичките тези години. Не я слушай, Имхотеп!

– Така е, така е, моя скъпа Хенет. Естествено, че ти имам доверие. Само аз познавам добре честното ти и предано сърце.

– Нищо не знаеш – прекъсна го Еза. – Никой от нас не знае нищо. Точно там е нашата опасност.

– Ти ме обвиняваш! – изви Хенет.

– Не обвинявам. Нямам факти, нито доказателства. Само подозирам.

Имхотеп рязко вдигна поглед:

– Подозираш... кого?

Еза каза бавно:

– Три пъти имах подозрения. Ще бъда честна. Първо заподозрях Ипи, но той е мъртъв, тъй че подозрението отпадна. После заподозрях друго, но в деня на смъртта на Ипи ми дойде трета идея... – Тя млъкна. – Хори и Камени в къщата ли са? Изпратете ги тук. Да, и Ренизенб от кухнята. И Кайт, и Яхмос. Искам цялата къща да чуе нещо.

II

Еза огледа събралото се семейство. Срещна сериозния и нежен поглед на Яхмос, обичайната усмивка на Камени, изплашеното недоумение в очите на Ренизенб, спокойното безразличие на Кайт, раздражителния страх в потрепващото лице на Имхотеп и ненаситната любопитност и... да, удоволствието в очите на Хенет.

Помисли си: „Лицата им не ми казват нищо. Показват само външна емоция. Ако съм права, сега сигурно някой ще се издаде.“ На глас произнесе:

– Искам да ви кажа нещо, но първо ще говоря само с Хенет – тук, пред всички вас.

Изражението на Хенет се промени. Ненаситното любопитство и удоволствието изчезнаха. Тя погледна уплашено. Гласът ѝ се извиси в писклив протест:

– Ти ме подозираш, Еза! Разбрах го. Ще ме обвиниш, а как аз, една бедна и глупава жена, да се защита? Ще бъда осъдена, осъдена тихомълком...

– Не тихомълком – възрази ѝ иронично Еза и забеляза, че Хори се усмихва.

Хенет продължи, гласът ѝ се извисяваше в истеричен крясък.

– Не съм направила нищо... Невинна съм... Имхотеп, скъпи господарю мой, спаси ме!

Тя се хвърли на земята и се вкопчи в колената му. Той запелтечи, като я потупваше по главата:

– Наистина, Еза, аз протестирам. Това е позорно...

Старицата го прекъсна:

– Не съм отправила обвинение. Не обвинявам без доказателства. Само накарах Хенет да ни обясни смисъла на това, което каза.

– Нищо не съм казала, абсолютното нищо...

– Напротив – рече Еза. – Чух думите ти със собствените си уши – а ушите ми са винаги наострени за разлика от замъглените ми очи. Каза, че си знаела нещо за Хори. Какво знаеш за Хори?

Хори погледна, леко изненадан.

– Да, Хенет. Какво знаеш за мен? Нека го чуем всички.

Тя седна върху свитите си крака и изтри очи. Погледна намусено и непокорно.

– Нищо не знам. Какво да знам?

– Онова, което очакваме да ни кажеш – рече Хори.

Хенет сви рамене.

– Това бяха само думи. Нищо няха предвид.

Еза рече:

– Ще ти повтория твоите собствени думи. Ти каза, че ние всички те презираме, ала ти знаеш доста за това, какво става в тази къща, и си видяла повече, отколкото много умни хора са видели. И после, че когато Хори те е срещнал, сякаш гледал нещо зад теб – нещо, което го няма.

– Той винаги гледа така – мрачно каза Хенет. – Гледа ме, сякаш съм някакво насекомо, нещо нищожно.

Еза бавно продължи:

– В съзнанието ми остана този израз – нещо отзад, нещо, което го няма. Хенет каза: „Той трябваше да ме погледне.“ И продължи да говори за Сатици. Да, за Сатици и колко била умна, но къде е сега?... – Еза се озърна. – Това за никого от вас ли не означава нищо? Мисълта за Сатици, която е мъртва... И обърнете внимание, някой е трябвало да погледне към човек, а не в нещо, което го няма...

За миг последва мъртва тишина и после Хенет простена. Висок, тънък стон – сякаш стон на абсолютен ужас. Тя изпищя несвързано:

– Не съм! Спаси ме, господарю, не й позволявай... Нищо не съм казала, нищо...

Смаян, Имхотеп избухна:

– Това е непростимо – изрева той. – Няма да търпя тази бедна жена да бъде разстройвана и обвинявана! Какво имаш против нея? По собствените ти думи – съвсем нищо.

Яхмос се намеси без обичайната си боязливост:

– Баща ми е прав. Ако имаш да отправиш определено обвинение срещу Хенет, кажи го.

– Аз не я обвинявам – бавно каза Еза.

Тя се подпря на тояжката. Тялото ѝ сякаш се сви. Говореше бавно и трудно.

Яхмос се обърна властно към Хенет:

– Еза не те обвинява за злините, които стават, но ако я разбирам правилно, мисли, че имаш сведения, които премълчаваш. Ако знаеш нещо за Хори или за някой друг, сега е времето да го кажеш. Тук, пред всички. Говори. Какви сведения имаш?

Хенет поклати глава:

– Никакви.

– Преценявай какво говориш, Хенет. Сведенията са опасни.

– Нищо не зная. Кълна се! Кълна се в деветте бога на Енеада, в богинята Маат, в самия Ра!

Хенет беше разтревожена. В гласа ѝ липсваха обичайните превземки. Звучеше страхопочитателно и искрено.

Еза въздъхна дълбоко. Тялото ѝ се наклони напред. Тя измърмори:

– Помогнете ми да се върна в стаята си.

Хори и Ренизенб бързо дойдоха при нея.

– Не ти, Ренизенб. Ще тръгна с Хори.

Тя се облегна на него и той я придружи до собствените ѝ помещения. Еза го погледна – лицето му бе сериозно и омърлушено. Попита го:

– Е, Хори?

– Беше неразумна, Еза, много неразумна.

– Знаех го.

– Да, но пое опасен риск.

– Разбирам. Значи и ти мислиш като мен?

– По едно време и аз го мислех, но няхах доказателства – нито едно-едничко. И дори сега, Еза, ти нямаш доказателство. Това е само предположение.

– Достатъчно е, че аз зная.

– Може да се окаже прекалено достатъчно.

– Какво имаш предвид? А, да, разбира се.

– Пази се, Еза, отсега нататък си в опасност.

– Трябва да се опитаме да действаме бързо.

– Това е така, но какво можем да направим? Трябват ни доказателства.

– Зная.

Не можаха да говорят повече – малката прислужничка на Еза дотича при господарката си. Хори я остави на грижите на момичето и се върна. Лицето му беше сериозно и объркано.

Девојката забърбори и се засуети около старицата, но тя почти не я забелязваше. Чувстваше се стара, болна и студена... Още веднъж видя съсредоточения кръг от лица, които я гледаха, докато говореше.

Само един поглед – моментна искра на страх и неразбиране, би ли могла да сгреша? Сигурна ли беше в това, което видя? В края на краищата очите ѝ неподвижат...

Да, сигурна беше. Не толкова израз, по-скоро внезапно напрежение на цялото тяло... втвърдяване... сковане. За одного, само за одного нейните разхвърляни думи имаха смисъл. Онзи непоносим, безпогрешен смисъл, какъвто представлява истината...

ГЛАВА ХІХ

Втори месец от Лятото – 15-и ден

I

– Нещата сега зависят от теб, Ренизенб, какво ще кажеш?

Ренизенб погледна със съмнение баща си, после Яхмос. Чувстваше тъпа болка в главата си и унесеност.

– Не зная. – Думите почти беззвучно излязоха от устата ѝ.

– В обикновени условия – продължи Имхотеп – време за обсъждане бол. Имам и други роднини и бихме могли да избираме и отхвърляме, докато се спрем на най-подходящия за твой съпруг. Но както е несигурно сега... Да, животът е несигурен.

Гласът му стана съвсем тих. После продължи:

– Така стоят нещата, Ренизенб. Смъртта дебне и трима ни днес – Яхмос, теб, мен. Кой е следващият, в когото ще се прицели? Затова бързам да сложа в ред нещата си. Ако нещо се случи на Яхмос, ти, моя единствена дъщеря, ще имаш нужда от мъж до себе си да дели наследството ти и да изпълнява онези задължения в имота ми, които не са женска работа. Защото, току-виж, и аз изчезна. Опеката и закрилата на децата на Собек, в случай че Яхмос не живее още дълго, съм отредил на Хори. Също и закрилата на неговите деца, стига той да го желае – а, Яхмос?

Яхмос кимна.

– Хори винаги ми е бил много близък. Имам го за един от собственото ни семейство.

– Така, така – съгласи се Имхотеп. – Но факт е, че той не е от семейството. А Камени е. Затова, като премислям нещата, за момента той е най-подходящият наличен съпруг за Ренизенб. Какво ще кажеш, дъщеря?

– Не зная – повтори Ренизенб.

Почувства се адски изтощена.

– Той е хубав и приятен, не си ли съгласна?

– О, да.

– Но не искаш да се омъжиш за него ли? – попита нежно Яхмос.

Ренизенб погледна с признателност брат си. Той бе твърдо убеден тя да не бърза да прави онова, което не иска.

– Аз наистина не зная какво искам да направя. – После изрече бързо: – Глупаво е, знам, но днес съм оглупяла. Живеем в голямо напрежение.

– С Камени до теб ще се чувстваш защитена – подтикна я Имхотеп. Яхмос попита баща си:

– Не си ли мислил за Хори като за възможен съпруг?

– Ами да, това е възможно...

– Неговата съпруга умря, когато беше още млад. Ренизенб го познава добре и го харесва.

Докато двамата мъже приказваха, Ренизенб беше като в сън. Те обсъждаха нейната женитба и Яхмос се опитваше да ѝ помогне да си избере когото желае, а тя се чувстваше безжизнена като дървената кукла на Тети.

Внезапно, прекъсвайки техния разговор, без дори да чуе какво си говореха, каза:

– Ще се омъжа за Камени, щом мислите, че е добре.

Имхотеп възкликна доволно и излезе бързо от залата. Яхмос се приближи до сестра си и сложи ръка на рамото ѝ.

– Желаш ли този брак, Ренизенб? Ще бъдеш ли щастлива?

– Защо да не бъда? Камени е хубав, весел и млад.

– Зная – Яхмос все още изглеждаше недоволен и се съмняваше. – Но твоето щастие е по-важно, Ренизенб. Не бива да позволяваш на баща ни да те кара да правиш нещо, което не желаш. Знаеш го какъв е.

– О, да, да. Науми ли си нещо, всички трябва да го приемем.

– Не е необходимо – Яхмос говореше твърдо. – Аз няма да го приема, без ти да го желаш.

– О, Яхмос, никога не заставай срещу баща ни!

– Но в този случай ще застана. Той не може да ме принуди да се съглася с него и аз няма да го направя.

Ренизенб го погледна. Колко решително и непоколебимо изглеждаше инак боязливото му лице!

– Ти си добър към мен, Яхмос – сериозно каза тя, – но аз наистина не се съгласявам по принуда. Старият живот тук, животът, към който бях толкова доволна да се завърна, е отминал. С Камени заедно ще създадем нов живот и ще заживеем като добри брат и сестра.

– Ако си сигурна...

– Сигурна съм – Ренизенб му се усмихна с привързаност, после излезе от залата на верандата.

Оттам прекоси двора. Край езерото Камени си играеше с Тети.

Ренизенб се приближи много тихо и ги загледа. Те още не усещаха присъствието ѝ. Камени, весел както винаги, изглежда се захласваше по играта повече от детето. Сърцето на Ренизенб се разтопи и тя си помисли: „Ще бъде добър баща на Тети.“

В същия миг Камени се обърна и я видя да стои до тях и да се смее.

– Направихме куклата на Тети жрец на Ка – обясни той. – Изпълнява жертвоприношения и присъства на церемониите в гробницата.

– Казва се Мериптах – каза Тети. Тя беше много сериозна. – Има две деца и писар като Хори.

Камени се засмя:

– Тети е много умна. И силна, и красива.

Очите му се отместиха от детето към Ренизенб и в ласкавия им поглед тя прочете собствената си мисъл – за детето, което един ден щеше да му роди.

Това я развълнува. И в същото време изпита някакво пронизващо съжаление. Би желала в този момент да вижда в очите му само собствения си образ. Помисли си: „Защо не може да вижда само Ренизенб?“

После настроението ѝ отмина и тя му се усмихна нежно:

– Баща ми ми каза.

– И ти съгласи ли се?

Тя се поколеба, преди да му отговори.

– Съгласих се.

Последната дума беше казана, това беше краят. Решено бе. Тя желаше да не се чувства тъй уморена и няма.

– Ренизенб?

– Да, Камени.

– Ще дойдеш ли с мен да поплуваме по реката с една удобна лодка? Това е нещо, което винаги съм искал да направим с теб.

Странно беше, че той каза това. В първия момент, в който го беше видяла, тя си помисли за квадратното платно, за реката и усмихнатото лице на Кай. А сега беше забравила лицето на Кай и на неговото място, срещу платното, щеше да седи Камени и да се смее пред очите ѝ. Това беше смъртта. Това означаваше да те постигне тя. „Почувствах това – си казваш, – почувствах го“. Но само го казваш, нищо не чувстваш. Мъртвият си е мъртъв. Няма такова нещо като памет...

Да, но имаше Тети. Имаше живот и възобновяване на живота, както водите на наводнението всяка година отнасяха старото и подготвяха почвата за новата реколта.

Както беше казала Кайт: „Жените в семейството трябва да са

заедно. “Какво беше тя в края на краищата, освен жена в едно семейство – дали Ренизенб или някоя друга, какво значение имаше...

Тогава чу гласа на Камени – настоятелен и малко обезпокоен:

– За какво мислиш, Ренизенб? Понякога си съвсем отнесена... Ще дойдеш ли с мен на реката?

– Да, Камени, ще дойда с теб.

– Ще вземем и Тети.

II

Всичко е като сън, помисли си Ренизенб – лодката, платното, Камени, тя и Тети. Бяха далеч от смъртта и страха от нея. Това беше начало на нов живот. Камени заговори и тя отвърна като в транс...

„Това е моят живот, няма бягство...“ – помисли, после се смути: „Но защо си втъпявам бягство? Какво представлява мястото, в което летя?“

И отново пред очите ѝ се появи малката скална дупка до гробницата и тя, седнала там с вдигнато коляно и брадичка, опряна на ръката си...

Помисли си: „Но то беше нещо извън живота – това е живот... и сега няма бягство, докато смъртта...“

Камени закотви лодката. Ренизенб стъпи на брега, а той изнесе Тети навън. Детето вкопчи ръчички около врата му и без да иска, скъса връвта на амулета му. Той падна в краката на Ренизенб. Тя го вдигна – беше знака на Анк от кехлибар и злато.

Извика със съжаление:

– Огъна се. Съжалявам. – И когато Камени го взе от нея: – Внимавай... Може да се случува.

Но силните му пръсти го огънаха още повече и нарочно го счупиха на две.

– О, какво направи?!

– Взemi половината, Ренизенб, а аз ще взема другата. Ще ни бъде знак, че сме две половинки от едно цяло.

Той ѝ го подаде и точно когато тя протегна ръка, за да го вземе, нещо прещрака в мозъка ѝ и тя въздъхна остро.

– Какво има, Ренизенб?

– Нофрет!

– Какво значи Нофрет?

Ренизенб заговори бързо и уверено:

– Счупеният амулет в кутията за накити на Нюфрет. Ти си й го дал... Ти и Нюфрет... Сега разбирам всичко. Защо беше толкова нещастна... И зная кой постави кутийката за накити в стаята ми. Зная всичко... Не ме лъжи, Камени. Зная, казвам ти.

Той не се възпротиви. Стоеше, гледаше я упорито и не свеждаше поглед. Когато заговори, гласът му беше твърд и за пръв път върху лицето му не се появи усмивка.

– Няма да те лъжа, Ренизенб. – Помълча за миг, намръщи се, сякаш се стараеше да подреди мислите си. – Доволен съм, че знаеш. Въпреки че не е точно така, както си мислиш.

– Ти си й дал счупения амулет, както го даваше и на мен, в знак, че сте две половинки от едно цяло. Това бяха твоите думи.

– Ядосана си, Ренизенб. А аз съм радостен, понеже това е знак, че ме обичаш. Но тъкмо затуй трябва да те накарам да разбереш. Не аз дадох амулета на Нюфрет. Тя го даде на мен... – Той млъкна, сетне продължи: – Може би не ми вярваш, но е истина. Кълна се, че е истина.

Ренизенб каза бавно:

– Не казвам, че не ти вярвам... Твърде е възможно да е истина.

Тъмното, нещастно лице на Нюфрет изникна пред очите й.

Камени продължи пламенно, по момчешки:

– Опитай се да разбереш, Ренизенб! Нюфрет беше много красива. Аз бях поласкан и доволен... кой нямаше да бъде на мое място? Но в действителност никога не съм я обичал...

Ренизенб почувства странен пристъп на мъка. Не, Камени не е обичал Нюфрет, но тя го е обичала. Обичала го е отчаяно и горчиво. Бяха точно на онова място на брега на Нил, където тя разговаря с Нюфрет онази сутрин, предлагайки й приятелство и близост. Спомни си много добре тъмния изблик на омраза и покруса, които се излъчваха тогава от момичето. Причината едва сега й стана ясна. Бедната Нюфрет, наложница на нервен и застаряващ мъж, със сърце, разяждано от любов по един весел, безгрижен, хубав младеж, който никак не го беше грижа за нея.

Камени продължи разпалено:

– Не разбираш ли, Ренизенб, че откакто дойдох тук и те видях, аз те обикнах? Че от този момент не мисля за нищо друго? Нюфрет го разбра съвсем ясно.

Да, помисли си Ренизенб, Нюфрет го е разбрала и от този момент я е намразила. Не биваше да я обвинява.

– Аз дори не исках да пиша писмото до баща ти. Не исках да имам

нищо общо с плановите на Нофрет. Но ми беше трудно... Трябва да се опиташ да ме разбереш, трудно ми беше.

– Да, да – отговори нетърпеливо Ренизенб. – Всичко това няма значение. То засяга единствено Нофрет. Тя беше много нещастна. Мисля, че много те обичаше.

– Но аз не я обичах – Камени говореше нетърпеливо.

– Ти си жесток!

– Не, аз съм мъж, това е всичко. Ако една жена реши да страда заради мен, само ме раздразва – това е простата истина. Аз не желяех Нофрет. Желяя теб. О, Ренизенб, нима ще ми се сърдиш за това?

Противно на желанието си тя му се усмихна.

– Нофрет е мъртва, не позволявай да създава неприятности на нас, живите. Аз те обичам, Ренизенб, ти ме обичаш и това е всичко.

Да, помисли си девойката, това е всичко...

Тя погледна Камени – той беше наклонил глава на една страна с доволен израз на веселото си, уверено лице. Изглеждаше много млад.

Ренизенб си помисли: „Той е прав. Нофрет е мъртва, а ние сме живи. Сега разбирам омразата ѝ към мен и съжалявам, че го изстрада, но вината не бе моя. И Камени не е виновен, че е обичал мен, а не нея.“

Тети, която си играеше на брега на реката, дойде и дръпна майка си за ръката:

– Ще си идем ли вече у дома? Мамо, ще си идем ли у дома?

Ренизенб въздъхна дълбоко.

– Да, ще си идем.

Тръгнаха към къщата. Тети тичаше малко пред тях. Камени каза с облекчение:

– Ти си великодушна, Ренизенб, и очарователна. Всичко между нас остава ли си същото?

– Да, Камени, всичко си е същото.

Той понижи глас:

– Одеве, по реката, бях много щастлив. А ти, Ренизенб?

– И аз бях щастлива.

– Да, личеше ти. Но защото мислеше за нещо много далечно, а аз искам да мислиш за мен.

– Аз мислех за теб.

Той хвана ръката ѝ и тя не я отдръпна. Камени запя тихичко и много нежно:

– Сестра ми е като Персея...

Усети как ръката ѝ трепна в неговата, чу ускорения ѝ дъх и най-

после се успокои...

III

Ренизенб повика Хенет в стаята си.

Тя влезе забързана и спря, като видя Ренизенб да стои до отворената кутийка за скъпоценности със счупения амулет в ръка. Лицето ѝ беше сериозно и гневно.

– Ти сложи тази кутия за скъпоценности в моята стая, нали, Хенет? Искаше да намеря този амулет. Искаше аз един ден...

– Да откриеш у кого е другата половина? Виждам, че си я открила. Е, винаги е по-добре да се знае, нали, Ренизенб?

Хенет се засмя злобно.

– Искаше да ме заболи, когато узная! – Гневът на Ренизенб се засилваше. – Обичаш да нараняваш хората, нали, Хенет? Никога не говориш направо. Все изчакваш да дойде най-удобният момент. Мразиш всички ни, нали? Винаги си ни мразила.

– Какво говориш, Ренизенб? Сигурна съм, че не го мислиш!

Но в гласа на Хенет нямаше хленчене, а само едва забележимо ликуване.

– Искала си да създадеш неприятности между мен и Камени. Е, неприятности няма.

– Това е много хубаво. То извинява думите ти. Ти си съвсем различна от Нофрет, нали?

– Хайде да не говорим за Нофрет!

– Да, може би е по-добре да не говорим. Камени явно е щастлив, нали? За него беше добре дошло, че Нофрет умря още тогава. Тя можеше да му причини доста неприятности. С баща ти. Нямаше да иска той да се ожени за теб – не, никак нямаше да иска. Дори мисля, че би намерила начин да го осуети. Напълно съм сигурна, че щеше да го стори.

Ренизенб я изгледа с хладна неприязън.

– В езика ти винаги има отрова, Хенет. Жили като скорпион. Но не можеш да ме направиш нещастна.

– Ами това е великолепно, нали? Май си много влюбена. О, хубавец е тоя Камени и много хубава любовна песен пее. Винаги ще си вземе, каквото желае. Никога не го е страх. Аз го одобрявам, наистина го одобрявам. Винаги изглежда тъй обикновен и откровен.

– Какво се опитваш да кажеш, Хенет?

– Казвам просто, че одобрявам Камени. И съм съвсем сигурна, че е обикновен и откровен. Не се превзема. Всичко това е като в приказките, дето ги разказват сладкодумците на тържището. Беден млад писар се оженва за дъщерята на господаря, разделя наследството с нея и заживява щастливо. Чудно какъв късмет има винаги един хубав мъж.

– Права съм – констатира Ренизенб. – Ти ни мразиш.

– Как можеш да кажеш такова нещо, Ренизенб, когато знаеш как робувах на всички ви още преди майка ти да умре?

Но в гласа ѝ все още се забелязваше злобното ликуване, то дори надвиваше обичайното ѝ хленчене.

Ренизенб отново сведе поглед към кутията за скъпоценности и внезапно се сети за нещо.

– Ти сложи гердана със златните лъвчета в тази кутия. Не отричай, Хенет. Аз зная!

Ликуването на Хенет угасна. Тя изведнъж погледна изплашено.

– Не можех другояче, Ренизенб, бях изплашена...

– От какво?

Хенет пристъпи по-близо и понижи гласа си:

– Тя ми го даде, Нюфрет искам да кажа. О, малко преди да умре. Даде ми един-два подаръка. Тя беше щедра, знаеш го. О, да, щедра беше.

– Не се съмнявам, че ти е платила добре.

– Не е хубаво това, дето си мислиш, Ренизенб! Но аз ти казах всичко. Тя ми даде гердана със златните лъвчета, една аметистова тока и едно-две други неща. И после, когато онова момче се появи и разказа, че видяло някаква жена да носи такъв гердан, уплаших се. Викам си, те може да помислят, че аз съм отровила виното на Яхмос. Тъй че сложих гердана в кутията.

– Истина ли е това, Хенет? Истината ли говориш?

– Кълна се, че е истина, Ренизенб! Уплашена бях...

Ренизенб я погледна любопитно:

– Трепериш, Хенет. Сякаш и сега си изплашена.

– Да, изплашена съм... Имам причина.

– Така ли? Кажете ми я.

Хенет облиза тънките си устни. Огледа се наоколо. Очите ѝ хлътнаха като на уловено животно.

– Кажете ми – настоя Ренизенб.

Хенет поклати глава и каза с несигурен глас:

– Няма нищо за казване.

– Ти знаеш много, Хенет. Винаги си знаела много. Радваше се на

това, но сега стана опасно, нали?

Хенет отново поклати глава. После се усмихна злобно:

– Само почакай, Ренизенб. Един ден аз ще хвана юздата в тази къща. И ще я дръпна. Почакай и ще видиш.

Ренизенб се отдръпна от нея.

– Няма да ми навредиш, Хенет. Майка ми няма да ти позволи да ми навредиш.

Лицето на Хенет се промени, очите ѝ светнаха.

– Мразех майка ти. Винаги съм я мразела... И ти, която си взела очите ѝ, гласа ѝ, красотата и самочувствието ѝ... Мразя те, Ренизенб!

Девојката се усмихна:

– Най-после те накарах да го признаеш!

ГЛАВА XX

Втори месец от Лятото – 15-и ден

I

Старата Еза се дотътри уморено в стаята си.

Беше смутена и много изтощена. Възрастта, разбра тя, най-сетне вземаше своята дан. Твърде отдавна беше почувствала умората на тялото си, но усещаше, че съзнанието ѝ е бодро. Сега обаче допускаше, че претоварването на остатъка от будния ѝ ум се е отразило на телесната ѝ мощ.

Щом вече знаеше – поне така вярваше – от кое помещение идва грозящата опасност, това не ѝ позволяваше умствено отпускане. Напротив, повече отвсякога трябваше да се пази, след като съзнателно бе привлякла вниманието върху себе си. Доказателство... доказателство... трябва да намери доказателство... Но как?

Разбра, че вече възрастта говори против нея. Беше твърде уморена, за да импровизира, да съставя умствени ребуси. Всичко, което можеше, бе да се защитава – да остане нащрек, да бди, да се пази.

За убицеца – тя не хранеше никакви илюзии – би било напълно в реда на нещата да убие отново.

Нямаше понятие коя ще бъде следващата жертва. Чувстваше със сигурност, че отровата беше средството, което щеше да бъде използвано. Насилие беше немислимо – дори когато оставаше сама, около нея винаги имаше слуги. Щеше да бъде отрова. Опитваше се да се противопостави. Ренизенб се зае да готви храната ѝ и да ѝ я поднася. В стаята ѝ бе донесен съд с вино и чаша и след като някой роб го опитваше, тя изчакаше двадесет и четири часа, за да не последват нежелани резултати. Накара Ренизенб да споделя храната и виното ѝ, макар още да не се плашеше за нея. Може би за Ренизенб изобщо нямаше опасност? Но в това никой не можеше да бъде сигурен.

От време на време оставаше неподвижна, само размърдаваше уморения си мозък да изнамира начини за доказване на истината или наблюдаваше малката си прислужничка как колосва и плисира ленените ѝ рокли и как нанизва гerdани и гривни. Тази вечер беше много изморена. Позабавлява се с Имхотеп, който обсъждаше въпроса за женитбата на

Ренизенб, преди да е говорил с дъщеря си.

Имхотеп, свит и уплашен, беше сянка от предишната си същност. Поведението му бе загубило надутата си увереност. Осланяше се на майчината несломима воля и решителност.

Колкото до Еза, тя беше изплашена, много изплашена да не каже нещо погрешно. Живите могат да се хванат за една необмислена дума. Да, каза си най-после тя, идеята за женитбата беше мъдра. И няма време да се търси съпруг отдалеч, сред по-значителните членове на рода. Пък и женската линия беше важната – съпругът само щеше да управлява наследството на Ренизенб и децата ѝ.

Стигна се до въпроса: Хори – мъж завършен, със старо и дълго доказано приятелство, син на дребен земевладелец, чийто имот граничеше с техния собствен, или младият Камени с неговите претенции за сродяване.

Еза беше преценила нещата много внимателно, преди да говори. Една погрешна дума – и нещастие то можеше да се стовари.

Когато беше готова с отговора, тя го заяви със силата на непоколебимата си личност. Камени, каза тя, безспорно е съпругът за Ренизенб. Тяхното съединяване и необходимото празненство, по-скоро отдаване дължимото на неотдавнашните тежки загуби, може да стане до една седмица. Ако, естествено, Ренизенб желае. Камени е хубав младеж, заедно ще отгледат здрави деца. Още повече че двамата се обичат.

Е, помисли Еза, тя хвърли жребия си. Сега дъската за игра щеше да покаже. Това не зависеше от нея. Правеше, каквото смяташе за целесъобразно. Щом беше рисковано – добре, Еза харесваше партията на дъската за игра точно както я правеше Ипи. Животът не е безопасно нещо. Трябва да рискуваш, за да спечелиш играта.

Тя огледа подозрително стаята си, когато се върна в нея. По-точно проучи големия съд с вино. Установи, че е затворен и запечатан, както го беше оставила. Винаги го запечатваше, когато излизаше от стаята си, и печатът висеше за по-сигурно на врата ѝ.

Да, по този начин не рискуваше. Еза се засмя тихо със злобно задоволство. Не е тъй лесно да се убие една старица. Старите жени знаят цената на живота – и повечето от хитростите му. Утре... Тя повика малката си прислужничка.

– Къде е Хори, знаеш ли?

Момичето отговори, че май се е качил на гробницата, в скалната дупка. Еза кимна удовлетворено.

– Иди при него. Кажи му утре сутринта, щом Имхотеп и Яхмос

отидат по посевите, да изпрати Камени с тях, за да пресмята, и когато Кайт е край езерото с децата, да дойде при мен. Разбра ли? Повтори го.

Малката прислужничка го стори и Еза ѝ нареди да си върви. Да, планът ѝ беше задоволителен. Съветването с Хори щеше да бъде на четири очи, тъй като мислеше да изпрати Хенет със заръка в навеса на тъкачите. Щеше да предупреди Хори какво предстоеше и заедно можеха да си поговорят свободно.

Когато черното момиче се върна с вестта, че Хори ще направи, както е поръчала, Еза въздъхна облекчено.

Сега, след тези неща, умората я заля като порой. Каза на момичето да донесе гърнето с приятно ухаещия мехлем и да ѝ разтрие крайниците. Ритъмът я успокои и мехлемът потисна тъпата болка в костите ѝ.

Най-после се изтегна с глава върху дървената възглавница и заспа. За момента страховете ѝ намаляха.

Събуди се доста по-късно със странното усещане за студенина. Краката и ръцете ѝ бяха вкочанени и неподвижни... Като че ли цялото ѝ тяло беше схванато. Почувства как мозъкът ѝ се вдървява, волята ѝ се парализира, ударите на сърцето ѝ отслабнаха.

Помисли си: „Това е смъртта...“ Странна смърт... Непредизвестена, без тревожни признаци. Така, помисли си тя, умират старците...

И тогава проумя. Това не беше естествена смърт! Това беше Дяволът, изскочил от тъмнината.

Отрова...

Но как? Кога? Всичко, което яде и пи, беше проверено, беше сигурно. Не можеше да има грешна стъпка.

Тогава как? Кога?

С последните слаби мъждукания на мозъка си Еза потърси загадката. Трябва да узнае – трябва!, – преди да умре. Усети, че натискът върху сърцето ѝ се увеличава. Мъртва студенина... Слабо болезнено задъхване. Как врагът е направил това?

И внезапно от миналото долетя спомен, за да ѝ помогне да разбере. Остриганата кожа на агне... Топка миришеща лой... Един опит на баща ѝ да покаже, че някои отрови могат да се поглъщат от кожата. Ланолин... мехлеми, направени от ланолин. Ето така врагът я беше досегнал.

Гърнето ѝ с приятно миришещите мазила, тъй необходими на една египетска жена. Отровата е била вътре...

А утре... Хори... Той нямаше да научи. Тя не би могла да му каже... Беше твърде късно.

На сутринта малката прислужничка изтича от стаята с вик, че господарката ѝ е умряла в съня си.

II

Имхотеп стоеше, свел поглед към мъртвото тяло на Еза. Лицето му бе скръбно, но върху него не личеше подозрение.

Майка му, каза той, била умряла естествено, от старост.

– Тя беше стара. Да, стара беше. Безспорно беше време да иде при Озирис и всичките ѝ главоболия и мъки най-накрая да престанат. Изглежда е намерила мир. Слава на Ра за милосърдието му, че ѝ донесе смърт, неподпомогната от човек или от зъл дух. Тук няма насилие. Вижте колко спокойна изглежда.

Ренизенб се разплака, а Яхмос я успокояваше. Хенет въздишаше, като клатеше глава и повтаряше каква загуба е Еза и колко тя, Хенет, винаги ѝ е била предана. Камени спря пеенето си и изобрази подобаваща скръб.

Хори дойде и застана до умрялата жена. Това беше часът, в който тя го бе повикала при себе си. Чудеше се какво ли е искала да му каже... Имала е да му съобщи нещо определено. Сега никога нямаше да научи. Но може би, помисли си той, би могъл да отгатне...

ГЛАВА XXI

Втори месец от Лятото – 16-и ден

I

– Хори, убита ли беше тя?

– Така мисля, Ренизенб.

– Как?

– Не зная.

– Но тя беше толкова предпазлива! – Гласът на момичето звучеше измъчен и объркан. – През цялото време беше нащрек. Взе всички предпазни мерки. Всичко, което ядеше и пиеше, се проверяваше и опитваше.

– Зная, Ренизенб, но въпреки това мисля, че беше убита.

– А тя беше най-мъдра от всички ни – най-умната! Убедена беше, че нищо лошо не може да ѝ се случи. Хори, сигурно е магия. Зла магия, проклятие на зъл дух.

– Вярваш в това, защото е най-лесното за вярване. Хората все така правят. Но самата Еза не би го повярвала. Тя знаеше, преди да умре, и ако не беше умряла в съня си... Тя знаеше, че това е дело на жив човек.

– А знаеше ли чие е?

– Да. Съвсем открито показва подозренията си. Стана опасна за врага. Фактът, че е мъртва, доказва, че подозрението ѝ беше вярно.

– И ти е казала... кой е?

– Не – отвърна Хори, – не ми каза. Никога не спомена име. Въпреки всичко нейната и моята мисъл бяха, убеден съм, еднакви.

– Тогава трябва да ми кажеш, Хори, за да мога да се предпазя.

– Не, Ренизенб, твърде много съм загрижен за твоята безопасност, за да направя това.

– Аз в безопасност ли съм?

Лицето на Хори потъмня.

– Не, Ренизенб, не си в безопасност. Никой не е. Но е по-сигурно, отколкото ако си наясно с истината. Тогава определено щеше да бъдеш застрашена и да бъдеш премахната веднага, без каквото и да било риск.

– А ти, Хори? Ти навярно знаеш.

Той я поправи:

– Мисля, че зная. Но нищо не съм споменава и не съм го показал.

Еза постъпи неразумно. Проговори. Показа направо към кого бяха насочени мислите ѝ. Не биваше да прави това... После ѝ го казах.

– Но ти, Хори... Ако нещо ти се случи...

Тя млъкна. Познаваше очите му, взрени в нейните. Сериозни, съредоточени, насочени право в ума и сърцето ѝ... Той хвана ръцете ѝ и нежно ги задържа.

– Не се бой за мен, малка Ренизенб... Аз ще бъда добре.

Да, помисли си тя, всичко наистина ще бъде наред, щом Хори казва. Странно, онова чувство на задоволство, на спокойствие, на чисто изпято щастие... Колко красиво и усамотено беше да гледаш от гробницата в далечината – разстояние, от което нямаше глъчка от хорски препирни и ограничения.

Внезапно тя се чу да казва почти грубо:

– Омъжвам се за Камени.

Хори пусна ръцете ѝ – тихо и съвсем естествено.

– Зная, Ренизенб.

– Те... баща ми... те мислят, че това е най-доброто.

– Зная.

Той си тръгна.

Сякаш стените на двора се приближиха към нея, гласовете в къщата и на жетварите навън звучаха високо и шумно.

Ренизенб имаше само една мисъл в главата си: „Хори си тръгва...“

Тя му викна плахо:

– Хори, къде отиваш?

– Из полетата с Яхмос. Много работа трябва да бъде свършена и отметната. Жетвата е към края си.

– А Камени?

– Камени идва с нас.

Ренизенб извика:

– Страх ме е тук! Да, дори и денем, когато слугите са наоколо и Ра плава по небето, ме е страх.

Той бързо се върна:

– Не се плаши, Ренизенб. Кълна се, че няма нужда да се безпокоиш.

Поне днес.

– А после?

– Достатъчно е днес да оживеем – и, кълна ти се, днес ти не си в опасност.

Ренизенб го погледна и се намръщи.

– Но ние в опасност ли сме? Яхмос, баща ми, аз? Аз не съм

запалшена първа... Това ли е, което смяташ?

– Опитай се да не мислиш за това, Ренизенб. Правя всичко, което мога, макар да ти се струва, че не правя нищо.

– Разбирам... – Ренизенб го погледна замислено. – Да, разбирам. Яхмос е първият. Врагът два пъти опита с отрова и се провали. Сигурно ще има трети опит. Затова ще бъдеш близо до него – за да го пазиш. И след това ще се обърне към баща ми и мен. Кой толкова мрази нашето семейство, че...

– Тихо. По-добре не говори за тези неща. Имай ми доверие, Ренизенб. Опитай се да прогониш страха от мислите си.

Тя отметна глава и го погледна гордо.

– Имам ти доверие, Хори. Ти няма да ме оставиш да умра... Обичам живота твърде много и не искам да го напускам.

– Няма да го напуснеш, Ренизенб.

– Нито ти, Хори.

– Нито аз.

Те се усмихнаха един на друг и после Хори тръгна да търси Яхмос.

II

Ренизенб поседна и загледа Кайт.

Тя помагаше на децата да правят играчки от глина, като гребеше вода от езерото. Пръстите й месеха и оформяха, а гласът й насърчаваше двете малки съсредоточени момченца в тяхната работа. Лицето на Кайт беше както винаги любезно, широко, безизразно. Околната атмосфера на насилствена смърт и постоянен страх, изглежда, не я засягаше много...

Хори беше помолил Ренизенб да не мисли, но дори при най-добро желание тя не можеше да се подчини. Щом той знаеше кой е врагът, щом Еза го беше узнала, тогава нямаше причина тя също да не го научи. Можеше и да е по-безопасно да не знае, но никое човешко същество не ще се задоволи само с очакване. Ренизенб искаше да знае.

То трябва да е много лесно, много лесно наистина. Ясно, баща й не би желал да убие собствените си деца. Тъй че отпаднаше. Кой оставаше?

Абсолютно и безпрекословно оставаха двама души – Кайт и Хенет.

И двете жени...

И сигурно без причини да убиват...

Хенет мразеше всички. Да, тя безспорно ги мразеше. Призна си, че мрази и Ренизенб. Защо тогава да не мрази по същия начин и другите?

Ренизенб се опита да проникне в объркания, замъглен ум на Хенет.

Живее тук всичките тези години, работи, парадира с предаността си, лъже, шпионира, прави пакости... Дошла е отдавна като бедна сродница на велика и красива господарка. Вижда тази великолепна жена щастлива, със съпруг и деца. Мъжът ѝ я изоставя, детето ѝ умира... Да, може би това е причината. Като рана от забито копие, каквато Ренизенб веднъж бе видяла. На повърхността беше зараснала бързо, но отдолу беше загнила и бушуваше, ръката се беше подула и не даваше да я докоснат.

После дойде лекар и с подходящо заклинание вкара малък нож в болната, загнойсала, подута ръка. Приличаше на рухване на препълнен яз. Силна струя течност с отвратителна миризма избликна навън...

Такива може би бяха мислите на Хенет. Скръб и рана, хванала коричка отгоре – и загнила отрова отдолу, подута вече от голямото натрупване на омраза и жлъч.

Но дали Хенет мразеше и Имхотеп? Сигурно не. От години се увърташе около него, ласкаеше го, умилкваше му се... Той повярва в нея, без да се съмнява. Вероятно тази преданост не е изцяло престорена?

А щом му беше предана, можеше ли умишлено да му причини цялата тази мъка и загуби?

О, но тя сигурно мразеше и него, винаги го беше мразила. Ласкаеше го умишлено, само за да разпали слабостите му. Вероятно Имхотеп бе този, когото тя мразеше най-вече. Тогава за едно изкривено, обхванато от злост съзнание какво по-голямо удоволствие може да има от това, да го накара да гледа как децата му умират едно по едно...

– Какво има, Ренизенб? – Кайт я гледаше. – Много странен вид имаш.

Ренизенб се изправи.

– Имах чувството, че ще повърна – отговори ѝ тя.

В известен смисъл това беше вярно. От картината, която си беше представила, силно ѝ се догади. Кайт прие думите ѝ буквално.

– Прейла си със зелени фурми или рибата е била развалена.

– Не, не, нищо не съм яла. Тревожи ме това, в което живеем.

– А, това ли било.

Кайт беше толкова равнодушна, че Ренизенб я погледна учудено:

– Но теб не те ли е страх?

– Не, не ме е страх. Ако нещо се случи на Имхотеп, за децата ще се погрижи Хори. Той е честен, ще опази наследството им.

– Яхмос ще стори това.

– Яхмос също ще умре.

– Казваш го толкова спокойно, Кайт! Все пак не го мислиш сериозно, нали? Имам предвид, че баща ми и Яхмос ще умрат.

Кайт се замисли за миг, после повдигна рамене:

– И двете сме жени, нека бъдем честни. Винаги съм мислила Имхотеп за тираничен и несправедлив. Той постъпи възмутително в случая с наложницата си, позволи ѝ да го придума да остави без наследство собствената си плът и кръв. Никога не съм го обичала. Колкото до Яхмос, той е мухльо. Сатипи го водеше за носа. По-късно, когато тя умря, той доби кураж, започна да дава нареждания. Винаги би предпочел собствените си деца пред моите, естествено. Така че ако умре, толкова по-добре ще бъде за моите деца – аз така виждам нещата. Хори няма деца и е справедлив. Това, което се случи, ни обезпокои, но по-късно си помислих, че всичко е било за добро.

– Как можеш да говориш толкова спокойно за тези неща, Кайт, толкова студено? След като собственият ти съпруг, когото ти обичаше, пръв беше убит.

Някакъв неопределен израз премина през лицето на Кайт. Тя се обърна към Ренизенб и погледът ѝ безспорно съдържаше презрителна ирония.

– Понякога много приличаш на Тети. Наистина бих се заклела, че не си по-голяма от нея!

– Ти не скърбиш за Собек – Ренизенб изговори думите бавно. – Забелязах го.

– Хайде, Ренизенб, изпълнявам всички условности. Зная как трябва да се държи една скорошна вдовица.

– Ето заради какво било всичко... Тогава, значи, ти не си обичала Собек?

Кайт вдигна рамене.

– А защо е трябвало?

– Кайт! Той беше твой съпруг, той ти даде деца!

Изразът ѝ изведнъж стана нежен. Тя погледна надолу към двете момченца, погълнати от играта с глината, и после към Анк, която се полюшваше, пееше си и размахваше малките си краченца.

– Да, той ми даде децата. За това му благодаря. Но всъщност какво представляваше той? Един красив самохвалко – мъж, който винаги се е мъкнел по други жени. Не си взе сестра – някоя скромна личност, която щеше да е полезна на всички в къщата. Не, ходеше по къщите с лошо име, хвърляше там много пари и злато, пиеше и избираше най-скъпите

танцьорки. Много хубаво правеше Имхотеп, като го държеше изкъсо, та отчиташе до грош продажбите, които извършваше в имота. Как да обичам и да уважавам такъв мъж? И за какво са мъжете всъщност? Да зачеват деца, това е всичко. Силата на рода е в жените. Ние, Ренизенб, даваме на децата си всичко, което имаме. Що се отнася до мъжете – да зачеват и да умират рано...

Презрението и пренебрежението в гласа на Кайт се извисиха така, че той заприлича на музикален инструмент. Силното ѝ грозно лице се преобрази.

Ренизенб си помисли слисана: „Кайт е силна. Ако е глупава, то това е глупост, която е доволна от себе си. Тя мрази и презира мъжете. Знаех си. Един път, преди, долових за миг това внушавашо страх качество. Да, Кайт е силна...“

Неволно погледът ѝ попадна на ръцете на Кайт. Те стискаха и месеха глината – силни, мускулести ръце. И както Ренизенб ги наблюдаваше да мачкат глината, тя си спомни Ипи и силните ръце, които бяха потопили главата му във водата и я бяха държали там неумолимо. Да, ръцете на Кайт могат да извършат това...

Момиченцето се закачи за един трънлив бодил и нададе рев. Кайт се спусна към нея, откачи я, притисна я до гърдите си и започна да ѝ пее. Сега лицето ѝ излъчваше любов и нежност. В този миг откъм верандата дотича Хенет.

– Нещо не е наред ли? Детето изпищя и аз помислих да не би...

Тя млъкна, разочарована. По лицето ѝ се четеше нетърпение и злоба, желание да е станала някаква беда.

Ренизенб изгледа двете жени.

Омраза на едното лице. Любов на другото. Кое е по-тревожно, зачуди се тя.

III

– Яхмос, пази се, пази се от Кайт!

– От Кайт ли? – зачуди се той. – Моя скъпа Ренизенб...

– Казвам ти, тя е опасна.

– Нашата тиха Кайт? Тя винаги е била кротка, покорна жена, не много умна...

Ренизенб го прекъсна:

– Тя не е нито кротка, нито покорна. Аз се страхувам от нея, Яхмос,

иска да се пазиш.

– От Кайт? – все още не му се вярваше. – Трудно мога да си представя, че Кайт е причинила смъртта наоколо. Не би й достигнал мозък.

– Не мисля, че за това е необходим много мозък. Да познаваш отровите – това е всичко, от което има нужда. И ти знаеш, че в някои семейства са известни такива неща. Предават се от майка на дъщеря. Тези отвари се варят от силни билки. Това е вид знание, което Кайт лесно е могла да получи. Тя сама вари лекарства за децата, когато са болни, ти знаеш.

– Да, така е – Яхмос говореше замислено.

– Хенет също е зла жена – продължи Ренизенб.

– Хенет – да. Ние никога не сме я обичали. Факт е, но заради баща ни...

– Баща ни се заблуждава за нея – каза Ренизенб.

– Може и така да е. Тя го ласкае – добави Яхмос с обикновен тон. Ренизенб го погледна изненадана. За пръв път чуваше Яхмос да прави изказване, съдържащо неодобрение към Имхотеп. Винаги й се е струвал напласен от баща им.

Но сега, разбра тя, Яхмос постепенно беше взел преднина. През последните няколко седмици Имхотеп се беше превил под годините. Беше станал неспособен да дава нареждания, да взема решения. Дори физически изглеждаше отслабнал. Повечето време блуждаеше някъде, очите му бяха замъглени и погледът му – отвлечен. Понякога като че ли не разбираше какво му се говори.

– Мислиш ли, че тя... – Ренизенб млъкна. Огледа се и пак започна:
– Не мислиш ли, че тя... тя е...

Яхмос я хвана за ръката:

– Успокой се, Ренизенб, тези неща по-добре да не се казват, дори да не се прошепват.

– Тогава ти също мислиш...

Той повтори нежно и настоятелно:

– Нищо не казвай сега. Ние имаме планове.

ГЛАВА XXII

Втори месец от Лятото – 17-и ден

I

Следващият ден беше празникът на Новолунието. Имхотеп се приготвяше да се качи на гробницата, за да извърши жертвоприношенията. Яхмос поиска разрешение от баща си да отиде с него, но той беше неотстъпчив. По свойствения си начин, който сега изглеждаше смешен, помърмори:

– Докато сам не си видя нещата, как мога да бъда сигурен, че са свършени както трябва? Да се откажа от задълженията си ли? Не съм ли се грижил за всички вас, не съм ли ви подпомагал?...

Гласът му секна.

– Всички? Всички? О, забравих... Двамата ми силни синове... Хубавият ми Собек... Умният ми и обичен Ипи... Изгубих ги. Яхмос и Ренизенб, скъпи сине и дъще, вие сте още с мен... Но докога... Докога...

– Още дълги години, надяваме се – отвърна Яхмос. Той говореше високо, като на глух.

– А? Какво? – Имхотеп сякаш беше изпаднал в тежък унес. После внезапно и изненадващо каза: – Зависи от Хенет, нали? Да, зависи от Хенет.

Яхмос и Ренизенб се ококориха. Тя нежно се обърна към баща си:

– Не те разбирам, татко.

Имхотеп смъкна нещо, което те не схванаха. После леко повиши глас, но очите му бяха мътни и празни:

– Хенет ме разбира. Винаги ме е разбирала. Тя знае колко голяма е отговорността ми, колко е голяма... Да, колко е голяма... И вечно неблагоприятност... Обаче трябва да има възмездие. Мисля, че така се полага. Своеволията трябва да бъдат наказани. Хенет винаги е била тиха, скромна и предана. Ще бъде възнаградена...

Той се изпъна и каза надутото:

– Разбираш ли, Яхмос? Хенет ще има всичко, което пожелае. Нейните заповеди трябва да се изпълняват.

– Но защо, татко?

– Защото аз казвам така. Защото ако се прави това, което казва

Хенет, тук повече няма да има смърт...

Той кимна мъдро с глава и си отиде, оставяйки Ренизенб и Яхмос да се гледат един друг с недоумение и тревога.

– Какво означава това, братко?

– Не знам, Ренизенб. Понякога мисля, че баща ми не съзнава какво върши и говори...

– Той може би не. Но мисля, че Хенет много добре съзнава какво говори и върши. Неотдавна ми каза, че скоро тя щяла да държи юздите в тази къща.

Те се спогледаха. После Яхмос сложи ръка на рамото ѝ.

– Не се ядосвай. Показваш много открито чувствата си, Ренизенб. Нали чу какво каза баща ни? Ако правим това, което казва Хенет – тук повече няма да има смърт...

II

Хенет беше седнала с подвити крака в складовете и преброяваше натрупаните чаршафи. Това бяха стари чаршафи и тя придържаше печата в ъгъла по-близо до очите си.

– „Ашайет“ – промърмори. – Чаршафи на Ашайет. Отбелязана е годината, в която тя дойде тук заедно с мен... Толкова време мина. Знаеш ли, чудя се, че и досега се използват твоите чаршафи, Ашайет...

Тя прекъсна мърморенето си по средата – някакъв звук я накара да погледне през рамо.

Беше Яхмос.

– Какво правиш, Хенет?

– Балсаматорите имат нужда от много чаршафи. Купища, купища чаршафи използваша. Четиристотин лакти употребиха вчера. Ужасно много платно поглъщат тези погребения! Е, можем да използваме и старите. Те са с добро качество и не са чак толкова повредени. Чаршафите на майка ти, Яхмос, да, чаршафите на майка ти...

– Кой ти каза, че можеш да ги вземеш?

Хенет се засмя.

– Имхотеп ми дава всичко. Не съм му искала позволение. Той има доверие на бедната Хенет. Знае, че тя ще гледа всичко да бъде наред. Грижила съм се за много неща в тази къща дълго време. Мисля, че най-после трябва да си получа наградата!

– Май това и става, Хенет – тонът на Яхмос беше благ. – Баща ми

каза... – той млъкна. – Всичко зависи от теб.

– Ами? Е, това е вече хубаво. Но може би ти не мислиш така, Яхмос?

– М-м, не съм съвсем сигурен – тонът му още беше благ, но я погледна отблизо.

– По-добре е да се съгласиш с баща си, Яхмос. Не искаме повече... неприятности, нали?

– Не те разбирам напълно. Искаш да кажеш – не искаме повече смърт?

– Изглежда ще има още смърт. А-ха...

– Кой ще бъде следващият мъртвец, Хенет?

– Защо си мислиш, че аз знам?

– Защото знаеш доста работи. Знаеше например, че Ипи ще умре на следващия ден... Ти си много умна, нали, Хенет?

Тя се окопоти.

– Значи едва сега започна да разбираш това! Аз отдавна не съм бедната глупава Хенет, а тази, която знае.

– Какво знаеш?

Гласът ѝ се промени – стана плътен и силен.

– Зная, че най-после мога да правя каквото си искам в тази къща. И никой няма да ме спре. Имхотеп изцяло се осланя на мен. И ти ще правиш същото, нали, Яхмос?

– А Ренизенб?

Хенет се засмя със злобно, щастливо кудкудякане.

– Ренизенб няма да бъде тук.

– Смяташ, че тя е следващата, която ще умре?

– А ти какво смяташ, Яхмос?

– Очаквам да чуя твоето мнение.

– Исках да кажа само, че Ренизенб ще се омъжи и ще си отиде.

– Какво означава това, Хенет?

Тя изкряка:

– Еза каза веднъж, че езикът ми бил опасен. Може би е така! – Изсмя се пискливо, полошвайки се на петите си насам-натам. – Е, Яхмос, какво ще кажеш? Мога ли най-после да правя каквото си искам в тази къща?

Преди да отговори, Яхмос за миг внимателно се взря в лицето ѝ.

– Да, Хенет. Умът ти сече. Ще правиш, каквото си пожелаеш.

Той се обърна да посрещне Хори, който идваше от главната зала.

– А, тук си бил, Яхмос. Имхотеп те очаква. Време е да се качим на

гробницата.

Яхмос кимна.

– Идвам. – Той сниши глас: – Хори, струва ми се, че Хенет е луда...

Определено са я хванали бесните. Започвам да вярвам, че тя е отговорна за всичко, което се случва.

Хори спря за миг, преди да каже с тихия си, безпристрастен глас:

– Странна жена е тя... и зла, струва ми се.

Яхмос още повече сниши гласа си:

– Хори, мисля, че Ренизенб е в опасност.

– От Хенет ли?

– Да. Тя само загатна, че Ренизенб може да е следващата, която... ще умре.

Разнесе се раздраженият глас на Имхотеп:

– Цял ден ли да чакам? Що за поведение? Никой не ме зачита вече!

Никой не знае колко страдам! Къде е Хенет? Тя ме разбира.

От склада долетя победоносното кискане на Хенет:

– Яхмос, чу ли? Хенет! Хенет е незаменима!

Яхмос каза тихо:

– Да, Хенет, разбирам. Ти си силна. Ти, баща ми и аз... ние тримата заедно...

Хори отиде да намери Имхотеп. Яхмос размени още няколко думи с Хенет, която кимаше, а лицето ѝ искреше от злобно ликуване.

После Яхмос се присъедини към Хори и Имхотеп, извинявайки се за закъснението си, и тримата мъже се качиха заедно на гробницата.

III

Денят мина бавно за Ренизенб.

Тя беше неспокойна, вървеше нагоре-надолу, от къщата до верандата, после до езерото и сетне отново до къщата.

По пладне Имхотеп се върна и след като му поднесоха ядене, излезе на верандата.

Ренизенб дойде при него. Седна, обгърнала с ръце коленете си, и поглеждаше от време на време лицето на баща си. То все още съхраняваше онзи празен, объркан израз. Имхотеп говореше малко.

Веднъж-дваж въздъхна дълбоко. По едно време попита за Хенет, но тя беше заета с платното за балсаматорите.

Ренизенб попита баща си, къде са Хори и Яхмос.

– Хори отиде по лепените полета. Има някои неща за пресмятане. Яхмос е из посевите. Сега цялата работа пада на него... Жалко за Собек и Ипи! Момчетата ми, хубавите ми момчета...

Ренизенб бързо се опита да го разсее:

– Камени не може ли да наглежда работниците?

– Камени? Кой е Камени? Нямам син с такова име.

– Писарят, дето ще ми бъде съпруг.

Той се загледа в нея:

– На теб, Ренизенб? Та ти си омъжена за Кай.

Тя въздъхна, но не каза нищо. Беше жестоко да се опитва да го връща в действителността. След малко обаче той се опомни и възкликна:

– Разбира се, Камени! Отиде да даде някои разпореждания на надзирателя в пивоварницата. Трябва да ида да го посрещна.

Той отмина, бърборейки, като поднови старото си поведение, и Ренизенб се поразведри.

Може би това негово умопомрачение беше само временно?

Тя се огледа. Като че ли имаше нещо злокобно в тишината на къщата и двора този ден. Децата бяха откъм далечната страна на езерото. Кайт не беше с тях и Ренизенб се зачуди къде ли може да е.

В този момент на верандата излезе Хенет. Огледа се и после боязливо се приближи до Ренизенб. Беше възвърнала предишното си ласкателно, смирено държане.

– Чаках да останеш сама, Ренизенб.

– Защо, Хенет?

Хенет сниши глас:

– Имам вест за теб... от Хори.

– Какво каза той? – гласът на Ренизенб беше нетърпелив.

– Каза да се качиш на гробницата.

– Сега ли?

– Не. Бъди там един час преди залеза. Това заръча. Ако още не е там, да го почакаш, докато дойде. Важно било, каза. – Млъкна замалко и добави: – Почаках да останеш сама, за да ти го кажа – да не чуе някой.

После отново изчезна.

Ренизенб почувства, че ѝ олеква. Усети радост при мисълта, че ще се качи сред мира и спокойствието на гробницата. Радост, че ще види Хори и ще може да разговаря свободно с него. Малко се изненада обаче, че той е доверил съобщението си на Хенет.

Независимо че беше зловна, тя честно го предаде на Ренизенб.

„Защо да се боя от Хенет? – помисли си девойката. – Аз съм по-

силна от нея.“

Тя се изправи гордо. Почувства се млада, уверена в себе си и много жизнена...

IV

След като предаде съобщението на Ренизенб, Хенет влезе отново в склада за ленените тъкани. Смееше се тихичко.

Наведе се над разбърканите купища чаршафи.

– Скоро ще имаме повече нужда от вас – весело им говореше тя. – Чуваш ли, Ашайет? Сега аз съм господарката тук и ти казвам, че твоите ленени чаршафи ще обвиват друго тяло. И чие тяло мислиш? Хи-хи! Не успя да направиш много за тях, нали? Ти и вуйчо ти, номархът! Справедливост? Каква справедливост може да има в този свят? Това ми отговори!

Нещо помръдна зад балите ленено платно. Хенет извърна глава на-там. Тогава широк ленен чаршаф я обви и запуши устата и носа ѝ. Някаква неумолима ръка стегна плата около тялото ѝ, бинтовайки я като труп, докато тя престана да се бори...

ГЛАВА XXIII

Втори месец от Лятото – 17-и ден

I

Ренизенб седна пред входа на скалната дупка и се загледа в Нил, изпаднала в особена унесеност.

Струваше ѝ се, че е минало твърде много време от деня, в който за пръв път седна тук, малко след като се завърна в бащината си къща.

Тогава тя установи с радост, че нищо не се е променило, че всичко си е точно такава, каквото беше, когато замина преди осем години. Спомни си сега думите на Хори, че тя не е онази Ренизенб, която замина с Кай, и как му беше отговорила уверено, че скоро ще стане същата.

Тогава той бе започнал да ѝ говори за промените, които идват отвътре, за покварата, която няма външен белег.

Сега знаеше какво е имал предвид, когато каза тези неща. Опитвал се бе да я предпази. Тя беше толкова уверена, дори спяпа... приемаше всичко в семейството за неподправено.

Трябваше идването на Нофрет да ѝ отвори очите...

Да, идването на Нофрет. Оттогава всичко тръгна наопаки. С Нофрет беше дошла смъртта...

Дали е била зла или не, тя несъмнено бе донесла злото... И то още беше сред тях.

За последен път Ренизенб допусна, че духът на Нофрет е причината за всичко...

Нофрет, зловна и мъртва...

Или Хенет, зловна и жива... Презряната, подмазващата се, ласкаещата Хенет...

Ренизенб потръпна, развълнува се и бавно се изправи.

Не можеше повече да чака Хори. Слънцето залязваше. Учуди се защо не идва.

Надигна се, огледа се и заслиза по пътечката надолу към долината. В този вечерен час беше много тихо. Тихо и красиво, помисли си тя.

Какво правеше Хори? Ако беше дошъл, щяха да споделят този час... Не оставаха много такива часове. Скоро, когато стане съпруга на Камени...

Наистина ли се омъжваше за Камени? Сякаш някакъв тласък накара Ренизенб да се освободи от състоянието на затъпяване, което я владееше толкова дълго. Като че ли се събуди от трескав сън.

Обхваната от ужаса на страх и несигурност, тя се беше съгласила на това, което ѝ предложиха.

Но сега отново беше предишната Ренизенб и ако се омъжеше за Камени, щеше да бъде, защото иска да се омъжи за него, а не защото семейството ѝ го уреждаше. Камени с неговото хубаво, засмяно лице! Обичаше го, нали? Ето затова щеше да се омъжи за него.

В този вечерен час тук горе цареше яснота и тишина. Нямаше смут. Тя беше Ренизенб, изправена над света, спокойна и смела, най-сетне тя самата.

Не каза ли веднъж на Хори, че трябва да слезе по тази пътечка сама в часа, в който умря Нофрет? Дали страхът ще ѝ бъде спътник, или не, трябва да продължава да върви сама.

Ето, сега го правеше. Това бе точно часът, в който със Сатипи се бяха надвесили над тялото на Нофрет. И часът, когато Сатипи слизаше на връщане по пътечката и изведнъж се беше обърнала, за да види как я връхлита гибелта.

И точно на това място. Какво бе чула Сатипи, за да се обърне незабавно назад?

Стъпки?

Стъпки... Но и Ренизенб чу стъпки сега – следваха я по пътечката. Внезапно сърцето ѝ силно заби от страх. Значи, било е истина! Нофрет беше зад нея, вървеше подире ѝ...

Обхваната я ужас, но не забави крачките си. Нито пък ги ускори. Трябва да победи страха, не бе сторила зло, за което да се разкайва...

Сепна се, събра смелост и както вървеше, обърна глава назад. Усети огромно облекчение – зад нея вървеше Яхмос. Не дух на мъртвец, а собственият ѝ брат. Сигурно е имал работа в стаята за жертвоприношения на гробницата и е излязъл едва след като тя си е тръгнала.

Спря и от устата ѝ излетя сподавен вик на щастие.

– Ох, Яхмос, слава богу, че си ти!

Той бързо се приближаваше към нея. Тя тъкмо се канеше да заговори – да разкаже за глупавите си страхове, но думите замръзнаха на устните ѝ.

Това не беше Яхмос, когото познаваше – нежният ѝ мил брат. Очите му блестяха и езикът пробягваше по сухите му устни. Ръцете, които държеше малко пред тялото си, бяха леко извити, пръстите му

приличаха на птичи нокти.

Той я гледаше и погледът му беше ясен. Това беше поглед на човек, който бе убил и отново се канеше да убие. Върху лицето му имаше злорада жестокост, пъклено задоволство.

Яхмос... безмилостният враг беше Яхмос! Зад маската на едно нежно, миловидно лице... това!

Мислеше, че брат ѝ я обича, но в това нечовешко, злонамерено лице нямаше любов.

Ренизенб простена – слаб, безпомощен стон.

Разбра – това беше смъртта. Нямаше сили да се пребори с Яхмос. Тук, където беше паднала Нофрет, където пътечката беше тясна, тя също щеше да срещне смъртта...

– Яхмос! – Това беше последната ѝ молба... В името му тя вложи всичката любов, която винаги беше изпитвала към най-големия си брат.

Молбата обаче остана напразна. Яхмос се засмя – тих, нечовешки, отсечен щастлив смях.

После се спусна напред, жестоките му ръце с пръсти като на птица се извиха и понечиха да се впият в гърлото ѝ...

Ренизенб отстъпи към скалата, протегна ръце в напразен опит да отблъсне неговите. Това беше ужас... смърт.

И тогава чу звук – приятен, сякаш някой дръпна струна на музикален инструмент...

Нещо пеещо премина през въздуха. Яхмос спря, олюля се, после със силен вик се строполи по лице в краката ѝ. Тя го гледаше недоумяваща. После видя перото на стрела, отмести поглед надолу, където все още с опънат лък стоеше Хори...

II

– Яхмос... Яхмос...

Онемяла от смайване, Ренизенб повтори името му веднъж и още веднъж. Сякаш не ѝ се вярваше...

Стоеше пред малката скална дупка, а ръката на Хори успокояващо я придържаше. С мъка си припомни как той я поведе обратно нагоре по пътечката. Само успя да повтори името на брат си замаяно, с почуда и ужас в гласа.

Хори каза внимателно:

– Да, Яхмос. През цялото време Яхмос.

– Но как? Защо? И как е могъл да бъде той – нали беше отровен! Едва не умря.

– Не, той не е рискувал чак толкова, че да умре. Много е внимавал колко вино ще изпие. Гълътнал е само колкото да се разболе и преувеличи признаците на болката си. Знаел е, че по този начин ще бъде извън подозрение.

– Но той не е могъл да убие Ипи! Нали беше толкова слаб, че едва се държеше на краката си!

– Поредната преструвка. Ти не помниш, но Мерсу спомена, че отровата била вече обезвредена и скоро щял да се възстанови. В действителност точно така е станало.

– Но защо, Хори? Това не мога да проумея – защо?

Той въздъхна.

– Спомняш ли си, Ренизенб, че веднъж ти говорих за покварата, която идва отвътре?

– Спомням си. Наистина, дори тази вечер си мислех за това.

– Ти каза веднъж, че идването на Нофрет е донесло зло. Това не беше вярно. Злото вече беше тук, скрито вътре, в сърцата на всички в къщата. Пристигането на Нофрет само го извади от скришните му места наяве. Нейното присъствие разбули укритията. Нежното майчинство на Кайт се обърна в коравосърдечен егоизъм към нея и младостта ѝ. Собек престана да бъде веселият, чаровен млад мъж, а стана горделив, разпътен слабак. Ипи не беше толкова разглезено, привлекателно дете, колкото пресметливо, самонадеяно момче. Въпреки демонстрираната от Хенет преданост, злобата ѝ пролича много ясно. Сатипи се показва като груба и страхлива. Имхотеп пък се изроди в дребнав и надут тиранин.

– Зная, зная – Ренизенб закри очи с ръка. – Няма нужда да ми казваш. Откривах това малко по малко... Защо се случиха тези неща? Защо се появи тази поквара, както ти казваш, отвътре?

Хори повдигна рамене:

– Кой може да каже? Вероятно защото винаги има развитие. И ако някой не израсне по-виден, по-мъдър и по-голям, тогава развитието тръгва в друга посока, подхранвайки зли намерения. Или може би защото животът, който всички водеха, беше толкова затворен, свит в себе си, без простор и видимост. Или пък сигурно както се заразява реколтата – първо едно, после друго повяхва.

– Но Яхмос, Яхмос си беше все същият!

– Да, и това е една от причините, заради която започнах да го подозирам. За другите – съобразно нравите им – можех да го приема. Но

Яхмос вечно е бил боязлив, вечно управляван и недостатъчно смел да се възпротиви. Обичаше Имхотеп и работеше здраво, за да му угоди, а баща ти го смяташе добронамерен, но глупав и бавен. Той го презираше. Сатипи също се отнасяше към Яхмос с цялата ехидност на една грубиянка. Постепенно натрупаното вътре в него негодуване – спотаено, но дълбоко – се надигна. Колкото по-хрисим изглеждаше, толкова повече нарастваше вътрешният му гняв. И тогава, точно когато се е надявал най-сетне да получи наградата за трудолюбието и усърдието си, да бъде признат като съдружник на баща си, се появи Нофрет. Наложницата и нейната красота преляха чашата. Тя започна да действа по мъжки и с тримата братя. Бръкна в раната на Собек с презрението си, че е глупак; разгневи Ипи с отношението си към него като към едно опако дете без капка мъжественост и показа на Яхмос, че в нейните очи той е отрепка. След идването на Нофрет най-сетне езикът на Сатипи изкара Яхмос от кожата му. Подигравките, укорите ѝ, че тя е повече мъж от него, накрая го извадиха от равновесие. Той е срещнал Нофрет на тази пътечка и обещаваше, я е блъснал долу.

– Но нали Сатипи...

– Не, не, Ренизенб, ето тук всички сгрешихте. Отдолу Сатипи е видяла какво се е случило. Разбираш ли сега?

– Но нали Яхмос беше с теб по посевите?

– Да, но през последния час. Не забеляза ли, че тялото на Нофрет беше студено? Ти самата докосна бузата ѝ. Помисли си, че е паднала малко преди това – ала беше невъзможно. Била е мъртва отпреди два часа, но под горещото слънце лицето ѝ не можеше да бъде толкова студено, когато го докосна. Сатипи е видяла какво се е случило. Започнала е да се върти наоколо уплашена, незнаеща какво да прави; тогава те е видяла, че идваш, и се е опитала да те отклони.

– Хори, кога узна всичко това?

– Досетих се бързо. Поведението на Сатипи ми го подсказа. Тя беше изпаднала в смъртен страх от някого или от нещо – и много скоро се убедих, че човекът, от когото се плаши, е Яхмос. Сатипи престана да го нагрубява и вместо това започна да му се подчинява във всичко. За нея е било страшен удар, нали разбираш. Яхмос, когото презираше като най-мекушавия от мъжете, в действителност беше убил Нофрет. Това обърна света ѝ с главата надолу. Както повечето груби жени, тя беше страхлива. Този нов Яхмос я изплаши. В страха си започна да говори насън и той скоро разбра, че е опасна за него... Сега, Ренизенб, най-после можеш да разбереш истината за това, което видя онзи ден с очите си.

Сатипи не беше съзряла дух, причинил смъртта ѝ. Тя е видяла същото, което и ти видя днес. В очите на мъжа, който вървеше след нея – собствения ѝ съпруг!, – е съгледала намерението да я блъсне долу, както бе блъснал другата жена. От страх отстъпи рязко от него и падна. А когато с умиращите си устни произнесе думата „Нофрет“, се опитваше да ти каже, че Яхмос е убил Нофрет.

Хори млъкна, сетне продължи:

– Еза стигна до истината, когато Хенет направи една съвсем неуместна забележка. Оплака се, че аз не съм гледал във нея, а по-скоро съм виждал нещо зад нея, което не е съществувало, и продължи да говори за Сатипи. Еза се досети, че работата е много по-проста, отколкото си мислехме. Сатипи не е гледала нищо зад Яхмос, а е видяла самия Яхмос.

За да провери идеята си, Еза подхвана темата по несвързан начин, който не можеше да засегне никого друго, освен самия Яхмос, ако подозрението ѝ беше вярно. Думите ѝ го изненадаха и той им се поддаде само за миг, достатъчен тя да разбере, че това, което подозираше, беше самата истина. Но тогава и Яхмос разбра, че тя го подозира. А щом веднъж възникнеше подозрение, нещата се наместваха в него много добре, дори историята, разказана от пастирчето. Момчето се беше подчинило на господаря си Яхмос – чак и да изпие същата нощ лекарството, от което не се събуди повече...

– О, Хори, толкова е трудно да повярвам, че Яхмос е могъл да стори всичко това! Нофрет – да, мога да го разбера. Но защо и другите убийства?

– Трудно е да се обясни, Ренизенб, но веднъж сърцето отвори ли се за злото, то разцъфтява като макове сред житата. Може би през целия си живот Яхмос е имал наклонност към насилие, но не е бил способен да го извърши. Той е презирал собствената си покорност и подчинение. Аз мисля, че убийството на Нофрет му е дало голямо чувство за сила. Приложи я първо върху Сатипи. Тя, която му внушаваше страх и го ругаеше, омекна и се изплаши. Всички болки, заровени в сърцето му дълго време, надигнаха глава. Както онази змия се беше надигнала един ден тук, на пътечката. Собек и Ипи бяха единият по-красив, другият по-умен от него – така че и те е трябвало да умрат. Той, Яхмос, трябваше да управлява къщата и да бъде единствената утеха и отмяна на баща си! Смъртта на Сатипи увеличи същинското удоволствие от убийството. Вследствие на това той се почувства по-силен. После съвестта му е почнала да отстъпва – оттогава злото абсолютно го е завладяло.

Ти, Ренизенб, не му беше съперница. Доколкото все още можеше, той те обичаше. Но само докато възникна идеята твоят съпруг да раздели с него имота. Аз мисля, че Еза се съгласи да избереш Камени по две причини. Първата, че ако Яхмос нападнеше отново, по-скоро щеше да бъде Камени, а не теб, и в такъв случай разчиташе на мен да те пазя.

Втората ѝ идея – Еза беше смела жена – бе да го разобличи. Яхмос, следен от мен (той не знаеше, че го подозирам), можеше да бъде хванат на местопрестъплението.

– Както и стана – каза Ренизенб. – О, Хори, бях така уплашена, когато се обърнах и го видях!

– Зная. Но трябваше да стане. Понеже се бях приближил до него, ти беше в безопасност, но не можеше да продължава вечно. Знаех, че ако му се удаде удобен случай, ще те блъсне от пътеката на същото място. Това би съживило суеверните обяснения.

– Тогава Хенет не ми е предала съобщение от теб?

Хори поклати глава:

– Не съм ти пращал никакво съобщение.

– Но защо Хенет... – Ренизенб млъкна и вдигна рамене. – Не разбирам участието ѝ в цялата работа.

– Мисля, че Хенет знае истината – каза замислено Хори. – Прекара доста време тази сутрин с Яхмос – а това е много опасно. Той я е използвал да те подмами да се качиш тук – нещо, което тя с желание е направила, тъй като те мрази, Ренизенб...

– Зная.

– След това... Чудя се – Хенет е повярвала, че щом знае, е силна. Но аз не вярвам, че Яхмос би я оставил да живее дълго. Може би дори сега...

Ренизенб потръпна.

– Яхмос беше луд – констатира тя. – Беше обладан от зли духове, но не беше постоянно под тяхната власт.

– Не още... Спомняш си за онази история, която ти разказах – за Яхмос и Собек като деца. Как Собек удари главата на Яхмос в земята и как майка ти дойде пребледняла и разтревожена и каза: „Това е опасно“. Според мен тя искаше да каже, че да се правят такива неща на Яхмос е опасно. Спомням си, че на следващия ден Собек беше болен – смятаха, че е от отровна храна. Но аз мисля, че майка ти знаеше нещо за тревожната невъздържана ярост, която бушуваше в гърдите на спокойния ѝ, хрисим син, и се страхуваше да не би някой ден да се надигне...

Ренизенб потрепери:

– Значи никой не е бил такъв, какъвто изглеждаше?

Хори й се усмихна:

– Да, понякога. Камени и аз, Ренизенб, мисля, че сме такива, каквито вярваш, че сме. Камени и аз...

Той произнесе последните думи натъртено и тя изведнъж разбра, че е настъпил момент на избор в живота й.

Хори продължи:

– Ние и двамата те обичаме, Ренизенб. Ти навярно знаеш.

– А ти – бавно произнесе тя – позволи да се уреди сватбата ми, без нищо да кажеш, нито дума.

– Това беше за твоё добро. Еза имаше същата идея. Аз трябваше да остана настрана, незаинтересован, за да наблюдавам постоянно Яхмос и да не възбудям неговата враждебност. – Хори добави разпалено: – Трябва да разбереш, Ренизенб, че Яхмос години наред ми беше приятел. Аз го обичах. Опитах се да накарам баща ти да му даде положението и властта, които желаше. Не успях. Всичко това дойде твърде късно. Но макар да бях убеден в сърцето си, че Яхмос е убил Нофрет, опитах се да не го вярвам. Дори намерих оправдания за действието му. Моят нещастен, измъчен приятел ми беше много скъп. После дойде смъртта на Собек, на Ипи и накрая на Еза... Тогава разбрах, че злото в него окончателно е победило доброто. И тъй Яхмос намери смъртта си от моята ръка. Бърза, почти безболезнена смърт.

– Смърт... вечно смърт!

– Не, Ренизенб, това, което видя днес, не е смърт, а живот. С кого ще разделиш този живот? С Камени или с мен?

Ренизенб се загледа право пред себе си, в долината и в сребърните отблясъци на Нил.

Пред нея изникна усмихнатото лице на Камени – как седеше и я гледаше тогава в лодката.

Хубав, силен, весел... Отново почувства как кръвта й се разбушува. Обичаше Камени тогава, обичаше го и сега. Той можеше да заеме мястото, което Кай освободи в живота й.

Помисли си: „Ние ще бъдем щастливи – да, ще бъдем щастливи. Ще живеем заедно, ще носим радост един на друг и ще имаме силни, красиви деца. Ще имаме дни, изпълнени с работа... и дни на отмора, когато ще плуваме по реката... Животът отново ще бъде, какъвто го помня с Кай... Какво повече от това мога да искам?“

И бавно, много бавно обърна лице към Хори. Зададе му мълчалив въпрос. Сякаш разбрал, той отговори:

– Когато беше дете, аз те обичах. Обичах сериозното ти лице и доверието, с което идваше при мен, молейки ме да поправа счупените ти играчки. А после, след осемгодишно отсъствие, ти дойде отново, седна тук и ми предаде мислите си, измъчващи съзнанието ти. А твоето съзнание, Ренизенб, не е като на останалите в семейството. То не се ограничава само със себе си, не отслабва и не се побира в тесни стени. Твоите мисли са като моите, гледат навън, към реката, виждат един променен свят на нови идеи – един свят, където всичко е възможно за хората със смелост и въображение...

– Зная, Хори, зная. Почувствах го. Но няма да бъде така през цялото време. Ще има моменти, когато няма да мога да те следвам, когато ще бъда сама...

Тя млъкна, защото не можеше да намери думи, за да изрази сложните си мисли. Какъв би бил животът ѝ с Хори – не знаеше. Въпреки неговата нежност, въпреки че я обичаше, в някои отношения той ще си остане непредвидим и неразбираем за нея. Щяха да делят моменти на голяма красота и богатство – но общият им ежедневен живот?

Тя поривисто протегна ръце към него:

– О, Хори, реши от мое име. Каж ми какво да правя!

Той се усмихна на детинската ѝ реч, може би за последен път. Но не пое ръцете ѝ.

– Аз не бива да ти казвам какво да правиш с живота си, Ренизенб, защото това е твоят живот и само ти можеш да решиш.

Тогава тя разбра, че нямаше да получи помощ, той нямаше да отвърне на молбата ѝ, както бе направил Камени. Ако Хори само я докоснеше... Но той не го правеше.

И изборът ѝ внезапно се побра в две най-прости думи – лесен живот или труден. Тя силно се изкуши да се обърне и да слезе по ветровитата пътечка долу, при нормалния, щастлив живот, който достатъчно познаваше, беше го опитала преди с Кай. В него имаше сигурност, редуване на ежедневни радости и мъки и нищо, от което да се боиш, освен от старостта и смъртта...

Смърт... Мислите ѝ за живота естествено затвориха кръга със смъртта. Кай беше мъртъв. Камени може би щеше да умре и лицето му, както това на Кай, щеше бавно да се заличи от паметта ѝ...

Тогава погледна към Хори, застанал тихо до нея. Странно, помисли си тя, никога не е знаела как точно изглежда Хори... Никога не е чувствала нужда да знае...

Заговори и гласът ѝ беше същият, както когато преди време

съобщи, че ще слезе сама по пътекката по залез слънце.

– Аз направих своя избор, Хори. Ще разделя живота си с теб за добро или за зло, докато дойде смъртта...

Ръцете му я обгърнаха, по лицето му срещу нейното се появи неочаквана нова сладост. Тя почувства ликуващото богатство да живееш.

„Ако Хори умре – помисли си тя, – аз няма да го забравя! Хори е песен в моето сърце завинаги... Това означава, че тук повече няма да има смърт...“

КРАЙ

© 1945 Агата Кристи
© Людмил Димитров, превод от английски

Agatha Christie
Death Comes As The End, 1945

Преводът е направен по изданието:
AGATHA CHRISTIE, DEATH COMES AS THE END

FIRST PUBLISHED 1945
SEVENTH IMPRESSION OCTOBER 1971
FONTANA BOOKS

Издадена за пръв път от William Collins Sons & Co Ltd 1945

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/361>]